

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik egyelőre hetenként egyszer: vasárnap

OMGE évi tagsági díj:

Földbirtokosok, bér- lők és uradalmak	200 holdig ... 15 pengő 500 " ... 30 " 1000 " ... 60 " 2000 " ... 90 " 3000 " ... 120 " ezen felül ... 150 "
Részvénytársaságok, szövetkezetek, vállalatok	90 P
Egyéb tagok részére évi tagdíj	10 "
OMGE postatakarékpénztári esekszámla száma	10,399
Lapdíj OMGE-tagoknak:	
Negyed évre	6 pengő
Fél évre	11 pengő
Egész évre	20 pengő

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona

Az egyesületi tanács felügyelete alatt

A kiadásért felelős:

Mutschenbacher Emil dr.,
az OMGE ügyvezető-igazgatója

Felelős szerkesztő: Rothmeyer Imre
Társszerkesztő: Dörsehug Tibor

Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-u. 3. Telefon: 187-954
Kiadóhivatal: Budapest, IX., Őhí-ut 25. Telefon: 189-932

Eiőfizetési árak:

„Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt	
Belföldre	Külföldre
OMGE tagoknak:	OMGE tagoknak:
Negyed évre ... 6 pengő	Negyed évre ... 8 pengő
Fél évre ... 11 "	Fél évre ... 15 "
Egész évre ... 20 "	Egész évre ... 28 "
Eiőfizetőknél:	Eiőfizetőknél:
Negyed évre ... 10 pengő	Negyed évre ... 12 pengő
Fél évre ... 18 "	Fél évre ... 22 "
Egész évre ... 32 "	Egész évre ... 40 "
Postatakarékpénztári esekszámla száma: 26.576	

A tej termelői árának emelése.

Beszámoltunk már arról, hogy mind az OMGE, mind a Tejtermelők Országos Szövetsége ismételt nyomatékosan rámutatott a kormánytényezők előtt a tejtermelés nehéz helyzetére s az egyre növekedő termelési költségekre, különösen a takarmányozás terén mutatkozó nehézségekre való tekintettel kérte, hogy a tej ára megfelelően emeltesse. A tej árának emelése nemcsak egyoldalú termelői érdek, hanem az ország zavartalan közellátásának is érdeke, mert a tejgazdaság kedvezőtlen helyzete miatt a tejtermelés a legutóbbi hónapokban máris további csökkenést mutatott, így jogosan tartani lehetett attól, hogy a jelenlegi helyzet fennmaradása esetén a tejtermelés csökkenése már a fogyasztás ellátását is veszélyeztetni fogja.

Jóleső elismeréssel kell megállapítani, hogy az illetékes tényezők a legnagyobb megértéssel fogadták ezt a megokolt és méltányos gazdakíványságot, azonnal megindították a szükséges tárgyalásokat és megtették az előkészítő lépéseket a tejárkérdés rendezésére. Annál nagyobb elismeréssel kell fogadni a tejáremelés érdekében történt gyors és határozott döntést, mert a gazdaközönség részéről is méltán találkozó különböző szempontok a megélhetés megdrágulása ellen szólnak. Végeredményben azonban a fogyasztókönységnek is a legelső érdeke a termelés folytonosságának és ennek révén a közellátás célra szükséges tej és tejtermékek elegendő mennyiségének biztosítása. A mérsékelt tejáremelés egy-egy városi háztartást viszonylag csak kis összeggel terhel meg, viszont az igen nehéz helyzetben lévő kistejtermelők igen nagy tömegének nyújt szociális szempontból is kívánatos segítséget, valamint a nagyobb üzemekben is lehetővé teszi a tejtermelés kereteinek fenntartását.

A tejtermelő gazdaközönség a legmelegebb köszönettel és hálással elismeréssel adozik vitéz Teleki Mihály gróf földművelésügyi miniszternek, aki a tejárkérdésben szokatlan gyorsasággal vitte döntésre a tejárkérdés rendezését és ismét bebizonyította, hogy a miniszteri székben is a gyakorlati gazda helyes érzékével ítéli meg és intézi a rábízott kérdéseket. Hasonlóképpen a legmelegebb köszönettel adozunk első munkatársának, vitéz Lukács Béla földművelésügyi államtitkárnak, aki ugyancsak eredményesen érvényesítette álláspontját és az első pillanattól kezdve a legmelegebben karolta fel a tejtermelő gazdák méltánylást érdemlő

*) Ennek szükségét szakszerű érvekkel és részletes kalkulációkkal támasztja alá Reichenbach Béla dr. egyetemi tanár lapunk mai számának más helyén közölt tanulmányos cikke. Szerk.

törekvéseit. Ebben a munkában értékes tevékenységet fejtett ki Mojsesi Andor dr. miniszteri osztálytanácsos, a tejgazdasági ügyosztály vezetője, valamint Pászár Géza dr. m. kir. gazdasági felügyelő, a tejgazdasági kérdések egyik legkiválóbb szakembere, akik nemcsak nagy megértéssel, de szakszerű hozzáértéssel és meleg jóakarattal karolták fel a tejárkérdés rendezését úgy, mint a tejtermelő gazdák minden más ügyét. De jóleső érzéssel kell azt is megállapítanunk, hogy a földművelésügyi miniszter álláspontját az említett nehézségek ellenére kellő megértéssel fogadta az egész kormányzat, valamint a fogyasztókönység érdekeit mindenkor okosan képviselő székesfővárosi vezetőség is.

A „Köztelek” legutóbbi számában részletesen ismertettük a hivatalos lap január 11-i számában megjelent 80,200/1940. F. M. számú rendeletet, amely a földművelésügyi miniszternek a tejár emelésére vonatkozó rendelkezéseit tartalmazza. Ezek szerint a budapesti joggyaztásra vásárolt tej legkisebb termelői ára január 15-től kezdve május 15-ig Budapestre szállítva az addigi 17-5 fillérrel szemben 19-5 fillér lesz, míg a földmvelésügyi és egyéb értékesítési célokra szállított legkisebb termelői ára ugyancsak az üzem telephelyére szállítva az addigi 13 fillér helyett 15 fillér lesz, vagyis a rendelet minden egyes viszonylatban országsszerte 2 filléres áremelést kíván biztosítani. Ennek megfelelően 2 fillérrel felemeli a joggyaztási tej árát is, tehát a fogyasztókönységet terhelő többletet teljes egészében a termelő gazdáknak juttatja. Ezt az intézkedést a gazdaközönség szintén a legnagyobb elismeréssel veheti tudomásul, de ugyancsak jóleső érzéssel könyvelheti el a fogyasztókönység képviselőinek is azt az álláspontját, hogy ha a tejáremelés elkerülhetetlen, ebbe csak azzal a feltétellel tudnak belenyugodni, hogy az egész többlet a tejtermelőket illesse és így a tejtermelés fokozott elősegítését biztosítsa. Ugyancsak teljes elismeréssel kell fogadni az Országos Magyar Tejszövetkezeti Központ igazgatóságának azt az állásfoglalását, amely az üzemeknél jelentkező költségnövekedés ellenére a fogyasztói tejáremelésnek többletet szintén teljes egészében a termelőknél kívánta juttatni és erre vonatkozóan tett javaslatot a földművelésügyi miniszternek.

Végül a gazdaközönség helyeslésével találkozunk a rendeletnek az az intézkedése, amely a tej viszonteljesítési jutalékának legmagasabb összegét illetően mindenemű egyéb jutalék betudását 3 fillérben szabja meg. A gazdaközönség ugyanis mindenkör túl magasnak találta a tejárútitásnál fizetett jutalékokat és az ezekkel kapcsolatban jelentkező visszas vállalati

TARTALOM:

- A tej termelői árának emelése. (K. T. S.)
- „A búza megint király!” (B. B.)
- A növényállomány hézagának értékelése a szántóföldi kiserlelekben. (Vilász Odor dr.)
- A takarmányhiány. (Weiser István dr.)
- Budapest tejjelátásának biztosítása. (Reichenbach Béla dr.)
- Csöves áztató öntöző berendezés. (sarkadi Kesttyös Lajos dr.)
- Törvények és rendeletek.
- Könyvismertetés.
- A gazdaközönség köréből. (Gyorsan halad a szarvasmarha-törzskönyvelés Csongrád megyében. — vitéz Fekete Imre.)
- Gazdaársadalmi mozgalmak.
- Az OMGE közleményel.
- A földművelésügyi miniszter a legkisebb gazdasági munkabérek megállapításáról.
- Vegyes közlemények.
- A gabonapiac helyzete.
- Állatpaci szemle.
- A Kulkereskedelmi Hivatal piaci helyzetjelentése.
- Tözsde, kereskedelem.

eljárásokat, amelyek végeredményben a gazdáknak fizethető tejárát csökkentették.

A hivatalos lap január 14-i számában jelent meg azután az Árellenőrzés Országos Kormánybiztosának 577/1940. A. K. sz. rendelete, amely a tejtermékek árát szabja meg olyan módon, hogy ezek csak a termelői tejár 2 filléres emelkedésének megfelelő összeggel dráguljanak és Budapestben kívül is megengedi a fogyasztóknak eladott tej árának 2 filléres emelését. *)

Mind a két rendelet egyelőre május 15-ig terjedő hatállyal állapította meg az új tejárakat azért, hogy a további szabályozásnál a zöldtakarmányozás és legeltetés megkezdése után érvényesülő helyzetet lehessen alapul venni. A kormány mostani intézkedése után a gazdaközönség teljes megnyugvással várhatja a május 15-e utáni időre történő árszabályozást, mert kétségtelennek tartjuk, hogy ez ismét a termelési költségek megfelelő figyelembe vételével és a tejtermelés zavartalan fennmaradására való gondos ügykezettel fog megtörténni.

A tejárkérdés rendezése után azonban a gazdaközönség továbbra is kívánatosnak tartja a takarmányellátás párhuzamos sürgős rendezését, mert különösen fehérjedús és vízenyos takarmányfélékhez nem tud hozzájutni. A tejtermelő gazdák örömmel értesültek arról, hogy a kormány egyelőre 500 vagon kukoricának Romániából leendő behozatalt biztosította, mert az egyéb abrakfélékben mutatkozó hiányok mellett a tejtermelésnek is a kukorica lett a legfontosabb abrakja és ennek folytonos erős áremelkedése veszélyeztetni már azt az előnyt, amelyet a mostani

*) Az árkormánybiztosnak ezt a rendeletét lapunk mai számának más helyén közöljük. Szerk.

ALLATAINKNAK NÉLKÜLÖZHETETLEN
A KIVÁLÓ MINŐSÉGŰ ÉS OLCÓ

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

Budapest, V., Alkotmány-u. 29. Telefon: 127-388.

Kirendeltségek: Debrecen, Győr, Szolnok, Szombathely, Lepsény, Nyiregyháza, Mátészalka, Komárom.

Mai számunk 16 oldal

SZÁRÍTOTT

VÉR LISZT

80-82% nyers proteín!

HÚS LISZT

friss vágóhídi termékekből, 70-75% nyers proteín!

SZÉNSAVAS TAKARMÁNYMÉSZ

réz-, arzén- és fluormentes; CaCO₃:99,5

E szám ára 80 fillér

áremelés biztosítani kívánt. Ezért a tejtermelők nemcsak a gyengének bizonyult kukoricatermes kiegészítésére, hanem az állat- és tejtermékek kiegészítésére is kívánatosnak tartják a kukoricabehozatal további és szélesebb körű folytatását a fehérjédús takarmányok (olajpogácsafélék), szárított szelét és melász behozatalának megoldása mellett.

A földművelésügyi miniszternek tejáremelési biztosító rendelkezése azonban különleges kötelezettséget is ró a gazdaközönségre és pedig azt, hogy a tejtermelés színvonalát ne csak fenntartani, hanem lehetőségek között is igyekezzenek és ennek révén egyrészt a bel-földi lakosság tejjel és tejtermékekkel való bőséges ellátását biztosítsa, másrészt a tejtermékek kivitelét is lehetővé tegye, amihez szintén jelentős országos érdekek fűződnek. A tehének eddigénél bővebb és okszerűbb takarmányozásával, a tehénlétszám lehető kiegészítésével, a lefejő tehénzetekben a tehénserének fokozott ütemével és egyéb más lehetséges intézkedésekkel igyekezzenek a gazdaközönség meghálálni a kormány megértését.

K. T. S.

„A búza megint király!”

Az idei termésű 81 kg-os magyar búzával egyenlő használati értékű délamerikai Rosafé-búzáért a legutóbb érkezett jelentések szerint Angliában, Hollandiában és Belgiumban 52 angol shillinget fizettek 480 angol súlyfontonként. Ez az ár métermázsára átszámítva 17 aranyfranknak, vagy 27 pengőnek felel meg.

Ugyanennek a búzának az ára 1939 januárjában 22 shilling, illetve 7 arany frank, azaz 11 pengő 20 fillér volt.

Egy év alatt a búza ára kerekén 140%-ot emelkedett. De ha nem az egy év előtti, hanem az augusztusi legalacsonyabb árból indulunk ki, az ár-emelkedés csaknem 200%-ot tesz ki.

Még érdekesebb azonban a mi szempontunkból az a tény, hogy a délamerikai árjegyzés alapján, a hajófuvar és biztosítási költségek hozzászámításával, a külön háborús veszély ellen való biztosítást is beleértve, a Rosafé-búza európai kikötőkben nem kerülhetne többé 40 angol shillingnél, mégis 52 shillinget fizetnek érte. Ez azt jelenti, hogy a megfogható, Európában lévő búzát métermázsánként több, mint 6 pengővel értékelik magasabbra, mint azokat a tételket, amelyek útban vannak és amelyeknek a beérkezése többé-kevésbé bizonytalan.

Ebből következik az is, hogy a magyar búza világgiazi értékének megállapításánál nem az észak- és délamerikai jegyzésekből kell kiindulnunk, hanem azokból az árakból, amelyeket Antwerpenben az „arrived” (beérkezett) megjegyzéssel eladott búzáért fizetnek. A mi tőzsdei gyakorlatunk tulajdonképpen mindig teljesen igazodott az amerikai jegyzésekhez, de réntes időben az ebből származó hiba csekély jelentőségű volt, mert hiszen a kiviteli és behozatali piacek árjegyzései rendszerint párhuzamosan mozogtak. Ez a szoros összefüggés azonban a háború alatt természetesen nem érvényesülhet és így, ha helyes megítéléshez kívánunk jutni, az európai importpiacok árjegyzésait kell figyelembe vennünk.

Bizonyára összefügg ezzel a megállapítással az a tény, hogy Jugoszláviában a jó minőségű búza ára 200 dinárra emelkedett és ez, a dinár londoni értékelését tekintetbe véve, majdnem pontosan a beérkezett Rosafé-búzáért fizetett árnak felel meg.

A búza ma aranyat ér, — így hallottuk nemrég egy rádióelőadásban, amelyet a földművelésügyi miniszteriumnak egyik előkelő tisztviselője tartott.

Wheat is king again, — mondják most az amerikai farmerek és igazuk van. A búza ismét király. Király, nem pedig a mezőgazdaság első számú közellensége, amint azt rövid négy hónappal ezelőtt a „triticophobia”-val, búzaiszonnal beoltott közvélemény gon-

dolta és — tisztelet a csekély számú kivételnek — a „szakértők” is nagy számban erősítették.

Még egy érdekes hír. A most betakarítás alatt lévő ausztráliai termés összes feleslegét 120 millió bushelre becsülik. Ebből a brit kormány 1941 januárig történő folytatólagos szállításra 56 millió bushel búzát és 7 millió bushel búzának megfelelő lisztet, tehát 63 millió bushel máris megvásárolt. A vételárat egyelőre még titokban tartják. Ma 26/8 sh az ausztráliai búzának az ára a szabad piacon, a szerződéses ár pedig ennél magasabb. Az ausztráliai termelők most kárpótolják magukat azokért a veszteségeikért, amelyeket a 12—14 shillinges árak idején kénytelenek voltak elszenvedni. Úgy látszik, ebben a törekvésükben nem számít akadálynak az a körülmény sem, hogy a saját anyaországról van szó. Példájuk a kanadai búzatermesztők között is természetesen, sőt követésre is talált...

B. B.

NÖVÉNYNEMESÍTÉS
és
VETŐMAGTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Grábner Emil.

A növényállomány
hézagainak értékelése
a szántóföldi kísérletekben.*

Írta: Villax Ödön dr.

A szántóföldi kísérletezésnek meglehetősen gazdag szakirodalmából az tűnik ki, hogy csak olyan kísérleti parcellák terméseredménye adhat megbízható adatokat, amelyek vetési hézagoktól mentesen egységesen zártak. De mivel óvhatatlan, hogy valamely kísérleti parcellán bármi okból is kisebb-nagyobb hézagok elő ne forduljanak, ezért a szántóföldi kísérletezési módszereket kutatók különböző eljárásokat dolgoztak ki abból a célból, hogy azoknak a kísérleti parcelláknak terméseredményéből is helyes következtetések legyenek vonhatók, amelyek nem egységesen zártak.

A szélesebb sortávolságra s egyezésre vagy fészekbe vetett növényeknél — a vetési hézagok kiküszöbölése céljából — általában akként szokás eljárni, hogy parcellánként kiszámítják egy növényegyed termését, s ebből számítják át egységes növénysszámra valamennyi parcella termését. De mivel a növényállomány hézagait szegélyező növényeknek — éppen a hézag miatt — nagyobb tenyésztület áll rendelkezésükre, azért ezek a tövek nagyobb termést is adnak, s így a hézagos parcellákon kiszámított egy növény súlya a zárt állományból kiszámított egy növény súlyánál többnyire nagyobb. Ennek kiküszöbölésére szokás a kísérleti parcellák szedésének megkezdése előtt a hézagok körül levő növényeket külön eltávolítani, s a növényegyed súlyát csak az olyan növényegyedek súlyából kiszámítani, amelyeknek mind a négy közvetlen szomszédja hiánytalanul megvan. Utóbbiak az úgynevezett „négyyszomszédos”, vagy amint a nemzetközi irodalom mondja „normál” növények.

A fenti eljárással kétségtelenül helyes képet nyerhetünk arra, hogy adott viszonyok között milyen nagy egy parcellán egy-egy növényegyed termése, amelynek mind a négy közvetlen szomszédja megvan, vagyis amely teljesen zárt növényállományból származik. Sőt, ha legalább száz ilyen „négyyszomszédos” növény termését mérjük le, s ebből számítjuk ki az egy növényegyed súlyát, akkor az egyedi változékonyságot is meglehetősen kikapcsoljuk s így módon valóban kiszámíthatjuk azt, hogy a kérdéses fajta, vagy valamely egyéb eljárás azok között a viszonyok között a termést teljesen zárt növényállománynál milyen

* Az Országos M. Kir. Növénytermesztési Intézet (Magyaróvár) közleménye.

mértékben lenne képes emelni. Kérdéses azonban, hogy minden esetben helyes-e a teljesen zárt növényállományra való átszámítás.

Az Országos M. Kir. Növénytermesztési Intézet által rendszeresen végzett előkísérletekből, amelyeket a

I. Burgonya.

A fajta neve	A kísérlet helye	sorozat parcelláján a hiányzó tövek száma			
		I.	II.	III.	IV.
Ella	Berzence	1	2	6	2
	Hársány	8	3	9	8
	Buzitapuszta	6	5	4	4
	Kisszállás	1	3	2	4
Gondúz	Berzence	1	2	1	2
	Hársány	27	38	33	38
	Buzitapuszta	8	8	8	10
	Kisszállás	79	53	30	20
Aranyalma	Berzence	1	1	1	1
	Hársány	6	5	6	3
	Buzitapuszta	11	12	16	23
	Kisszállás	31	7	9	11
Kröger	Berzence	12	9	10	7
	Hársány	42	37	34	41
	Buzitapuszta	30	10	18	14
	Kisszállás	3	5	26	4

II. Cukorrépa.

A kísérlet helye	Kísérlet számja	számú fajtánál a növényállomány hézagjai						
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Magyaróvár	I.	o	o	x	+	+	x	x
	II.	o	+	o	+	o	x	o
	III.	o	+	+	+	x	x	o
	IV.	o	+	o	+	x	o	x
	V.	+	+	+	+	o	x	o
	VI.	+	o	+	+	o	x	x
Ponyvápuszta	I.	+	+	x	o	o	x	o
	II.	o	+	+	o	o	x	o
	III.	+	+	o	x	x	x	o
	IV.	o	+	+	+	o	x	o
	V.	o	+	x	o	x	o	+
	VI.	+	o	+	o	o	x	x
Kaposfüred	I.	o	+	+	+	o	x	o
	II.	x	+	o	+	x	o	+
	III.	o	+	+	x	o	x	o
	IV.	+	o	o	+	+	+	o
	V.	o	o	o	+	+	+	o
	VI.	o	+	o	+	+	+	x
Nagydorog	I.	+	+	x	o	o	x	x
	II.	o	+	x	+	x	o	x
	III.	o	+	+	+	o	x	o
	IV.	o	+	+	x	+	o	x
	V.	+	+	+	o	x	o	x
	VI.	+	o	o	+	x	o	x
Hortobágy	I.	o	o	o	+	x	o	x
	II.	x	+	x	o	o	o	o
	III.	o	+	+	o	x	o	x
	IV.	o	+	+	o	+	o	x
	V.	+	+	+	+	+	+	+
	VI.	+	+	+	+	+	+	+
Nagybakta	I.	+	+	x	o	o	o	x
	II.	x	o	o	+	o	x	o
	III.	x	+	o	o	+	+	o
	IV.	o	+	+	o	o	x	o
	V.	x	o	+	+	+	o	x
	VI.	o	o	x	+	o	+	+
Átlagnál hézagossabb		10	24	6	18	4	2	2
Átlagnál zártabb		5	0	12	2	13	19	13

A kísérleti sorozat valamennyi fajtájából vont átlagos hézag = o
Átlagos héagnál nagyobb +, + +
Átlagos héagnál kisebb x, x x

Mindenféle gazdasági magvakat, fűmagvakat legmagasabb áron vásárol és vetőmagszükségletét legelőnyösebben

ellátja: **Mautzner Ödön**

Magtermelő és Magkereskedelmi Részv.-Társ.

Budapest, VII. ker., Rottenbiller-utca 33. szám

legkorszerűbb kisparcellás, több ismétléses módszer szerint végeznek, az tűnik ki, hogy a vetési hézagok korrekcióját mindig csak a legnagyobb óvatossággal szabad végezni, sőt sokszor a vetési hézagok a termés-nagyság kiértékelésénél figyelembe sem vehetők. A közölt két táblázat, amelyet burgonya- és cukorrépa-előkísérleteink alapján szerkesztettem, az elmondottakat mindennél meggyőzőbben igazolja.

Az első számú táblázatból kitérünk, hogy például az *Ella* burgonyánál, ennél a magyar viszonyok között különösen beillő fajtánál, 140 fészkek közül a hiányhelyek száma 1—9, a *Gondzónél* 1—79, az *Aranyalmánál* 3—31, a *Krügernél* 3—42. A kiemelt 5 kísérleti helyen az *Ellánál* alig volt kipusztult fészkek, jelölve a fajta nagy életképességének. A *Gondzónél* *Buzitapusztán* nem volt számbavehető pusztulás, mivel a fajta a *buzitapusztai* viszonyokat jól bírja, s még jobban bírja — úgy látszik — a *berzencei* viszonyokat, de viszont *Harsányban* a fészkeknek több mint 25%-a pusztult ki. A *Krügernél* csaknem valamennyi kísérleti helyen nagy volt a kipusztulás.

A cukorrépa-kísérleteknél ugyancsak a mondottak tűnnek ki és pedig az, hogy a 2. és a 4. számú fajta a magyar viszonyok számára nem elég vitalis, viszont a 6. és 7. fajtának nagy a vitalitása. De ezek a kísérletek is megerősítik, hogy egyes fajtáknak csak adott viszonyok számára lehet nagy a vitalitása (pl. az 1. számú fajtánál Nagybakán), más viszonyok számára (pl. Nagydorog) kevésbé.

Ha a táblázatban közölt *Krüger* burgonyánál, továbbá a 2. számú cukorrépanál a „normál”-növények termőképességét határozzuk meg és ezen az alapon egységes számú növényállományra számítjuk át a parcellák termését, úgy ezek a fajták adják a legnagyobb termést, holott a fajták, bárhol is vetjük őket — legalábbis a kísérletekből az tűnik ki —, úgyszólván mindenütt hézagos növényállományt fognak adni és emiatt kevesebbet teremnek. Ezt kétség-telenül igazolja az a körülmény, hogy a *Krüger* burgonyánál a négy kísérleti helynek összesen 16 ismétlésében a hézag 13 esetben 5%-nál nagyobb volt, sőt 8 esetben 10—30%-ig is emelkedett. A 2. számú cukorrépanál pedig a 6 kísérleti helynek összesen 36 ismétlésében a hézagosság 33 esetben volt az átlagnál nagyobb és egy esetben sem volt kisebb.

Jelen dolgozatomban szűk keretei nem teszik lehetővé, hogy a meglehetősen nagy kísérleti anyag termésmegadatait is közöljem, mégis fontosnak tartom megemlíteni, hogy az intézet előkísérleteiből az is kitérünk, hogy míg egyes fajtáknál a vetésállomány hézagai nagy természetesökkenést eredményeznek, addig más fajtáknál a vetési hézag természetesökkenést jórómán alig okoz. Hyennek bizonyult pl. a burgonyák közül az *Aranyalma*, amelynek egyes 10—15%-os hézaggal bíró parcellái gyakorlatilag éppen akkora termést adtak, mint ugyanannak a kísérleti helynek azok a parcellái, amelyek csak alig néhány százalékban voltak hézagosak.

Kétségtelen, hogy vetési hézagok sokszor külső hatások révén (állati vagy emberi károsítások, kikapálás, letiprás, stb.) jönnek létre. Amennyiben csak külső hatások révén keletkeznek a hézagok, úgy a terméseredmények értékelésénél ez figyelembe veendő lenne. A fentiek alapján nem helyes elhárítani az a nemzetközileg is meglehetősen elterjedt szokás, hogy a kísérleti termésmegadatakat — függetlenül a hézag keletkezésének okától — minden esetben egységes növényszámra kell átszámítani. Igaz, hogy a legújabb irodalmi adatok szerint csak annak a parcellának terméseredményénél megokolt az egységes növényszámra való átszámítás, amelynek vetési hézaga 10%-ot nem halad meg. Azonban a fentiek alapján ez sem helyes elhárítani. Szerény megítélésem szerint a leghelyesebb lesz a következőképpen eljárni.

Minden kísérletnél a megfelelő kísérleti hely kiválasztásával, a gondos vetéssel, ápolási munkával, stb. arra ügyeljünk, hogy a kísérleti parcellákat egymástól eltérő káros hatások ne ériék, vagyis külső hatásra a lehetőség szerint vetési hézag elő ne álljon. Minden kísérletet legalább négyszer ismételjünk meg. A termésmegállapításánál becsüléssel (pl. kalászkok) vagy számszerűen (kapások) állapítsuk meg a növényegységek számát. Ha valamely fajtánál vagy egyéb kísér-

leti eljárásnál minden ismétlésben gyakorlatilag egyformán mutatkoznak a hézagok, akkor ezeket a hézagokat egyáltalán ne vegyük figyelembe, mert a hézagok oka ebben az esetben a fajtában vagy a kérdéses kísérleti eljárásban kereshető, tehát a helyesbítés nem megokolt. Utóbbi esetben, amint ez az elmúlt évben a takarmányrépa fajtakísérleteknél is beigazolódt, még 20—30%-os, esetleg nagyobb vetési hézagokkal bíró parcellák terméseredménye is figyelembe vehető. Ha pedig a több ismétlés közül csak egy-két ismétlésben mutatkoznak számbavehető hézagok, a többi ismétlésnél gyakorlatilag zárt a növényállomány, akkor a helyesbítés megokolt, feltéve, hogy a hézagok 10—15%-nál nem nagyobbak. Utóbbi esetben sem lesz azonban célszerű a helyesbítést mindenkor a „normál” növények átlagsúlya alapján végezni, hanem figyelembe kell venni a zárt állományú parcellák terméseredményét is. Ezirányú kísérleteink ugyanis beigazolták, hogy amíg egyik-másik fajta a vetésállomány hézagait a hézagok körüli tövek erősebb növekedésével különösen képes kihasználni, s így a hézagokozta kisebb termés csaknem teljesen kiküszöbölődik, addig vannak fajták, amelyek a vetési hézagokat, vagyis a nagyobb tenyészterületet egyáltalán nem képesek hasznukra fordítani.

TAKARMÁNYOZÁS

ÉS ÁLLATÉLETTAN.

Rovatvezető: Weiser István dr.

A takarmányhiány.

Írta: Weiser István dr.

Nem kétséges, hogy az európai háború által eddig előidézett gazdasági problémák között jelenleg a gyakorlati gazdára nézve a mindinkább fokozódó takarmányhiány a legsúlyosabb. Közismert, hogy az elmúlt nyár mind a szénafélék, mind a kukoricatermés szempontjából nem volt kedvező. A máris érezhető szén- és kukoricahiány pedig fokozza az ipari abrak-takarmányok iránti keresletet, amelynek rendszeres viszonyok közötti fedezése csak a szomszédos országokból történő behozatal útján volt lehetséges.

Az említett viszonyok két feladat megoldását teszik kívánatosnak. Egyrészt szükséges az egyes ipari abrakfélékkel kapcsolatosan a kereslet és kínálat kérdését tüzetesebben megvizsgálni és az így nyert kép alapján keresni azokat a lehetőségeket, módokat és eszközöket, amelyek ha nem is a teljes megoldás, de legalább az enyhülés útjára vigyék a takarmányhiány kérdését.

A behozatali illetően a multtal szemben jelenleg a következő a helyzet. *Romániából* már a mult esztendőben sem volt technikai kliring-okokból takarmány-behozatalunk, a háború kitörése óta pedig az abrak-takarmányok ára olyan magasra emelkedett, hogy már ebből az okból sem lehet számbajövé román behozatalra gondolni. *Jugoszlávia* olajpogácsát és extrahált darát most csak nemes valutáért ad el, míg a háború kitörése előtt ezeket kliringben pengőért vásárolhattuk. *Olaszországból* már két éve nem hozunk be abrak-takarmányt, főként azért, mert ott is hiány van és extrahált szójadarat, szójapogácsát és földidő-pogácsát az olaszok is csak nemes valutáért kapnak. Kizárólag *Bulgáriából* sikerült néhány hajórakomány jó minőségű (38—40%-os) extrahált napraforgó-darát még pengőért kapni. Most azonban már ott is nemes valutát kérnek.

Igy áll a behozatali lehetőségének kérdése. Nézzük most, hogy milyen a helyzet itthon, az egyes ipari abrakfélések terén.

A malomipar eddig aránylag jól van foglalkoztatva, úgyhogy korpát és takarmánylisztet még méltányos áron lehet beszerezni. Az adás-vétel csak a *szákrendelet* egyes előírásai nehezítik meg szükségleten módon. Egyaránt panaszra ez a malmoknak, kereskedőknek és gazdáknak. Bár most még komolyabb korpá- és takarmányliszthiányról nem lehet beszélni, mégis félt, hogy a nagy kereslet folytán némi hiány következhet be. A *hántoló ipar* (rizstakarmányliszt,

borsó- és árpakorpa) termékei iránt nem mutatkozik a gazdák részéről az az érdeklődés, amely a mai viszonyok között ezeket a termékeket megilletné. Ha nincsenek is belőlük túlnagy készletek, nem kétséges, hogy sok tekintetben alkalmasak a mai helyzet enyhítésére.

A legstílyosabb az *olajpogácsákkal* kapcsolatos helyzet. „Honnan fedezem állataim és elsősorban tehenészetem fehérjeszükségletét?” Ez ma a gazdák túlnyomó részének kérdése és gondja. Sajnos, ezen a téren is egyelőre csak helyzetjelentéssel szolgálhatunk, amelynek lényege a következő.

Az elmúlt esztendőből készlet egyáltalán nem maradt vissza és az ez idei repceből és iennagból sajtolt pogácsa legnagyobb része is már el van adva. Előrelátó gazdák még a nyár folyamán szükségletük túlnyomó részét fedezték, úgyhogy sem a gyáraknál, sem a kereskedőknél e kétféle pogácsa nem kapható. Súlyosan érinti tehenészetünket a koprabehozatal csökkenő irányzata is, amiből kifolyóan a kókusz-pogácsa a nehezen beszerezhető abrakfélék sorába került.

A gazdaközönség jogos reménye ezek után a *napraforgópogácsa* felé irányul. Ha figyelembe vesszük, hogy 100 vagon napraforgómag kisajtolása után, előzetes hámozást feltételezve, 40 vagon pogácsa marad vissza, úgy csak 2000 vagonnyi napraforgómagtermés esetén 800 vagon hámozott pogácsa állna a gazdaközönség rendelkezésére. Elsőrendű érdek, hogy a gyárak napraforgómaggal történő ellátása minél gyorsabb és erősebb ütemben induljon meg s haladjon tovább.

Csak ettől várhatunk némi enyhülést, mivel a *kis-malmi* pogácsát a környékbeli gazdák rögtön megvásárolják és ebből piacra semmi sem kerül.

A cukorgyári melléktermékek közül elsősorban a *melász* hiányát fájlalja gazdaközönségünk a legjobban. Ezzel a fontos kérdéssel legközelebb egy külön közleményben szándékozom foglalkozni.

A száritott szélet kínálata elég szűkös, aminek több oka van. Egyrészt a répatermés nem volt olyan kedvező, amilyennek a nyár közepe felé látszott, másrészt a repát szállító gazdák nagy része száraz széletben vette át széletjárandóságát, végül pedig lehetőséges, hogy a gyárak jobb árak reményében még rak-táron tartják meglévő készleteiket.

Takarmányozási szempontból eltűntek a vetőmag-tisztítás hulladékai, borsó, lóbab stb. amelyeket magas áron pótkávagyarak vásárolnak.

Nagy keretekben ez a mai helyzet, amelynek további figyelemmel való kísérése elsőrendű gazdasági érdek. Nagyon kívánatos lenne, ha a segítő eszközök és módok keresésében nemcsak a takarmányozási szakemberek, hanem a gyakorlati gazdák is részt-vennének, ami lehetővé tenné, hogy valamilyen módon sikerül állatállományunkat nagyobb károsodás nélkül átteleltetni.

MEZŐGAZDASÁGI ÜZEM ÉS SZÁMARTÁS.

Rovatvezető: Ormándy János dr.

Budapest tejellátásának biztosítása.

Írta: Reichenbach Béla dr.

A jelenlegi háború gazdasági téren nemcsak a hadviselő országokban, hanem úgyszólván minden államban többé-kevésbé máris érezeti hatását. Az állami beavatkozás a termelés és fogyasztás irányításában és az ármegállapításban mind nagyobb szerepet játszik. Jó volna eközben a világháborús gazdálkodás tanulságait levonnunk, nehogy az akkor elkövetett hibák most is megismétlődjenek.

Igy például Budapest tejellátásában a helyzet veszedelmesen hasonló tüneteket mutat, mint a világháború kezdetén. A világháború alatt emelkedtek az abrakárak, a tehén- és egyéb marhaárak, a tejtermelés fokozatosan drágult. Az akkori kormány és a főváros vezetősége azonban az OMGE ismételt

FOKOZZUK A ZSÍRTERMELÉST

Hízlaljuk fel sertéseinket minél magasabb súllyal! Ennek elengedhetetlen előfeltétele:

erőteljes csontozat. Ezt biztosítja a legolcsóbban és leghatásosabban

A. M. kir. Földművelésügyi Minisztérium által 160.897/1939. szám alatt engedélyezett.

A NEO-AKKO engedélyezett ára:

1—25 kg-ig ..... kg-ként P 1:70
25—100 „ ..... „ „ 1:60
100 kg-on felül ..... „ „ 1:50

helyt Budapest a fázisadóval együtt.

Neo-Akko

D-VITAMIN TARTALMU KÉSZÍTMÉNY.

GYÁRTJA ÉS FORGALOMBA HOZZA:

VITAMIN LABORATÓRIUM, Budapest, II. Ker., Retek-utca 3. • Kérjen ismertetőt.

kat
ég-

ön

szám

2245

feltevései és figyelmeztetési után is, a fogyasztók szociális érdekeire való hivatkozással, mindig csak elkésve intézkedett, s a tejtermelési költségéhez és egyéb állati termékekhez képest a világháború végéig aránytalanul alacsony termelői áron kellett a gazdáknak a tejuket eladni. Az eredmény az volt, hogy a tehénlétszám és a tejtermelés állandóan és rohamosan csökken, Budapest „szociális” tejellátása pedig teljesen csődöt mondott, mert katasztrofális tejhányi következett be. A szociális szempontból valóban legfontosabb élelmiszeri cikkből, a tejből végül már a betegeknek és a gyermekeknek is alig jutott elegendő.

Ma még alig négy hónapja tart az európai új háború s a tejfronton máris bajok mutatkoznak. Noha 1939-ben a főváros tejellátására a visszacsatolt Kisalföld napi 30-40,000 liter tejszállítással bekapcsolódott, a budapesti tejvállalatok az összes vidéki telepekről az eddigi ipari feldolgozásra szánt tejuket legnagyobb részét felhozták a fővárosba és fogyasztási tej gyanánt értékesítették, Budapest tejellátása az elmúlt november és december hónapokban mégis a legnagyobb zavarokkal küzdött. A tejtermelés csökkenésére szomorúan jellemzők a következő adatok: vajkivételünk 1939 október havában 31-6 vagon, novemberben 5-8 vagon, decemberben 3 vagon volt. Ezzel szemben 1937-ben októberben 54-7, novemberben 37-6, decemberben 32-4 vagon vajot vittünk ki. Még 1938-ban is, amikor a száj- és körmefájás tejszűkítő hatása országos átlagban a legjobban érezhető volt, novemberben 15-4 és decemberben 11 vagon volt a vajkivételünk, pedig még a visszacsatolt területek nem szerepeltek ezekben az években az ország tejellátásában.

A tejtermelés csökkenésének legfőbb oka, hogy az állandóan emelkedő abrakárak mellett a tejárak nincsenek arányban a tejtermelési költségével*, pedig az elmúlt év takarmánytermésének mennyiségi, főleg

pedig minőségi hiányai mellett tejgazdaságaink jelentékeny része fokozott abraketetésre volna rászorulva. Ezenkívül a munkabérek emelkedése a termelt takarmányokra is drágítóan hatott, de ugyanez oknál fogva a tehenészet munkaköltsége is növekedett. Mindez együttesen okozza, hogy jelenleg a tejtermelés veszteséggel jár. Bár a nyár még messze van, de már most gondolni kell rá, hogy a nyári nagy hőségben a távoli teigyjűtő telepekről a friss fogyasztási tej Budapestre szállítása szinte leküzdhetetlen akadályokba fog ütközni, s ezt a hiányt a zöldtakarmányozás tejfokozó hatása sem tudja pótolni, ha a lehetőségekhez képest minél előbb mindent meg nem teszünk a tejgazdaságok jövedelmezőségének biztosítására.

A mai helyzet jellemzésére a táblázatokban közlöm, hogy a pátyi (Pest vm.) műegyetemi tanegységben, Zsolnay Endre dr. intézővel készített számításaink szerint, mibe kerül a mai viszonyok között 1 liter tej előállítására.

Megjegyezni kívánom, hogy a tejtermelési költségszámításainkban a gazdaságban termelt takarmányok árát alacsonyabban vettük föl, mint ahogy az Budapest közelében a tényleges helyzetnek megfelelő, hogy számításunk eredménye Budapest körül nagyobb termelési zónára is tájékoztatható legyen. Ennek alátámasztására megemlítem, hogy Nagy Lóránt dr. jószágfelügyelő közlése szerint a tolnavármegyei felsőregi uradalomban a jelenlegi viszonyok között 1 liter tej termelési költsége ugyancsak 21-3 fillér. Pedig mindkét esetben nagy tejhozamú, szakszerűen vezetett tehenészetről van szó, ahol az állandó költségek jól megoszlanak.* A Budapesttől még távolabbi zónákban lévő gazdaságok általában fekozatoson olcsóbban termelnek ugyan, de ezek a gazdaságok a nagyobb szállítási költségek miatt kevesebbet is kapnak a tejért.

* Figyelembe veendő, hogy sem a műegyetemi tanegység, sem a felsőregi uradalom termelési költségszámításában nem szerepel a hűtés, kannázás és a vasútra való szállítás költsége, ami még természetesen szintén növeli a gazdaságok tejtermelési költségét.

A belterjesen kezelt, tehát legtöbb tejet termelő tejgazdaságokat azonban egy újabb veszély fenyegeti, amióta a tejgazdaságok nélkülözhetetlen fehérjedús abraktakarmányai: a lenmagpogácsa és a napraforgópogácsa nincs, vagy legalább is a piacon nem kapható. Ha ezen a bajon mielőbb nem segítünk, ép a legszakszerűbben vezetett tejgazdaságokban a tejtermelés is csökkenni fog, ezzel megint csak drágul a tejtermelés és egy okkal több lesz, amiért tovább fog romlani Budapest tejellátása.

Tudom, hogy az intéző körök helyzete is nehéz, mégis szükségesnek tartottam, hogy a helyzet komolyságára idejében rámutassak. A tehénlétszámunk, illetve tejgazdaságunk konzerválásáról és Budapest tejellátásának biztosításáról van szó. E kettő szorosan összefügg és mindkettő megérdemli, hogy mielőbb eselekedjünk.

Mit kellene tenni? Biztosítani kell a tejgazdaságok jövedelmezőségét! Ennek pedig két módja van: 1. a tejtermelési költségének apasztása, 2. a termelői tejár emelése.

A gazdának a jövedelem fontos. Ez pedig nemcsak attól függ, hogy mit kap a gazda eladott termékeiért, hanem épp olyan befolyással van a jövedelemre az is, hogy a termeléshez szükséges üzemi szükségleti cikkek és anyagok ára (jelen esetben az abrakoké) megfelelő arányban legyen az eladott termékek árával. A belterjes állattartással és tenyésztéssel foglalkozó, tehát a legtöbbet kockázatot gazdaságosság aggodva figyeli a legfontosabb magyar abrak, a kukorica állandó és megfizethetetlen drágulását és a belterjes gazdálkodás nélkülözhetetlen fehérjedús olajpogácsáinak ma már fenyegető hiányát. Az ezoinált búza árának emelésével is meggyőződésem szerint közgazdaságunk többet veszít a vámnál, mint amit nyerhet a révén. „A tej élet, erő és egészség”, ami mind nemes valuta. De nemes valuta a magyar állattenyésztés, amely trágyatermelése által a magyar mezőgazdaság fejlesztésének, tehát külkereskedelmünknek is legfontosabb bázisa. Ha mód van rá, minden áldozatot megérdemli, hogy elegendő mennyiségben megfelelő áron kapható legyen kukorica, ezoinált búza és fehérjedús olajpogácsa.

* Időközben a földművelésügyi miniszter január 15-től május 15-ig terjedő időre átmenetileg felemelte a tejtermelői árat. Az erről intézkedő rendeletet lapunk folyó évi 3. számának „Törvények és rendeletek” rovatában közöltük. Szerk.

I. Lejéti tehenészet.

1. Telencsere költsége:				
Frisstejős tehén	550 kg a	85 P	467-50 P	
Vágotehén	590 .. a	56 P	330-40 P	137-10 P
2. Állatölke kamata és kockázata:				
398-95 P után 6+2 = 8%				31-90 ..
3. Takarmányozás költsége:				
Tejtermelő takarmány	4380 x 0-25 =	1095 kg kem.-érték		
Életfenntartó takarmány	365 x 2-50 =	912 kg kem.-érték		
Hízaló takarmány	80 x 4-80 =	384 kg kem.-érték		
		Összesen	2391 kg kem.-érték	
Fehérjearány 1:7				
Napi fogyasztás 1 kg emészhető fehérje és 7 kg keményítőérték.				
Nyári takarmányozás:	Kemé-nyitó-érték	Emészt-hető fehérje	Szárazanyag	P e n g ő
1) 50 kg vegyes zöldtakarmány	4-5	0-50	10-5 a/q	1-20 —60
2) 2 .. kukoricadara	1-6	0-16	1-7 a/q	20— —40
1-2 kg lenmagpogácsa	0-8	0-34	1-0 a/q	18— —22
Összesen	6-9	1-00	13-2	1-22
Téli takarmányozás:	Kemé-nyitó-érték	Emészt-hető fehérje	Szárazanyag	P e n g ő
20 kg takarmányrépa	1-2	0-12	2-2 a/q	1-50 —30
3 .. polyva	0-7	0-02	2-6 a/q	2-50 —08
5 .. vegyes széna	1-4	0-28	4-2 a/q	6— —30
2-5 .. kukoricadara	2-0	0-20	2-1 a/q	20— —50
2 .. takarmányliszt	1-4	0-24	1-8 a/q	17— —34
0-5 .. lenmagpogácsa	0-3	0-14	0-4 a/q	18— —09
Összesen	7-0	1-00	13-3	1-61
Napi átlagos takarmányozási költség 1-42 P				
Évi takarmányozási költség (1-42 x 365)				518-30 P
4. Állomszalma:				
365 napra, a 8 kg = 29 q, a 2— P				58— ..
5. Cselédbér:				
1/100 tehenesgazda	a	1200— P	12— P	
1/12 tehenes	a	750— ..	63— ..	
1/50 kettős lófogatév	a	1800— ..	36— ..	111— ..
6. Egyéb költségek (orvoslás, világítás, stb.)				15— ..
7. Épületbér (amortizáció, fenntartás, kamat, biztosítás)				10— ..
8. Forgótölke kamata és kockázata 849-40 P után 10%				84-94 ..
Összesen				966-24 P
Levonandó:				
160 q istállótrágya értéke, a —60 P				96— P
4380 liter tej termelési költsége				870-24 P
1 liter tej termelési költsége				19-87 fill.

1) Zöld rozs, zöld lucerna, sűrű csalamádé átlaga.
 2) Lucernaszéna, zabosbukkonyuszéna, közepes rétszéna átlaga.
 3) A kukoricadara helyett etethető ezoinált búza is, ez a számításokon semmit sem változtat, mert 0-9 kg kukoricadara helyett 1 kg ezoinált búzadara etethető, az ezoinált búza ára pedig ab gazdaság 18— pengő q-kint, (ab Budapest 16-80 pengő, szállítás —40 pengő, darálás —80 pengő), vagyis 0-9 kg kukoricadara ára a 20— pengő q-kint, azonos 1 kg ezoinált búza árával, a 18— pengő q-kint. Ha a kukoricadara ára 20— pengő főie emelkedik, akkor helyette a lehetőségekhez képest érdemes ezoinált búzát etetni.

II. Tenyésztes tehenészet.

1. Tehénamortizáció:				
1 drb hasas öszö	650 kg a	1-20 P	780— P	
1 drb mustra tehén	700 .. a	56 ..	392— ..	
		Összesen	388— P	
6 evre elosztva				64-60 P
2. Állatölke kamata és kockázata:				
586— P után 6+6 = 12%				70-30 ..
3. Takarmányozás költsége:				
Alaptakarmányozás 700 kg elősúlyra és 6 liter tejre.				
Nyári takarmányozás:	Kemé-nyitó-érték	Emészt-hető fehérje	Szárazanyag	P e n g ő
1) 50 kg vegyes, zöldtakarm.	4-5	0-50	10-5 a/q	1-20 —60
0-7 .. lenmagpogácsa	0-5	0-18	0-4 a/q	18— —13
Összesen	5-0	0-68	10-9	—73
Téli takarmányozás:	Kemé-nyitó-érték	Emészt-hető fehérje	Szárazanyag	P e n g ő
20 kg takarmányrépa	1-2	0-12	2-2 a/q	1-50 —30
3 .. polyva	0-7	0-02	2-6 a/q	2-50 —08
5 .. vegyes széna	1-4	0-28	4-2 a/q	6— —30
2-5 .. kukoricadara	2-0	0-20	2-1 a/q	20— —50
2 .. takarmányliszt	1-4	0-24	1-8 a/q	17— —34
0-5 .. lenmagpogácsa	0-3	0-14	0-4 a/q	18— —09
Összesen	5-0	0-68	10-8	1-40
Napi alaptakarmányozás költsége átlag				—92 P
Évi alaptakarmányozási költség				335-80 P
Feltételezett tejeles borjútejjel együtt 330 nap alatt				3800 liter
Ebből alaptakarmánnyal fedezve				1980 ..
Pótabrakkal fedezendő				1820 ..
Amibez szükséges	455 kg keményítőérték,	82 kg emészhető fehérjével		
Előzettsére	100 .. keményítőérték,	22 .. emészhető fehérjével		
Összesen	555 kg keményítőérték,	104 kg emészhető fehérjével		
Összeállítás:	Kemé-nyitó-érték	Emészt-hető fehérje	P e n g ő	
1) 410 kg kukoricadara	328	35 a/q	20—	82—
200 .. lenmagpogácsa	140	55 a/q	18—	36—
120 .. takarmányliszt	88	16 a/q	17—	20-40
Összesen	556	104		138-40
Évi összes takarmányozási költség (335-80 + 138-40)				474-20 P
4. Állomszalma:				
365 napra, a 7 kg = 25 q, a 2— P				50— ..
5. Cselédbér:				
1/100 tehenesgazda	a	1200— P	12— P	
1/12 tehenes	a	750— ..	63— ..	
1/50 kettős lófogatév	a	1800— ..	36— ..	111— ..
6. Egyéb költségek (orvoslás, világítás, stb.)				15— ..
7. Bikatartás költsége				18— ..
8. Épületbér (amortizáció, fenntartás, kamat, biztosítás)				10— ..
9. Forgótölke kamata és kockázata 742-80 P után 10%				74-28 ..
Összesen				887-38 P
Levonandó:				
130 q istállótrágya értéke, a —60 P				78— P
borjúérték (55 kg, a —70 P) 80%-a				30-80 ..
3650 liter tej termelési költsége				778-58 P
1 liter tej termelési költsége				21-3 fill.

4. S
 Meg
 ezzel pá
 emelésé
 tostitani
 fogott sz
 gendő te
 drágább
 Az 19
 jelentke
 azt akar
 a gazdán
 ság jól é
 a mezőga
 szempont
 kormány
 megválto
 Csak hoz
 a „Közle
 július 15
 másról”
 elkésve
 felelde
 mulasztó
 többet ne
 az „akko
 hiányból
 sok mind
 Ezért biz
 előbb na
 egyetem

Csőve
 Most
 tal meg
 jövedelm
 hiszem,
 sarkadi
 öntözés
 érdeklő
 1937. év
 alapján
 együtt
 Az 1
 beállít
 Az egyik
 a másik
 tező önt
 ból azt
 öntözés
 költség
 gyobb
 Perrot
 az, hog
 felelő n
 a nagy
 ségü v
 tessel
 párolg
 biztosít
 csapade
 sokba
 szárról
 gyökér
 növelte
 öntözés
 közvet
 gyöker
 csak e
 mestől
 többbe
 I.
 miba
 eredm
 *)
 amelye
 sel foga
 okult

A

b tejet termelő
szély fenyegeti,
ellen fehérdés
és a napra
a piacon nem
nem segítünk,
zdaságokban a
ezzel megint
kal több lesz,
fejlesztésére.

Meg kell tehát a takarmány kérdést oldani és ezzel párhuzamosan a tejárak mielőbbi, megfelelő emelésével a tejtermelés jövedelmezőségét is biztosítani kell. Budapest lakosságának is az a jól fel-fogott szociális érdeke, hogy legyen mindvégig ele-gendő tej a fővárosban, ha mindjárt valamivel drágábban is kell azt megfizetni.

Az 1915. évben, amikor a háborús tejhiány már jelentkezett, ezt írtam a „Köztelek” lapban: „Ha azt akarjuk, hogy ne legyen tejhiány, akkora legyen a gazdának fizetett tejár, amely mellett a tejgazda-ság jól és biztosan jövedelmező üzemág lehet, mert a mezőgazdaság végre is egyedül a jövedelmezőség szempontjai szerint igazodik és nincs az a böcs kormányrendelet, amely a gazdasági élet törvényeit megváltoztathatná”. Ma, 25 év után sem írhatok mást. Csak hozzáteszem még, amit az OMGE igazgatósága a „Köztelek” lap egyik háborús évfolyamában (1915 július 15.) a fővárosi tejhiányról szólva az „Egyrőt-másról” rovatban írt: „Nálunk sajnos, mindenhez elkésve fogunk hozzá. Csak akkor, amikor már féltérdeményeket lehet elérni, amidőn már az el-mulasztottakat semmiféle intézkedéssel helyrehozni többé nem lehet”. Az OMGE szavát azonban elnyomta az „akkori” jelszavas fővárosi szociálpolitika s a tej-hiányból tejszűz lett. A világháború óta azonban sok minden megváltozott. Okulhatunk mindannyian. Ezért bizton remélhető, hogy a kormányzatunk mi-előbb mindent elkövet az ország tejgazdasága és egyetemes szociális érdekeinek védelmében.*

TALAJJAVÍTÁS ÉS VÍZÜGYEK.

Rovatvezető: Rohringer Sándor.

Csőves áztató öntöző berendezés.

Írta: sarkadi Kesztyüs Lajos dr.

Most, amikor a M. Kir. Országos Öntözésügyi Hiva-tal megbízásából több öntöző gazdaságban az öntözés jövedelmezőségéről üzemi számításokat végzek, azt hiszem, hogy a köz érdekeiben áll, ha az öntözésnek a sarkadi uradalomban tapasztalt új módszerét az öntözés fontosságára és az iránta megnyilvánult érdeklődésre való tekintettel — az uradalom 1936. és 1937. évi öntözéseiről rendelkezésekre bocsátott adatok alapján készített jövedelmezőségi számításaimmal együtt — ismertetem.

Az 1936. és 1937. években a sarkadi uradalomban beállított szántóföldi öntözések két módon folytak. Az egyik fajta öntözés a barázdás — áztató — módszer, a másik fajta az úgynevezett Perrot-rendszerű per-me-tező öntözés volt. A két év öntözésének tapasztalatai-ból azt a következtetést vonták le, hogy a barázdás öntözés kisebb tökébefejtéssel és kevesebb üzem-költséggel sokkal jövedelmezőbb volt, mint a na-gyobb tökébefejtéssel és több üzemköltséggel járó Perrot-rendszerű eszötető öntözés. Ennek oka részben az, hogy a sarkadi erősen kötött agyagtalajok me-gfelelő mértékű öntözéssel való ellátásához s ezáltal a nagy terméstartalomhoz meglehetősen nagymennyi-ségű víz szükséges, amit a Perrot-rendszerű eszöté-téssel csak több ízben bő öntözéssel és igen nagy párolgási veszteségek árán tudtak a növényeknek biztosítani. A permetező öntözéssel kellő mennyiségű csapadékot juttatni a növény gyökeréhez nagyon sokba kerül, mert hiszen ennél az eljárásnál a víz a szárról vagy a levétről kisebb mértékben folyik a gyökérhez. Ez a körülmény természetesen szintén növelte a költségeket. Ezzel szemben a barázdás öntözéssel a szükséges nagymennyiségű öntözővizet közvetlenül a növények (cukorrépa, lucerna, kukorica) gyökeréhez juttatják, úgyhogy a párolgási veszteség csak elenyésző kis százalékot tett ki. Ugyanazt a ter-méstartalmat permetezőöntözéssel előállítani jóval többbe került, mint a barázdás öntözéssel.

I. Az áztató-barázdás öntözésnél I. kat. holdra szá-mítva 1936-ban 31-92 kat. holdon a következő volt az eredmény:

*) A gyorsan és céltudatosan végrehajtott tejáremelés, amelyet a székesfőváros vezetősége és lakossága is megértés-sel fogadott, azt igazolja, hogy a világháború tapasztalataiból okult mai kormányzatunk. Szerk.

Magrépa. Termésátlag a két-szer öntözöttön ..... 10-92 q
Az öntözetlen ..... 8-35 „
Terméstöbblet ..... 2-57 q á 40— P 102-80 P

Öntözési költség:
Bajuszok, barázdák meghúzása ..... 2-05 P
8-37 munkanap az öntözéshez ..... 10-24 „
1401-8 m³ víz szivattyúzási költsége
á 0-863 fillér (243 6 mm csapadék) 12-10 „
Befektetés: földfeletti csatornák léte-sítési költségének 93-33 P. 4% amor-tizációja = 3-73 P, csatornafenn-tartás, javítás 11-34 P az első évben 15-07 „
Vízdíj 1401-8 m³ után á 0-3432 fillér .. 4-81 „ 44-27 P
Öntözéssel elért tisztahozam-többlet... 58-53 P

Többlettrágyázási költség nem volt, mert az öntö-zött területek nem részesültek több trágyázásban, mint az öntözetlenek. A nagyobb terméssel járó több-letmunkaköltség olyan csekély volt, hogy azt nem volt érdemes fejtegetni.

Kukorica. Termésátlag a há-romszor 587-2 mm = 3379 m³ vízzel öntözöttön ..... 39-39 q csöves
az öntözetlen ..... 25-67 „ „
Terméstöbblet ..... 13-72 q csöves és
13-72 q kukoricaszár, á 6 + 1 = 7 P ..... 96-04 P
Öntözési költség (ugyanazok a tényezők, mint előbb) 75-75 „
Öntözéssel elért tisztahozam-többlet ... 20-29 P

Burgonya. Termésátlag a háromszor 541-6 mm = 3117 m³ vízzel öntözöttön 183-04 q
A kétszer 153-6 mm = 587-2 m³ vízzel öntözöttön ..... 136-76 „
Az öntözetlen ..... 51-73 „
Terméstöbblet

a háromszor ön-tözöttönél .. 131-31 q a 3-50 P 459-59 P
a kétszer ön-tözöttönél ..... 85-03 q á 3-50 „ 297-61 P
Öntözési költség ..... 82-11 „ 146-78 „
Öntözéssel elért tisztahozam-többlet ..... 215-50 P 312-81 P

Cukorrépa. Termésátlag a kétszer 449-5 mm = 2587 m³ vízzel öntözöttön ..... 321-68 q
az öntözetlen ..... 236-12 „
Terméstöbblet ..... 85-56 q á 2-15 P 183-95 P
43-00 „répafej á -40 „ 17-20 „
2-13 „ répaszélet á 6— „ 12-78 „
Összesen ..... 213-93 P
Öntözési költség ..... 68-93 P
Öntözéssel elért tisztahozam-többlet ... 145— P

(Megjegyzendő, hogy itt rakodási munkatöbbletköltség is volt, q-kint 8 fillér.)
1937-ben 45-74 kat. holdon ...

Magrépa. Termésátlag az egy-szer öntözöttön ..... 15-21 q
az öntözetlen ..... 11-49 „
Terméstöbblet ..... 3-82 q á 40— P 152-80 P

Öntözési költség: bajuszok, barázdák meghúzása stb. ugyanagy, mint 1936-ban, de a csatornafenn-tartás, javítás a későbbi években már csak 4-66 P,
1 m³ víz szivattyúzási költsége 0-7 fillér ..... 25-50 P
Öntözéssel elért tisztahozam-többlet ... 127-30 P

II. Perrot-rendszerű permetező öntözésnél 1936-ban 217-82 kat. holdon I kat. holdra számítva:

Lucerna. Termésátlag a négy-szer öntözöttön ..... 25-29 q (III—V. kaszálás)
az öntözetlen ..... 10-91 „ (III—IV. kaszálás)
Terméstöbblet ..... 14-38 q á 5-50 P 79-09 P

Öntözési költség:
Üzemanyagfogyasztás
56-77 kg benzín ..... 17-31 P
2-87 „ Russia-olaj ..... 4-65 „
0-12 tovitte ..... 0-07 „ 22-03 P

Munkaerő ..... 4-85 P
598-4 m³ víz, 104 mm szivattyúzási költsége á 0-863 f. .... 5-16 P
Befektetés amortizációja: Perrot-öntözö-berendezés 12,000 P á 217-82 kat. holdra, 1 kat. holdra esik 55-09 P. 4%-a = 2-20 P. Linke—Hofmann-gyártmányú 50 HP traktor ára 12,000 P 1 kat. holdra 55-09 P 10%-a = 5-51 P. Összes amortizáció: 7-71 P. Karbantartás, javítás: Perrot-öntözrendszerre 400 P, traktorra 600 P a gépész munka-bérral együtt, összesen 1000 P, 1 kat. holdra esik 1000/217-82 = 4-59 P ..... 12-30 P
Vízdíj 598-03 m³ á 0-3432 f ..... 2-05 P 46-39 P
Öntözés által elért tisztahozam-többlet ... 32-70 P

Cukorrépa. Termésátlag a négyszer öntözöttön 114-9 mm = 661 m³ víz ..... 240-10 q
az öntözetlen ..... 205-04 q
Terméstöbblet ..... 35-06 q á 2-15 P 75-38 P
17-00 q répafej á 0-40 P 6-80 P
0-88 szelet á 6 P 5-28 P
Összesen ..... 87-46 P
Öntözési költség ..... 47-30 P
Öntözéssel elért tisztahozam-többlet ... 40-16 P

Magrépa. Termésátlag az egyszer öntözöttön 27-8 mm = 159-97 m³ víz ..... 8-06 q
az öntözetlen ..... 6-76 q
Terméstöbblet ..... 1-30 q á 40— P 52— P
Öntözési költség ..... 21-37 P
Öntözés által elért tisztahozam-többlet ... 30-63 P
1937-ben 312-24 kat. holdon.

Magrépa. Termésátlag az egyszer öntözöttön 52-7 mm = 303 m³ víz 16-72 q
az öntözetlen ..... 14-95 q
Terméstöbblet ..... 1-77 q á 40— P 70-80 P

Öntözési költség (ugyanazok a tényezők, mint 1936-ban, de a kb. 100 kat. holddal nagyobb öntözött területre az amortizáció csak 5-38 P, karbantartás 3-20 P, 1 m³ víz szivattyúzási költsége 0-7 f. .... 18-82 P
Öntözéssel elért tisztahozam-többlet ... 51-98 P

Cukorrépa. Termésátlag az egyszer öntözöttön 51-2 mm = 294-63 m³ víz ..... 257-77 q
az öntözetlen ..... 239-32 q
Terméstöbblet: 18-45 q á 2-15 P ..... 39-67 P
9-00 q répafej á 0-40 P 3-60 P
0-60 q szelet á 6— P. .... 3-60 P 46-87 P

Öntözési költség (mint az előzőben) ..... 25-65 P
Öntözéssel elért tisztahozam-többlet ... 21-22 P

Viktóriaborsó. Termésátlag az egy-szer öntözöttön 20-98 mm = 120-7 m³ víz ..... 12-15 q
az öntözetlen ..... 11-13 q
Terméstöbblet ..... 1-02 q á 17-5 P 17-85 P
Öntözési költség ..... 15-93 P
Öntözéssel elért tisztahozam-többlet ... 1-92 P

Összehasonlítva a kétfajta öntözés eredményét, azt látjuk, hogy az áztató-barázdás öntözésnél mindig nagyobb a terméstöbblet: cukorrépánál kat. holdankint 1936-ban 85-56 q a permetező öntözés 35-06 q-jával szemben (144-04%), magrépánál 1936-ban 2-57 q az 1-30 q-val szemben (97-69%), 1937-ben 3-82 q az 1-77 q-val szemben (115-82%). Végeredményben a barázdás öntözéssel a cukorrépánál 1936-ban elért 145 P tisztahozam-többlet a permetező öntözés 40-16 P-jéhez viszonyítva 261-06%-kal, a magrépánál az 58-53 P tisztahozam-többlet a permetező öntözés 30-63 P tisztahozam-többleténél 91-09%-kal, 1937-ben a 127-30 P tisztahozam-többlet a permetező öntözés 51-98 P tisztahozam-többletéhez viszonyítva 144-90 %-kal, tehát igen jelentékenyen több volt. A per-me-tező öntözésnek a burgonyánál számbavehető tisztahozam-többlete nem volt, míg barázdás öntözéssel az adott a legnagyobb tisztahozam-többlet: kat. holdankint a kétszeri öntözésnél 215-50 P-t, a három-szori öntözésnél 312-81 P-t. A permetező öntözés által 1937. évben elért tisztahozam-többlet a cukorrépánál kat. holdankint csak 21-22 P-t, a borsónál még keve-sebbet, 1-92 P-t tett ki az öntözetlenhez viszonyítva.

A barázdás öntözésnek az említett nagy előnye és a permetező öntözéshez viszonyított nagyobb ter-méstartalom folytán előálló nagyobb jövedelmezősége mellett azonban különböző igen jelentős és erősen megfontolásra készítő több hátránya van. Az egyik az, hogy a nagyobb barázdák, az ú. n. bajuszok, vala-mint a föld feletti csatornák melletti átszivárgások folytán fellépő átázások és túlöntözések következtében jelentős vízkár áll elő. Másik nagy hátránya ennek az eljárásnak, hogy az öntözés keresztülviteléhez egy-mástól kb. 150—200 m távolságban megépített „föld-feletti csatornákra” van szükség, amelyek egyrészt kb. 3—3-5%-os területvesztéséget okoznak, másrészt létesítésük, amortizációjuk és karbantartásuk jelen-tős összeget tesz ki, továbbá, hogy az erre az öntözésre berendezett területeken a szükséges szántóföldi (gőz-ek) mélyművelés lehetetlenné válik s végül, hogy az öntözés helyhez van kötve, ami különösen nagy gazda-ságban okoz üzemi nehézséget.

A JÓ GAZDA

TAKARÉKOS

TAKARMÁNYA

a Mezőgazdáknál előnyösen vásárolt

LOHERE-LUCERNA

ÉS TAKARMÁNYRÉPA magból terem!

Megrendelhető: Budapest, V., Alkotmány-utca 29. Telefon: 111-236

Kirendeltségek:

Debrecen

Győr

Komárom

Lepsény

Mátészalka

Nyiregyháza

Szolnok

Szombathely

A bajusok melletti túllöntözés és átázás kiküszöbölésére vezették be 1937 nyarán a Fonyó István főintéző által tervezett ú. n. „pléh-bajusokat” (1. ábra). Ez a pléh-bajusz 5 m-es darabokból álló, tetszés szerinti hosszúságban készíthető, összeilleszthető, felül nyitott, 0,5 mm vastag horganyzott vaslemezből készült 250 mm széles bádogcsatorna, amelyet az ekével meghúzott bajusok helyébe helyeznek, a szivornyákkal a vizet ebbe vezetik és az oldalán levő, fadugókkal elzárható — egymástól 65 cm távolságban elhelyezett — nyílásokon keresztül ömlesztik a vizet a barázdákba. A pléh-bajuszt házilag készítik. Vele a kisebb talajgyenentlenségek könnyűszerrel kiküszöbölhetők, mert míg eddig a mélyebben fekvő pontokon megállott a víz, a magasabban fekvő pontokat pedig keresztül kellett vágni, addig a pléh-bajusz használatával a mélyebben fekvő részekben egyszerűen keresztülfektetéssel intézték el a vízvezetést, a magasabban fekvő pontoknál pedig szükség szerint alátámasztották és így a vízvezetés minden nehézsége le volt küzdve. Az öntözést a pléh-bajusz utolsó tagjánál kezdik és visszafelé haladnak. Amikor az egyik tagon végeztek az öntözéssel, már vitték is át a következő felállási helyre, úgyhogy amikor a csatorna mellett levő legelső taggal is befejezték az öntözést, azonnal folytathatják a másik helyen. Itt meg a szivornyák újratöltésével járó idővesztések is elmaradnak, mert a szivornyákat működés közben egyszerűen tovább tolják a csatorna partján.

A pléh-bajusok használata kiegyengetett talajon még gyorsabbá teszi a munka menetét, mert kiküszöbölődik a gyakori átrakás, ami, ha kismértékben is, de mégis csak hátráltatja a munka menetét. Vele egy felállási helyről nagyobb terület öntözhető.

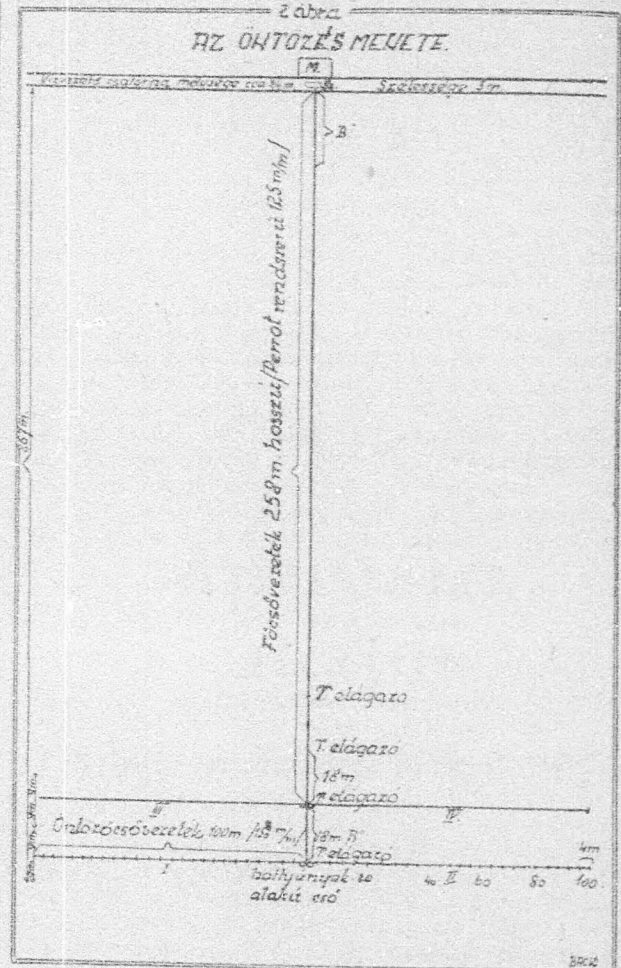
A pléh-bajusz használatával csak 4 rendes föld-bajusz hátrányait akadályozták meg, azonban nem tudták kiküszöbölni a földfeletti csatornákat, az azok melletti kiázásokat, a területvesztéseket, valamint az egyhelyhez kötöttséget. Hogy tehát az „öntözőváltógazdaságnak”, a vetésforgónak megfelelően a kápnövényeket és a takarmányféléket tervszerűen mind azokon a táblákon öntözhesék, ahova a vizet belvíz-vezető csatorna-rendszerükön odavezethetik, továbbá a földfeletti csatornák teljes kiküszöbölése céljából, ugyancsak Fonyó főintéző elgondolása és tervei alapján elkészítették házilag az ú. n. „csöves áztató öntöző” berendezést, amelynek lényege a következő.

A rendszer felhasználja a Perrot-berendezés 125 mm átmérőjű, ú. n. főcsöveit és az ezekhez tartozó „T”-alakú elágazókat. Ebbe a főcsövekből összeállított csőhálózatba egy, a vízvezető csatorna partján felállított kb. 10 lóerős motor (M) által meghajtott, mp-kint 50 l teljesítményű szivattyú (Sz) szállítja a vizet. A most üzembe állított rendszerrel a főcsövezeték hossza 258 m, amely lehetővé teszi, hogy a csatorna partjától számított kb. 270 m-es hosszúságú terület megöntözzenek. A főcsövezetékbe lesz beleillesztve az ú. n. Perrot-féle „T”-alakú nagy elágazó, ehhez kapcsolják egy két oldalra vezető „hatlyányak”-alakú cső segítségével a 150 mm átmérőjű, házilag elkészített öntözőcsöveket. Ez az öntöző csőhálózat 4 m hosszú csődarabokból áll, amelyek egymástól 1,5 m távolságra fadugóval elzárható 5 cm széles nyílások vannak (a csőnek mind a két oldalán) a víznek a csőből való kieresztésére. Ezeket a nyílásokon át vezetik a növény sorai közé a talaj szárazsági állapotának, valamint a vízvezető képességének megfelelően tetszőleges távolságra meghúzott barázdákba a vizet. A tavalyi, mintegy öt hetes szárazság után kezdődő öntözésnél a vizet kb. 10 percig ömlesztették. Az öntöző csövezeték hossza 200 m s így a fővezetektől jobbra és balra 100—100 m-es szélességű terület öntözhető. Az öntözést a csövezetéknek a csatornától legtávolabb eső pontján „A” kezdik meg I.—II.—III.—IV. sorrendben és úgy haladnak a csatorna felé (2. sz. kép.). Az üzem folytonosságát biztosítja az, hogy előbb a fővezeték egyik oldalán öntöznek I.—III. és ennek a résznek az öntözése után a csöveket áthordják a következő felállási helyre II.—IV., mialatt az öntözés a fővezeték másik oldalán folyik. Az I.—II. rész öntözése után az „A” főcsövezeték áthordják a következő, 200 méterre lévő új felállási helyre. Az eredeti terv szerint az öntözés egyidejűen a fővezeték mindkét oldalán folyik és ugyanakkor már fel van állítva a következő öntözési helyen az öntöző-csősor, ezt azonban a folyó kísérleti évben azért nem csinálták meg, mert még egyszer emny öntözőcső kellett volna hozzá.

A főcsövezeték olyan sorrendben hordják át a következő öntözési helyre, ahogyan felszabadul az öntözéstől s amikor az utolsó „B” részen öntözünk, az egész fővezeték át van hordva az új (200 méterre lévő) felállási helyre.

Az öntöző-csősorok lefektetése — az elágazóknak

a fővezetékbe való iktatása — 1939 nyarán egymástól 18 m távolságra történt, feltételezve és tapasztalattal igazolva azt, hogy a víz 9—10 m-es távolságra terjedt a talajban az akkori igen száraz talajállapot mellett. Megjegyzendő, hogy rendes talajállapot esetén a víz terjedése és vezetése a barázdákban 15—20 m-es távolságra lehetséges. A túlságosan kiszáradt talajállapot esetén egyszerűen körülbelül 150—200 mm-es öntözést adnak.

A leírt öntözési berendezés szabadalmazási eljárás alatt áll.

Az öntözési eljárás kipróbálására minden egyes öntözött táblánál ellenőrzésképpen öntözetlen parcellák maradtak, úgyhogy a természetközösség pontosan megállapítható legyen, amit legközelebb az öntözés üzemi költségeivel együtt ismertetni fogok.

A múlt évben kukorica-öntözés folyt. A tervbe vett kukorica-öntözés nem volt végrehajtható.

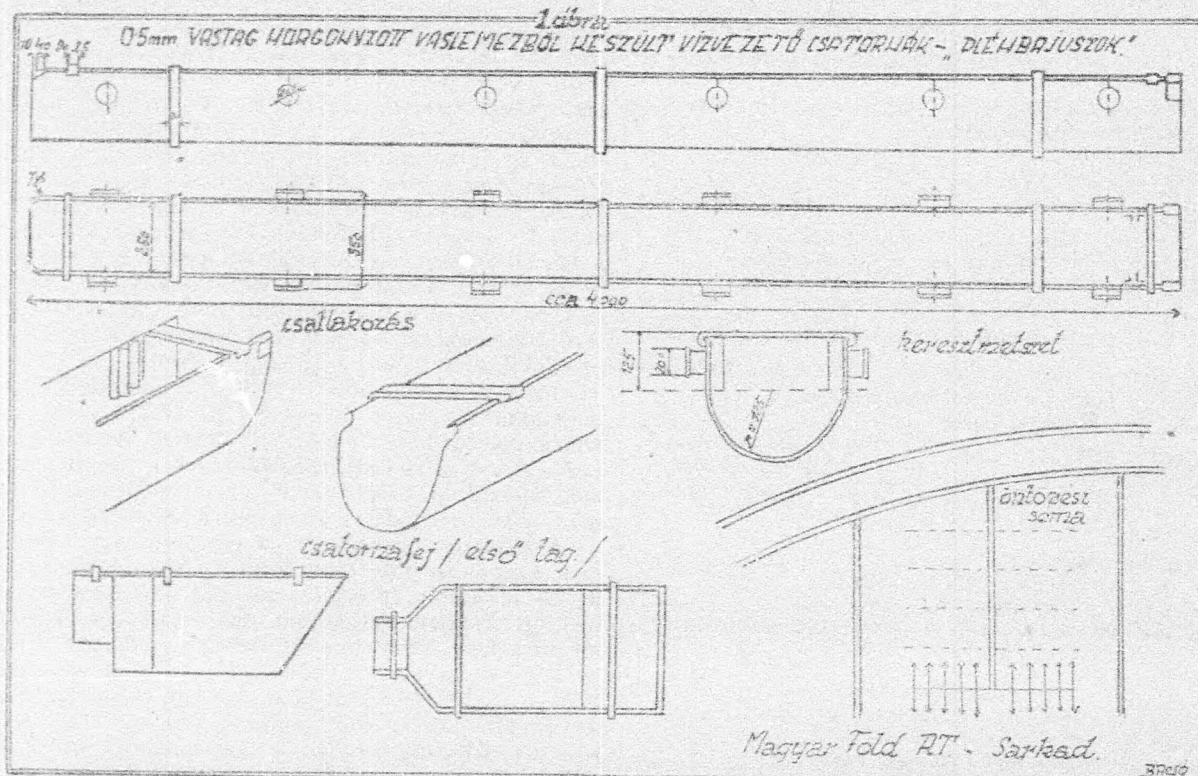
Az öntözés csak július 24-én kezdődött körülbelül öt heti szárazság után, úgyhogy a talaj állapota túlságosan száraz és erősen repedezett. A talaj egyébként tápláléforrásban gazdag és cukorgyári műsziszappal át van meszezve.

Törvények és rendeletok.

Rovatvezető: Mutschenbacher Emil dr.

A tej és tejtermékek legmagasabb fogyasztói ára.

A Hivatalos Lapban folyó hó 14-én jelent meg az árellenőrzés országos kormánybiztosának 577. rendelete, a tej és tejtermékek legmagasabb fogyasztói árának Budapest székesfőváros területére és környékére szóló megalkapítása tárgyában. A földművelésügyi miniszter lapunk múlt számában részletesen ismertetett rendelete ugyanis folyó hó 15-től folyó évi május hó 15-ig bezárólag, a takarmányhiány és takarmánydrágaság miatt literenkint 2 fillérrel felemelte a tej termelői árát. Ennek az emelésnek megfelelően ugyancsak a folyó hó 15-től folyó évi május 15-ig terjedő időre fel kellett tehát emelni azonos mértékben a tej fogyasztói árát is, amely

MAGYAR SERTÉSHÍZLALÓ ÉS HÚSIPARI R.-T.

nagy-tétényi sertéshízlaló telepe

Budapest székesfőváros kezelésében

Bizományi sertéshízlalás, hitelfolyósítás

a hízlaltató felek részére

Előnyös feltételek! Részletes tájékoztatót, hízlalási feltételeket kívánságra küldünk
Telefon: Budapest 469-715, 469-784

áremelés teljes egészében a termelők javára esik és a tejtermelési költségének átmeneti drágulására nyújt némi fedezetet. A kormány azt reméli, hogy a fogyasztói áraknak ezzel az aránylag kismértékű emelésével, amelyet egyébként a kenyérráknál bekövetkezett kg-kinti 2 filléres csökkenés részben ellensúlyoz, elkerülhető lesz a tejtermelés jövedelmezőségének olyan nagymértékű leromlása, amely az ország tehénállományának és tejtermelésének visszaesését vonná maga után. Ha ugyanis ez bekövetkeznék, a tehénállományok a régi létszámra való visszaállítása és a tejtermelés fokozása, illetve helyreállítása hosszú időt venne igénybe, minél fogva a fogyasztást a jelenlegi, remélhetőleg átmeneti takarmányhiány megszűnése után is csak magasabb árakon volna kielégíthető.

Az ellenőrzés országos kormánybiztosa alább közlendő rendeletével csak a tej és tejtermékek előállításával és forgalomban hozatalával foglalkozók részére engedélyezte az áremelést. Mindazok, akik tej, vagy különböző tejtermékek hozzáadásával készült árucikkeket hoznak forgalomba, a rendelet hatálybalépésekor fennálló eladási árakat a tej áremelésre való hivatkozással nem emelhetik fel.

Az 577-es A. K. sz. rendelet értelmében a pasztörözött tej legmagasabb eladási ára folyó hó 15-től kezdve Budapest székesfőváros területén:

- a) vizonteladók részére 1 literes palackban 37 fillér, 1/2 literes palackban 19-5 fillér, 2 dl-es palackban 9 fillér;
- b) fogyasztók részére: 1 literes palackban 40 fillér, 1/2 literes palackban 21 fillér, 2 dl-es palackban 10 fillér.

A folyó évi 80.200. sz. földművelésügyi miniszteri rendeletben nem szabályozott tej vizonteladói, valamint fogyasztói ára a folyó hó 15-én fennállott eddigi tejárakhoz képest az eladási feltételek változatlanul hagyása mellett literenként legfeljebb 2 fillérrel emelhető.

A habtejszín legmagasabb ára Budapest székesfőváros területén és környékén (Budafok, Kispeszt, Pestszenterzseb, Pestszentlőrinc, Rakospalota, Újpest megyei városok, Albertfalva, Budakeszi, Budaörs, Békásmegyer, Cinkota, Csepel, Káposztásmegyer, Kelenföld, Mátyásföld, Pesthidegkut, Pestszentlőrinc, Rákospalota, Rákosszentimre, Sashalom, Solyvár és Üröm községek területén):

- a) vizonteladók részére: kimérve literenként 2—pengő, 2 dl-kint 48 fillér;
- b) fogyasztók részére kimérve literenként 2-40 pengő, 2 dl-kint 52 fillér.

Budapest székesfőváros és környéke területén kívül egyebütt a habtejszín eddigi termelői, vizonteladói, valamint fogyasztói ára az eddigi eladási feltételek változatlanul hagyása mellett literenként legfeljebb 20 fillérrel emelhető.

Budapest székesfőváros területén és környékén a 16% zsírtartalmú tejfel és kávétejzsin legmagasabb ára:

- a) vizonteladók részére kimérve literenként 1-10 P, 2 dl-es palackban vagy pohárban 26 fillér;
- b) fogyasztók részére kimérve literenként 1-30 P, 2 dl-es palackban, vagy pohárban 29 fillér.

Az ország egyéb területén a 16%-nál nagyobb zsírtartalmú tejfel és kávétejzsin eddigi literenkinti termelői, vizonteladói és fogyasztói ára legfeljebb 10 fillérrel emelhető.

A tehéntúró legmagasabb ára Budapest székesfőváros területén kg-kint:

- a) vizonteladók részére 1-20 pengő;
- b) fogyasztók részére 1-40 pengő.

Az ország egyéb területén a tehéntúró eddigi termelői vizonteladói, valamint fogyasztói árát kg-kint legfeljebb 12 fillérrel szabad felemelni.

A vaj jelen rendelet hatálybalépésekor fennállott termelői vizonteladói, valamint fogyasztói ára az eddigi eladási feltételek változatlanul hagyása mellett kg-kint legfeljebb 50 fillérrel emelhető.

A sajtunk folyó hó 15-én fennálló termelői, vizonteladói, valamint fogyasztói ára a szárazanyag-tartalomban lévő zsírszázaléka alapján legfeljebb a következő összegekkel emelhető: legalább 15% zsírtartalomnál netto kg-kint 5 fillérrel, legalább 25% zsírtartalomnál netto kg-kint 10 fillérrel, legalább 35% zsírtartalomnál netto kg-kint 15 fillérrel és legalább 45% zsírtartalomnál netto kg-kint 20 fillérrel. A szárazanyag-tartalomban 15%-nál kevesebb zsírt tartalmazó sajt árát emelni nem szabad.

Az egészen lefolyzott tej, kakaós tej, joghurt, soványtej, juhtúró, író és savó eddigi fennállott termelői, vizonteladói, valamint fogyasztói árát emelni nem szabad.

Amennyiben az újonnan megállapított legmagasabb árak alapján kisebb tej vagy tejtermékmennyviszonyoknál árként töredékfillér adódnék, azt felfelé egész fillérre lehet kikerekíteni.

A személyes bejelentési kötelezettség kiterjesztése.

A Budapesti Közlöny folyó hó 17-i számában jelent meg a belügyminiszternek 100. sz., 59 oldalra terjedő rendelete a személyes bejelentési kötelezettség kiterjesztéséről és az ezzel kapcsolatos nyilvántartásról szóló 1939. M. E. számú kormányrendelet végrehajtása tárgyában.

A nagyterjedelmű és számos melléklettel, nyomtatvány-mintákkal ellátott rendelet értelmében minden magyar állampolgár, továbbá mindenki, akinek állampolgársága kétes, vagy nem állapítható meg, vagy még nincs megállapítva, köteles bejelenteni lakóhelyének, illetve tartózkodási helyének 45 nappal hosszabb időre terjedő megváltoztatását, vagyis egyik városból, vagy községből való eltávozását és más városba, vagy községbe való megérkezését; továbbá lakásának, vagy al-, illetve ágybérletének ugyanabban a városban vagy községben 45 nappal hosszabb időre terjedő megváltoztatását, vagyis kiköltözését és beköltözését.

Ha külföldi állampolgár magyar állampolgárságot szerez, köteles magát állampolgársági esküjének letétele után 24

órán belül bejelenteni, tekintet nélkül arra, hogy korábban mint külföldi már be volt jelentve. A törvényhatóság első írásbeli bejelentésre kötelezett erre az állampolgársági eskü letétele alkalmával figyelmeztetni köteles.

Azokban a városokban és községekben, ahol rendőri bejelentő hivatal működik, továbbá a rendelethez mellékelt 1. számú jegyzékben felsorolt városokban és községekben az odaérkezést és az onnan való eltávozást úgyszintén e helyben való lakásváltoztatást, kiköltözést, beköltözést, amennyiben az ott tartózkodás, illetőleg a lakásváltoztatás időtartama 24 órát meghalad, be kell jelenteni. Az utóbb említett városokban és községekben a vendégfogadók, penziók és egyéb elszállásolt intézmények felelős vezetői kötelesek az ott megszállott vendégekről és kiserőszemélyzetükről a bejelentést megadni s egyúttal nyilvántartási könyvet vezetni a bejelentésben rögzített összes adatok bejegyzésével. Ezeket a bejegyzéseket tintával kell beírni, azokat a rendőri hatóság bármikor jogosult ellenőrizni s amint egy-egy ilyen könyv megtelt, azt a rendőri bejelentőhivatalnak, illetve a községi előjáróságnak be kell szolgáltatni, amelyek a nyilvántartási könyveket 10 évig kötelesek megőrizni.

Külön bejelentő-, illetőleg kijelentő-lapon kell be- és kijelenteni minden 12. életévét betöltött fiút az illető év szeptember hó 1. napjától kezdve, továbbá minden leányt attól a naptári évtől kezdve, amikor 16. életévét betölti, minden özvegy vagy elvált nő, továbbá a rendelet mellékletében felsorolt szakképzettek valamelyikével rendelkező és 50. életévét még nem töltött törvényes feleséget, végül minden fiút, aki nem esik önálló bejelentés alá és minden 16 évesnél fiatalabb leányt, amennyiben nem a családfelelős családtag nevével. A bejelentésnek külön erre a célra szolgáló bejelentő-lapon kell történnie.

Minden 12—70 éves férfi köteles külön bejelentő-lapon azt is bejelenteni, ha 1939. évi november hó 19. napja után, amikor az első összeírás történt, bármily szakképzettséget szerzett. Ugyanezt kötelesek tenni az 50 éven aluli és időközben a rendeletben felsorolt szakképzettek közül valamelyiket megszerzett 16—50 éves nők is.

A 18. életévét betöltött személy maga köteles a bejelentést teljesíteni, a 18 évesnél fiatalabbakat pedig törvényes képviselőjük, illetve szülősádjuk, munka- vagy szolgálatadójuk köteles bejelenteni, akinek gondozása vagy felügyelete alatt állanak. A bejelentést lakás változtatás esetén az elköltözés előtt, illetőleg a beköltözés után 24 órán belül kell megtenni, míg az újonnan szerzett szakképzésre vonatkozó bejelentést az igazoló irat átvételétől számított 8 napon belül kell megtenni. A bejelentési kötelezettséget a rendelethez mellékelt minták szerint rendszeresített bejelentő- és kijelentő-lapok kitöltésével és beszolgáltatásával kell teljesíteni, a kitöltött lapokat a rendőri bejelentőhivatalhoz, ahol pedig ilyen nem működik, a polgármesterhez, illetőleg a községi vagy körjegyzőséghez kell beszolgáltatni, a lebegyezett igazolószelvény visszaszárdása ellenében. Ott, ahol rendőri bejelentőhivatal működik, minden háztulajdonos tartozik amennyiben a házában lakó személyek száma 10-nél több, a házában lakók részben nyilvántartási jegyzék vezetni, melyben minden házbanlakó személy neve, születési neve, születésének éve és helye, azonosítási száma, polgári személyi lapjának száma, vallása és foglalkozása, továbbá a lakás ajtószámát feltüntetendő. A nyilvántartási jegyzék vezetése a bejelentő- és kijelentő-lapok igazoló szelvényei alapján történik, amelyet a lakók a bejelentés megtörténte után 48 órán belül kötelesek a háztulajdonosnak bemutatni.

A rendelet II. fejezete a népmozgalmi nyilvántartásról intézkedik, amelynek teendőit községekben a jezszo, városokban a polgármester, Budapestben a kerületi előjáró végzi mint nyilvántartó. A nyilvántartólapokat a népszámlálás, illetve népszámlálás adatai, továbbá a bejelentő- és kijelentő-lapok alapján kell kitölteni, illetve kiigazítani. A rendelet ezután pontosan előírja, hogy milyen csoportokban és alcsoportokban kell a nyilvántartólapokat kezelni, előírja a nyilvántartólapokról névmutató készítését, továbbá, hogy mindazokat a személyeket, akikre a nyilvántartás kiterjed, külön igazolvánnyal, úgynevezett Polgári Személyi lappal kell ellátni, amelynek mintája a rendelethez ugyancsak mellékelve van. A következő szakaszok a nyilvántartás pontos vezetésének ellenőrzéséről és a nyilvántartólapok kezeléséről, az egyes változások bevezetéséről intézkednek. Kimondja a rendelet azt is, hogy az állami anyakönyvvezetők kötelesek minden halálesetről, továbbá a születési anyakönyvbe bevezetett utólagos bejegyzésekről törvényesítésekről és minden kiigazításról az illetékes nyilvántartó a rendeletben előírt mintának megfelelő nyomtatványon értesíteni. A rendelet a Hivatalos Lapban történt megjelenése után, 8. napon, vagyis folyó hó 25-én lép életbe.

A belsőföldön kitermelt faanyagok kötelező bejelentésének új szabályai.

Az 1938. évi 7150. M. E. sz. kormányrendelet minden készlettulajdonost (fatermelőt) arra kötelezett, hogy a kitermelt faanyagkészletet jelentsse be a földművelésügyi miniszternek. Az előírt bejelentési kötelezettség elsősorban az 1938/39. termelési időnyre vonatkozott. A bejelentések ez alapon meg is történtek, de az előírások gyakorlati végrehajtása sok nehézségbe ütközött s az első bejelentésből szerzett tapasztalatok szükségessé tették a két év előtti rendelet módosítását. Ez most megtörtént és a Hivatalos Lapban folyó hó 10-én jelent meg az 100. M. E. sz. kormányrendelet, amely a fakészletekben beállott változások bejelentésére az eredetileg előírt havi bejelentés mellett negyedévi időszakokat állapít meg, mégpedig a naptári negyedekkel egybeesően. Az alparndelet szerint a készletek bejelentésére szolgáló bejelentőlapokat az érdekelteknek maguknak kellett el-

készíteniök, míg most a rendelet úgy intézkedik, hogy az e célra szükséges nyomtatványokat a földművelésügyi miniszter díjmentesen bocsátja az érdekeltek rendelkezésére. A rendelet többi intézkedései is egyrészt az erdőbirtokosokat kímélik meg sok felesleges munkától, másrészt pedig nagyon megkönnyítik az adatok feldolgozását. Az 1939/1940. évi termelési időnyből származó fakészleteket már az új rendelet értelmében kell bejelenteni.

A folyó évi 100. M. E. sz. kormányrendelet fontosabb intézkedései a következők:

1. §. Az 1938. évi 7150. M. E. sz. rendelet 1. §-a helyébe a következő rendelkezések lépnek:

(1) Minden ingatlanulajdonos, birtokos, haszonbérlet és fatermelő az 1939/40. évi, valamint az ezt követő termelési időnyekben általa kitermelt mifa-, tűzifa-, faszén-, tölgykéreg-, és luckéreg-készletet — amennyiben a kitermelt tűzifa és mifa (szer), hasáb-, dorong-a 10 ürm-t (1 x 1 x 1 méter), az egyéb mifa (szerfa) az 5 m³-t, illetőleg a rúfda a 100 folyómétert, a faszén, tölgykéreg és luckéreg pedig az 50 q-t eléri vagy meghaladja, a termelés befejezésétől számított 8 nap alatt ajánlott levélben bejelenteni köteles.

(2) A bejelentési kötelezettségnek téli kitermelés esetében legkésőbb április 15-ig, nyári kitermelés esetében pedig augusztus 15-ig kell eleget tenni.

(3) Az erdőgazdaságokban kitermelt faanyagokon kívül a faszorokban, gazdasági fásításokban, fáslegelőknél, vagy más, az erdőtervény hatálya alá nem tartozó területen kitermelt faanyagokat is be kell jelenteni.

(4) A fenti (1) bekezdésben megállapított bejelentési kötelezettség a fatermelő helyett a vásárló fakereskedőt terheli, ha az egy-egy fatermelő által kitermelt és eladott fa mennyiség nem éri el a fenti (1) bekezdésben meghatározott mennyiséget, de a fakereskedő által a termelés helyén összevásárolt és elszállítandó faanyag mennyisége azt meghaladja.

2. §. Az 1938. évi 7150. M. E. sz. kormányrendelet 2. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

(1) A bejelentett készletekben beállott változásokat a fatermelő minden év június, szeptember és december hónap utolsó napján fennállott állapot szerint az említett hónapokat követő hónap 8. napjáig ugyancsak kötelezettséggel pontosan fel kell tüntetni, hogy a legutóbb bejelentett és az azóta termelt vagy megszerzett készletekből a fatermelő mennyit használt fel saját szükségletére, mennyit adott el helyben és mennyit került vasúton, illetőleg hajón (szárazon, dereglyén) elszállításra. Az 1. § (2) bekezdésében megállapított bejelentési határidő eltétele után kitermelt faanyagot a bejelentésben, mint szaporulatot külön fel kell tüntetni.

(2) A földművelésügyi miniszter a készletváltozások bejelentésére az előbbi bekezdés rendelkezésétől eltérően rövidebb határidőt is megállapíthat.

3. §. Az alparndelet 4. §-ának (1) és (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

(1) A kitermelt fakészleteknek, valamint a bejelentett készletekben beállott változásoknak bejelentésére szolgáló nyomtatványok szövegét a földművelésügyi miniszter állapítja meg és az illetékes m. kir. erdőfelügyelőség útján díjmentesen bocsátja az igénylők rendelkezésére.

(2) A bejelentés birtokjegységenként elküldítve a földművelésügyi miniszterhez (Budapest, V., Kossuth Lajos-tér 11. Erdészeti főosztály) kell intézni.

4. §. A mifa (szer) hasáb és mifa (szer) dorong után ürköbméterenként 2 fillért, a rúfda után pedig 100 folyóméterenként 4 fillért kell az alparndelet 5. §-ának (1) bekezdésében foglalt rendelkezésnek megfelelően befizetni.

5. §. (1) A bejelentésre kötelezett fatermelő, ha luckéreg készlete az 50 q-t eléri vagy meghaladja, az alparndelet 6. §-ának (1) bekezdése szerint nyilvántartást (raktárkönyvet) köteles vezetni.

(2) Azok a fatermelők, akik rendszeres anyagszámadást vezetnek, az alparndelet 6. §-ának (1) bekezdésében meghatározott külön nyilvántartást (raktárkönyvet) nem kötelesek vezetni, az anyagszámadást azonban ugyancsak lap-számolni és hitelesíteni kell.

6. §. Az alparndelet 3. §-a hatályát veszti.

Külföldi származású nyersanyagok árának emelkedéséből előállított költségösszetétel felszámítása és áthárítása.

Az ellenőrzés országos kormánybiztosa a hivatalos lap múlt évi karácsonyi számában több rendeletet adott ki, melyekkel engedélyezte, hogy a külföldről behozott különféle nyersanyagok feldolgozásával és azokból készült áruk forgalombahozatalával foglalkozó vállalatok a nyersanyag beszerzési árának az 1939. évi augusztus hó 26-i állapottal szemben történt emelkedése által keletkezett költségösszetétel nyersanyagfelár címén felszámíthatóak és a vevőre, illetve a fogyasztóra az egyes rendeletekben foglalt korlátok között átháríthatóak. Ilyen engedélyt adott az ellenőrzés országos kormánybiztosa a külföldről behozott, vagy belsőföldön előállított valódi (álatti) selemre, a külföldi származású műselyemfonalra, a pamutfonalra, a külföldi származású műrostanyagra, továbbá intézkedett, hogy a külföldről behozott fenyő, fűrészelta, fenyő faragottfa, fenyő gömbfa és gömbrúd legmagasabb nagykereskedői, telepkereskedői eladási árát újonnan szabályozzassanak. Az új árak folyó hó 1-én léptek életbe. Hasonló rendelkezést adott ki az ellenőrzés országos kormánybiztosa a gumiaru előállításánál, valamint a réz, ón, ólom és bauxit feldolgozásánál a nyersanyagok árának emelkedéséből előállított költségösszetételnek felárak formájában való felszámítása és áthárítása tekintetében.

Egyidejűleg a Kárpátalja területére vonatkozóan az ellenőrzés országos kormánybiztosa a nyers napraforgóolaj

Kanadai nyár-, dió- és egyéb kemény rönköket és puha lombfa-rönköket legmagasabb áron vásárol **POLLÁK JENŐ** FÖRNÉR- ÉS FATERMELŐ **ÚJPEST** Király-utca 68.

Közvetítők díjaztalanok. 2481

legmagasabb fogyasztói árát karácsonytól kezdődően kg-ként 1'08, literenként 0'98 pengőben állapította meg. Ugyancsak rendeletileg újonnan szabályozta egyes vármegyék és városok szerint a szokványminőségű rozs, valamint a sör-árpa legmagasabb árát. A szokványminőségű rozs legmagasabb ára budapesti paritásában a rendelet értelmében 15'30—15'55 pengőben állapított meg, a pestvidéki és pest-megyei eredetű szokványminőségű rozs legmagasabb ára pedig budapesti paritásában 1939 karácsonykor 15'10—15'35 pengő volt q-ként. Ezek a legmagasabb árak folyó hó 1-én q-ként 60 fillérrel, február és március hó 1-én 30—30 fillérrel, április és május 1-én pedig 15—15 fillérrel emelkednek métermázsánként.

Ugyanez a rendelet a sörárpa legmagasabb árát 1939 karácsonykor q-ként 20'10—20'35, az elsőrendű sör-árpat 21'10—21'35, a kiváló sörárpat pedig 22'10—22'35 pengőben szabta meg. Ezek a legmagasabb árak folyó hó 1-én q-ként 20 fillérrel, február és március 1-én pedig 15—15 fillérrel emelkednek. Valamennyi legmagasabb ár helyét, vasúttalomas, vasúti kocsiba rakba, teljes 15 tonnás vasúti kocsirakományánál érvényes. A feladó állomási árhoz a rendeltetési állomásig felmerülő fuvar költségek hozzászámíthatók. A sörárpa legmagasabb állomási ára a fentebb megállapított árakból a budapesti állomásig felmerülő fuvar költség levonása után állapítható meg.

Végül ugyancsak 1939 december 24-én szabályozta az árellenőrzés országos kormánybiztosa a burgonyakereskedelemben a nagy- és kiskereskedők által Budapest székesfőváros területén felszámítható legmagasabb kereskedelmi árát. A burgonya nagykereskedők által felszámítható métermázsánkénti ártöbblet legfeljebb 1'50 pengő és a kiskereskedők a mindenkori nagykereskedői árakhoz — burgonyafajtákra való tekintet nélkül — q-ként legfeljebb 3— pengőt számíthatnak. Ez a nagy- és kiskereskedői árak tisztasúlyra, csomagolás nélkül értendő. A kicsinybeni fogyasztói árak egész fillérre kerekíthetők ki és ha a kiskereskedő a burgonyát a fogyasztó kívánságára papírzsákban szolgáltatja ki, ennek önköltségi ára külön felszámítható.

Újabb vámtarifa rendelkezések.

A 370. M. E. sz. kormányrendelet 1924. évi XXI. t. c. mellékletét képező vámtarifában foglalt egyes vámok alkalmazására nézve a folyó hó 16-án érvénybelépett következő rendelkezéseket adta ki.

A rendelet értelmében további intézkedésig vámentesen kezelendő a sózott hering, különféle növényvédő szerek gyártásához szükséges vegyi anyagok, az utóbbiak külön engedély alapján, rendeleti úton megállapítandó feltételek és ellenőrzés mellett, továbbá pamutfonalak, papírosfonalak gyártására szolgáló papiros, mindennemű nyersvas, alumínium-tömbök, fémzsiliszövetek és celluloidoszegek, továbbá a vámtarifában foglalt vámtételek 25%-ával kezelendő további intézkedésig konzervgyararak részére külön engedély alapján szállított folyékony, festett kaucsuk tömítőanyag. Ezenkívül a rendelet leszállítja a 15 kg-nál nehezebb hímző- és több tűs, valamint különleges varrógépek vámtételét s végül megállapítja, hogy az olyan szövetek, amelyekben a pamut, vagy gyapjúfonalak anyagukban műrostal kevertek vannak fonva, közelebbi minőségűeknek megfelelő pamut, illetőleg gyapjúszövetek vámtétele szerint kell 10%-os pótlékkal kezelni.

A gazdasági gépezetek társadalombiztosítási kötelezettsége.

A 131.000. számú folyó hó 17-i földművelésügyi miniszteri rendelet kimondja, hogy az a képesített gépkezelő (vizsgázott gépész), aki éves (havi) szolgálati szerződés alapján kizárólag munkaadója gazdasági üzeme részére dolgozik, nem tartozik az 1927. évi XXI., valamint az 1928. évi XL. törvényekkel megállapított társadalombiztosítási kötelezettség alá.

A képesített gépkezelő nélkül üzemben tartható erőgép (pl. robbanó motor, villanymotor, stb) mellett alkalmazott gépkezelő (gépész) sem tartozik az említett társadalombiztosítási kötelezettség alá, akkor sem, ha képesített gépkezelő (vizsgázott gépész).

A 250 kilowattal meghaladó teljesítőképességű mezőgazdasági villanyüzemben műszaki vezető ellenőrzése mellett önálló munkára alkalmazott egyén csak akkor tartozik az 1938. évi XII. t. c. 1. §-ában meghatározott biztosítási kötelezettség alá, ha éves (havi) szolgálati szerződés alapján kizárólag munkaadója gazdasága részére dolgozik.

E rendelet rendelkezéseit a jogerős határozattal még el nem döntött társadalombiztosítási ügyekben is alkalmazni kell.

A fűszerpaprika belöldi nagykereskedői ára.

Az árellenőrzés országos kormánybiztosa 790. sz. rendeletével folyó hó 15-től számítandó érvénnyel újonnan szabályozta a fűszerpaprika belöldi nagykereskedői legmagasabb és legkisebb eladási árát, továbbá megállapította a kikészített csomagokba, dobozokba és tasakokba való csomagolás esetén felszámítható kilogrammonkénti felárakat, valamint a vasúti vagy postai szállításhoz szükséges csomagolás kilogrammonkénti engedélyezett költségét, amely a szállítási költséggel együtt a vevő viszonteladót terheli. Budapest székesfőváros és környéke területén a házhozzáállítás költsége is benne foglaltatik a megállapított árakban.

Az 1939. évi augusztus 26-i fogyasztói árak továbbra is változatlanul érvényben maradnak.

Magyar tea.

A földművelésügyi miniszter 1939 december 30-án rendeletet adott ki, amelyben kimondta, hogy hazai növények e célra alkalmas részeiből minő feltételek mellett és módon állítható elő magyar tea, vagyis olyan keverék, amelyből forrázás vagy főzés útján élvezeti célra szolgáló ital (tea) állítható elő. A rendelet részletesen felsorolja azokat az alap- és járulékos anyagokat, amelyek magyar tea készítésére felhasználhatók, továbbá előírja a keverék készítésére megengedett eljárásokat is. A rendelet értelmében forgalomba hozható háromféle jellegű magyar tea közül a „M” jelzésű magyar tea főalkotórésze a borsmenta levél, „R” jelzésű a szederlevél, a „T” jelzésű pedig a hársfavirág. Mindegyik teában a főalkotórésznek legalább 70%-ot kell kiteenie, a többi 30% pedig a rendeletileg megengedett járulékos anyagok vákázó arányú keveréséből áll. A rendelet intézkedik a hamisítás tilalmáról, elnevezésről, jelzésről és a forgalomba hozatal, valamint a külföldről való behozatal szabályairól is.

Állandó bírósági szakértői állások szervezése.

Az igazságügyi miniszternek folyó hó 15-én hatálybalépett 2900. sz. rendelete az egyes királyi törvényszékek mellé állandó bírósági szakértői állást szervez, ha a királyi törvényszéknek, vagy a kerületébe tartozó királyi járásbírószákhöz polgári vagy büntető ügyekben a szakismeretek valamely ágában gyakorlabban van szükség szakvéleményre.

Az állandó bírósági szakértőt ideiglenes jelleggel az igazságügyi miniszter nevezi ki, aki a kinevezési okiratban megjelöli azt a szakot, amelyre vonatkozóan a szakértő szakértői vizsgálat teljesítésére, valamint szakértői véleményadására hivatott. Az állandó bírósági szakértő esküt tesz, véglegesítésének 3 évi kifogástalan szakértői működése után lehet helye. Az állandó bírósági szakértők kinevezésére nézve a királyi törvényszék teljes ülése tesz az igazságügyi miniszternek tüzetesen megokolt javaslatot. A szakértői állás betöltése végett rendszerint pályázatot kell hirdetni, az igazságügyi miniszterhez intézett pályázati kérvényt a törvényszék elnökének kell beadni. A kinevezési javaslatot a törvényszék teljes ülése teszi meg, s azt a törvényszék elnöke a királyi ítéltábla elnöke útján terjeszti az igazságügyi miniszter elé.

A rendelet részletesen intézkedik az állandó bírósági szakértői megbízatásról, a szakértői feladatokról és kötelességeiről, a szakértői működés módjáról, a szakvélemények elkészítéséről, valamint a szakértő esetenkénti díjazásáról, költségterítéséről és a szakértő működésének állandó felügyeletéről és ellenőrzéséről.

Rendelet a katonai szolgálatra bevonultaknak elengedett házbérelési utáni hazadói törlesztéséről.

A pénzügyminiszter folyó hó 13-án 19.203. szám alatt körrendeletet bocsátott ki a rendkívüli fegyvergyakorlatra bevonult személyeknek elengedett házbérelési utáni házbérelési behajthatatlanság címén való törlesze dolgában. Eszrint bizonyított erejű, okirattal igazolható katonai szolgálat címén történt házbérelés esetén a házbérelési megfelelő részét akkor is törölni kell, ha a bérbérelés a bérvetelés bírói úton való érvényesítését meg sem kísérelte és a bérlővel szemben a törvényes felmondás jogával sem élte. Azt a körülményt, hogy a bérlő a bérhátralékot anyagi romlás nélkül nem tudja megfizetni, a bérbérelés igazolja.

A magyar tea legmagasabb ára.

Az árellenőrzés országos kormánybiztosa folyó évi 800. sz. rendeletével folyó hó 15-től kezdve a következőképpen állapította meg a magyar tea fogyasztói árát: az „R” tea (szederlevél) 1 dkg-os csomagolásban 7 fillér, 5 dkg-os csomagolásban 27 fillér, az „M” tea (borsmenta) 1 dkg-os csomagolásban 10 fillér, 5 dkg-os csomagolásban 42 fillér, a „T” (hársfa) tea 1 dkg-os csomagolásban 10 fillér, 5 dkg-os csomagolásban 42 fillér.

KÖNYVISMERTETÉS.

„Zsellérek”.

Szépirodalmi műveket nem szokott a „Köztelek” ismertetni, legfeljebb olyanokat, amelyeknek tárgya a természet köréből való, közel áll a gazdálkodók érdeklődéséhez és lelkivilágához. Hogy most *Fekete István* „Zsellérek” című, nagy feltűnést keltett irányregényéről bővebben megemlékezzünk, annak oka az, hogy szerző a vérbeli gazdaközönség tagja, az ajkai Nirnsee-uralom főintézője és ezért különösen megokolt, de a könyv nagy értékénél fogva szükséges is, hogy róla és művéről minő szélesebb gazdarétegek tudomást szerezzenek. *Fekete István* a Kir. Magyar Egyetemi Nyomda regény pályázatán 193 pályamű között nyerte el az első díjat, s hogy a bírálóbizottság döntése valóban arra méltó munkát jutalmazott, azt a könyv megjelenése után kiöbönő nagy siker is igazolja. Már a második kiadásban 10 ezer példány fogyott el a könyvből.

A „Zsellérek” jellegzetes irányregény; annak a mostanában sokat emlegetett bajnok orvoslását akarja szolgálni, hogy a falu népéből kiemelkedett

emberek, tehetségek elvesznek a parasztság számára, nem lesznek népük, falujuk gyámoltói, vezetői, hanem beolvadnak a városi lakosságba, ennek körében szereznek megélhetést, érvényesülést, vagy pedig növelik a város szellemi proletáriátusát. Másik társadalmi és nemzetgazdasági betegségünk ezzel párhuzamos: a független gazdasági pályáktól való vonakodás, ezek meg nem becsülése, az idült „morbus hungaricus”, az íróasztal-betegség.

A regény két hőseinek, Zsellér Péternek, a nagy- és parasztyerekeknek és a gondjaira bízott földdel egybeolvadó, nemeselekkü Úghy tisztartó fiának, az elválhatatlan „Zsellérek”-nek életsorából azt a egyszerű oklást merítheti az ifjúság, hogy nem elháríthatatlan ez a magyar végzet, s hogy nemzetünknek valódi felemelkedése nem szélsőséges eszmék hajszolása, hanem csak az igaz magyar hivatástudatra való ébredéssel a mindenütt kínálkozó, termékeny munka- lehetőségek megragadása, kihasználása révén várható.

Ezeket az egyszerű, de sorsdöntő igazságokat *Fekete István* regényének a legkristálytisztább művészetével megírt történései valóságos beleoljakkal az olvasóba. Nehéz eldönteni, mi nyugtáz le jobban a regényben: az állandóan lüktető mozgalmasság-e, vagy pedig a ragyogó nyelv, az a sajátságosan magyar lírai báj, ami az egészen előmlik. Sokszor úgy éreztük, mintha zenét hallanánk, vagy pedig nagyszerű festmény tárulna ki szemünk előtt. Ilyen érzést pedig csak a legigazibb, legnagyobb művészeti alkotások keltenek az emberben.

A történések közben finoman kidolgozott kereszt-metszetet kapjuk a középiskola, a falu, a parasztság, a főiskolai ifjúság és a fiatal értelmiség életének, a bennük rejlő nagy kérdéseknek, történelmi háttérrel pedig az előző világháború utolsó éveit, a nagy összeomlás, a szörnyű és szegényes kommunista-uralom és az ezt követő zűrzavaros idő szolgálat mesterien megírt, de talán így is lehet mondani: megfestett alakjaival. Ezek az alakok pedig hűsből és vérből valók, mindenki ismeri vagy ismerte őket, nem a tudatlanságra és féltelenségre számító népszámművek lakkeszmas szereplői, igazi urak, polgárok, parasztek, körülöttük pedig az író világából való igazi élet, a mező, a föld, a „határ” élete zajlik.

Részleteket kellene idézni mutatón a regény temérdek szépségéből, de a mai kénszerű rövidség kedvéért meg csak ennyit: *Fekete István* regénye az úgynevezett falukutató irodalomnak is valóságos gyöngyszeme, hiszen kétségtelen, hogy társadalmi viszonyokról, korokról és népekről nemcsak adatokban bővelkedő szakművekből, hanem sokszor a világ-irodalom kitűnő társadalmi, irány- és korregényeiből, életrajzaiból lehet legjobban és legkönnyebben tájékozódni.

S. J. dr.

Részesgazdálkodás és birtokpolitika. Írta: Bernát Gyula dr.

A kormány birtokpolitikai tervei, mint ismeretes, olyan rendelkezéseket is tartalmaznak, amelyek a részesgazdálkodási rendszer több külföldi országokban is eredményeket felmutató intézményének nálunk is útjait szándékoznak egyengetni. A szerző fenti című munkájában a kormánytól nyert megbízás alapján ismerteti a részesgazdálkodási rendszer jellemző vonásait és részletesen tájékoztatja az olvasót arról, hogy e gazdálkodási rendszer alkalmazása mellett a nyugateurópai államokban, továbbá nálunk is milyen eredményeket sikerült elérni. Rámutat arra, hogy a részesgazdálkodást az egész művelés alatt álló földterületnek Franciaországnak mintegy 10%-án, Olaszországnak pedig kb. 15%-án folytatnak, ezenkívül több más országban is többé-kevésbé elterjedtek. Az elért eredmények mind gazdasági téren, mind a falusi nép szociális helyzetének javítása tekintetében a szerző adatai és kimutatásai szerint kedvezőek.

Bernát Gyula dr. a gyakorlati életben szerzett személyes tapasztalatai alapján hangsúlyozza, hogy a részesgazdálkodás alkalmas eszköz a birtokpolitikai céloknek egészséges úton való elérésére. Véleménye szerint a helyesen irányított részesgazdálkodási rendszernek Magyarországon is nagy jövője van és e tekintetben nagy feladat vár a már eddig is szépen működő földművelő szövetezetre.

A könyv ára 3'60 pengő, kapható az összes könyvkereskedésekben.

Jelentés a 100 kat. holdon aluli kisgazdaságok 1938. évi jövedelmi helyzetéről. Írták: *Juhos Lajos dr., Kulín Sándor és Patáky László.*

A szerzők a keszthelyi gazdasági akadémia mellett és az OMGE üzemmstatistikai bizottsága kötelékében

MAGYAR MEZŐGAZDÁK ÁLLATÉRTÉKESÍTŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA, BUDAPESTEN

V., ALKOTMÁNY-UTCA 29. SZÁM

TELEFON: 111—310, 112—914

Sürgőny cím: MEGALER, BUDAPEST

Foglalkozik:

Mindennemű tenyész- és haszonállat vételével és eladásával, beállításával, felállításával és beszerzésével, birtoklasi hitelek nyújtásával.

Gazdatársadalmi intézmény.

Mindennemű állatkiállítás legelőnyösebben lebonyolítunk. Meghívásra a szakértőket a helyszínre küldjük.

ÁLLATSZÁLLÍTMÁNYOK CÍMZENDŐK:

BUDAPESTRE: szarvasmarha, borjú- és juhoknál:

Budapest - Ferencváros - Marhavásártér

Sertésekénél:

Budapest - Ferencváros - Sertésvásártér

működő kisüzem számtartási központ vizsgálatainak legújabb, 1938. évi eredményeit ismertetik, de összehasonlítással az előző négy év egyenkinti és az azt megelőző öt évi átlagos eredményeit is feltüntetik. A vizsgálat 82 dunántúli kisüzem számtartási zárójelére támaszkodott. A számadást vezető kisgazdáknak több mint fele már régebbi adatszolgáltatója a keszi helyi számtartási központnak. A gazdaságok átlagos területe kerekén 30 kat. hold és vetésterületük megoszlása, átlagterméseik mind azt mutatják, hogy az átlagosnál belterjesebb gazdálkodást folytatnak. Az eredményekből kiténik, hogy miután a kisgazdaságokban az állattartás a legfontosabb üzemi ág, az állati járványok okozta állatértékesítési nehézségek e gazdaságok nyershozamát csökkentették és miután az üzemi költségek is emelkedtek, a tisztahozam egy kat. holdra számítva, az előző évi 50 pengőről 31 pengőre csökkent, ami a befektetett tőkék 2-4%-os kamatozásának felelt meg. Ugyanakkor csökkent a gazdálkodó egyéni jövedelmét feltüntető mezőgazdasági jövedelem is, ami a gazdák életszínvonalának visszaesését jelenti. E főbb eredményeken kívül a jelentés igen érdekes adatokat közöl a vagyonjárásról, a munkabérekéről és a vagyonváltozások alakulásáról és igen tanulságosak a kisgazdacsalád fogyasztására vonatkozó adatok is. A szerzők e jelentés közreadásával ismét tanujelét adták annak, hogy miként lehet a kisüzemek számtartási adataiból tömören és áttekinthetően mégis minden lényeges szempontot megvilágító beszámolót nyújtani.

W. B.

A gazdaközönség köréből.

Gyorsan halad a szarvasmarhatörzskönyvelés Csongrád vármegyében.

Írta: vitéz Fekete Imre, a szegvári Első Tanyai Gazdakör elnöke.

Ősi szokás az alföldi kisgazdák körében, hogy gazdálkodásukban az apai hagyományokat veszik át, amelyekből aztán nem hajlandók semmit sem engedni. Annál örömdetesebb, hogy a szarvasmarhatenyésztés terén a csongrádvármegyei kisgazdák szakítottak a maradisággal. Ennek köszönhető, hogy máris olyan szép eredményeket értek el, amelyekre az illetékesek is felfigyeltek és látva a gazdák igyekezetét, elhatározták, hogy a vármegye szarvasmarhatenyésztésének felvirágoztatására úttörő munkát indítanak. Mondok Sándor járási gazdasági felügyelő sorba járta az Alföld tanyavilágát és falvait és addig magyarázott és oktatott, míg végre a gazdák hozzáfogtak az okszerű és helyes állattenyésztéshez. Elsősorban is kiváló törzskönyvezett apaállatokat hoztak, majd megkezdődött a tenyészanyag kiválogatása és több évi fáradságos munka után elértek azt, hogy ma már nehéz pénzt vesznek be az általuk nevelt jószágért. Természetesen először csak a küllemi bírálat indult meg és csak később, gondos és fáradságos munka után fogtak a tejlésellenőrzéshez, ami igen szép eredményekkel járt. A csongrádvármegyei kisgazdák is rájöttek arra, hogy érdemes a szarvasmarhatenyésztést felkarolni, érdemes törzskönyvelt állatokat tartani, mert így állományuk értéke növekszik és a szarvasmarhatenyésztésük jó hírnévre tesz szert. Ennek volt köszönhető, hogy az 1939. évi országos mezőgazdasági kiállításon és vásáron a Csongrádvármegyei Szarvasmarhatenyésztő Egyesület munkájának eredményeként már az első nap elkelt a csongrádvármegyei gazdák összes állata és egy bika sem eserült gazdát 1000 pengőn aluli áron.

Ez a példa igen megszívlelendő. Kérdezem a kisgazdatársaimtól, hogy mennyi mindent kell eladnia a kisgazdának, hogy 1000 pengőhöz jusson? A szarvasmarhatörzskönyvelést szívükön viselő kisgazdának ezt aránylag könnyen sikerült elérni s mindnyájan örömmel jöttek haza a kiállítástól, mert sok minden ügyes-bajos dolgukat rendezhették abból a pénzből, amit alig egy évesnél idősebb állataikért

hazahoztak. Van itt köztünk olyan kisgazda is, névszerint Priskás Sándor, aki csak 6 hold földet örökölt az édesapjától, de ma már 100 hold földje van, amit főleg gondos állattenyésztésének köszönhet.

Ma, amikor annyit beszélnek mindenfelé az okszerű és helyesebb gazdálkodásról és amikor az a cél, hogy mindenhol minél jobbat, minél kiválóbbat érjünk el, azt hiszem jó szolgálatot teszek kisgazdatársaimnak, ha az elmondottakat figyelmükbe ajánlom. Természetes, hogy ehhez lelkes szakemberek kelljenek és eredményt csak megfelelő jószágállományal, helyes takarmányozással lehet elérni. Ezt a célt szolgálja az Alföldi Szarvasmarhatenyésztő Egyesület Szövetsége, amely azokban a községekben, ahol 60 jelentkező van, készséggel tart háromnapos tanfolyamot a kisgazdák számára arról, hogy miképpen fejleszthetik szarvasmarhatenyésztésüket és hogy hogyan kell takarmányozniok.

Melegen ajánlom az ország kisgazdáinak, hogy ott, ahol a törzskönyvelés még nincs bevezetve, forduljanak bizalommal az említett szövetséghez, ahol Mészáros József dr. m. kir. gazdasági felügyelő, szövetségi igazgató, az alföldi szarvasmarhatenyésztő egyesületeknek lelkes megszervezője készséggel ad útbaigazítást és támogatást. Higyjék el kisgazdatársaim, hogy ma már, a rádió és repülőgép korszakában, nem lehet közömbös, hogy úgy gazdálkodjunk-e mint régen, más viszonyok között tették a mi nagyapáink, vagy pedig szakítsunk a maradi rendszerrel és az okszerűbb és helyesebb gazdálkodást és állattenyésztést karoljuk fel.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: Fabrieus Endre.

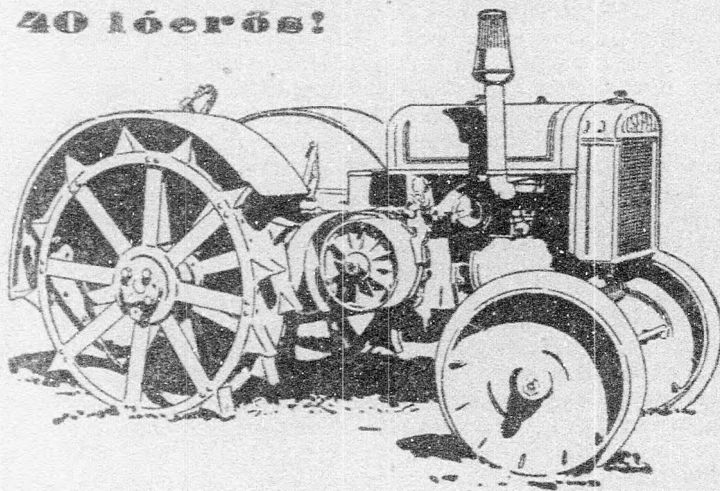
A Zalavármegyei Gazdasági Egyesület december 29-én, Zalaegerszegen rendes közgyűlést tartott Tarányi Ferenc dr. ny. főispán, felsőházi tag elnöklésével. Elnöki megnyitó beszédében utalt az európai feszültségre és rámutatott arra, hogy a most folyó háborúban a legnagyobb küzdelem a gazdasági erők mérkőzése. Amelyik ország termelésében széthúzás, vagy egyéb zavaros körülmény folytán fennakadás következik be, az az ország szóba sem jöhet többé, mint komoly tenyező. Tehát valamely ország biztos létének első kelléke a nyugalom és a termelés. Az OMGE által rendezett gazdahétén Báránys Károly dr. miniszteri tanácsos a kormány a termelés biztosítása érdekében kifejtett tevékenységéről számolt be. A kép, amelyet feltárt, megnagyító volt. Azelnök a továbbiak során megemlítette, hogy új hízalási hitelt folyósítanak, mert a kormány a szarvasmarhahizlalást fokozni kívánja. Természetes, hogy a 19 pengős kukoricaárak gondolkodóba ejtik a gazdákat. A kisemberek érdekében kívánatos volna a múlt-hoz hasonló nagyobb mérvű szarvasmarhahizlalás, hogy a beállítandó anyag ára emelkedjék. Különösen fontos, hogy biztosítva legyen a rézgálicbeszerzés, amire egyelőre csak kilátás van, de sajnos, még nem befejezett tény. A cukorrépa árát emelték ugyan, de a gyárak akadékoskodása ellen ma sincs védelem; különösen a sárvári cukorgyárnál sok a panasz úgy, hogy a kisemberek alig termelhetnek. Ez ellen is fel kell, hogy emelje a szavát az egyesület a Répatermelői Szövetségénél. Hogy az alkotók elgondolásából a birtokpolitikai törvény végrehajtása mit és hogyan fog valóra váltani, azt csak az idő mutatja meg. „Ahány ház, annyi szokás” — ez a miniszterelnök véleménye is és ezt fogja a jövő is igazolni. De ez semmi esetre sem szolgálhat okul arra, hogy a munkásszerződek megkötését hátráltassa. Az OMBI-kölcsön felhasználása a házhelyek juttatása során helyes megoldás, amely a korszerű építkezést lehetővé teszi. Farkas Tibor dr. hozzászólásában kívánatosnak tartotta, hogy a hízalásokon kívül értékesítésre kerülő állatokat konzerv és fagyaszott hús készítésére vásárolják meg, ezáltal a középminőségű

állatok értékesítése jobb áron lesz lehetséges. Kívánatosnak mondta az Országos Mezőgazdasági Kamara mieelőbbi működését, addig is az OMGE részéről egy nagyobb szabású gazdagyűlés megtartását javasolja. Horváth Gergely a tenyészlovaknak a katonai igénybevétel alól való mentesítését kérte. Tarányi Ferenc elnök a felszólalásokra adott válasza után javasolta, hogy az egyesület feliratban forduljon a földművelésügyi miniszterhez, kérve, hogy elsősorban olyan lovakat vegyenek igénybe, amelyek hiánya sem a továbbtenyésztést, sem pedig a gazdaságok menetét károsan nem befolyásolja. Továbbá, hogy ne intervenció vásárlásokkal, hanem konzervvé való feldolgozással biztosítsák a középminőségű marha árát. Az egyesület helyteleníti a rendeletekkel életbeléptetett adózásokat és kéri, hogy újabb terheket csak törvényhozási úton rójanak ki. Török László indítványára a közgyűlés kívánatosnak mondta, hogy az árkormánybiztosság a mezőgazdaságot érintő ipari és gyári termékek ár-megállapításait a Külkereskedelmi Hivatal piaci tájékoztatójához hasonlóan esetről-estére közölje a nyilvánossággal. Jakabffy Antal indítványára a miniszterium földmészézési akciójának vidékükre való kiterjesztését kéri. Továbbiakban az egyesület elfogadta az 1940. évre szóló költségvetést, végül az OMGE tenyészállatvásárlásán való részvételre hívta fel a közgyűlés a gazdák figyelmét.

A Csanád-Arad-Torontálvármegyei Gazdasági Egyesület január 14-én Mezőhegyesen tartotta igazgatóválasztmányi gyűlést Sármezey Endre elnök elnöklésével. A választmány örömmel vette tudomásul, hogy a cellulozegártás nyersanyagai közé a kukoricaszárat és cirokszárat is felvenni tervezik, azonban felhívja az illetékesek figyelmét, hogy a számításba vett 150 P q-kinti ár az alföldi viszonyoknak nem felel meg. A továbbiakban üdvözölte a Fejérvármegyei Gazdasági Egyesületet fennállásának 80. évfordulója alkalmából. A GEOSZ végrehajtó-bizottságába az 1940—1942. évekre rendes tagokul Sármezey Endrét, id. Nagel Henriket és Tóth Arisztidet, póttagokul Nicsovics Györgyöt, Wittmann Ferencet és ifj. Nagel Henriket küldték ki. A választmány tudomásul vette a szarvasmarhatenyésztési, sertés-tenyésztési, baromfitenyésztési, hagymatermelési, olajnövénytermelési, gyümölcstermelési és méhészeti, ebtényésztési, népoktatási és szociális, adóügyi és gazdasági szakosztályok megalakulását. A cukorrépatermelés folyó évben való szabadabb válassa folytán a nagyobb kiterjedésű termelés érdekében az egyesület különösen a kisgazdaközönség körében propagandát fejt ki. Elnök bejelentette, hogy a vármegyei közgazdasági bizottságban Ráth József örökös tag, elnök azirányban szólalt fel, hogy a vármegye területén az elmúlt év folyamán a katonai szolgáltatások nagyobb mértékben vétettek igénybe. Ennek következtében a mezőgazdaságot többoldalú veszteség érte, ezenkívül a száj- és körömfájás, a nyári aszály okozta takarmányhiány és a gyenge kukoricatermés mind hozzájárult ahhoz, hogy a mezőgazdaság az aránylag jó gabonatermés ellenére többletjévedelmet nem hozott. Ennek alapján a közgazdasági bizottság fölterjesztést intézett a pénzügyi kormányhoz, hogy ezeket a különleges károsodásokat az adókvétésnél vegyék figyelembe. A választmány a felszólalással teljesen azonosította magát. A búzatermelés kérdésében állást foglalt azirányban, hogy Magyarországon, különösen pedig a vármegye területén — mint ahonnan a legkiválóbb tisztavidékű búza származik — a búzaterület csökkentését el kell ejteni s a búzatermelés kérdéséhez itt nem szabad hozzányúlni. Elekcs Gyula m. kir. gazdasági tanácsos, a felsődunántúli mezőgazdasági kamara alelnöke a Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület november 4-én tartott gyűlésén indítványt tett a mezőgazdaság talpraállítása tárgyában. Az indítványt a választmány magáévá tette. A loeladási forgalom javítása érdekében az OMGE által tartandó értekezleten Sármezey Endre és Vásárhelyi András úttán képviselteti magát.

CSEPEL-TRAKTOR

40 lóerős!

Rendkívül csekély üzemköltség!

40 lóerős!

Hosszú élettartam! Legkiválóbb kipróbált nemes anyagokból!

Legminimálisabb alkatrészszükséglet és alacsony beszerzési árak!

Nagy teljesítőképesség minden talajon.

Alacsony ár és kedvező fizetési feltételek.

Több éves referenciákkal szolgálunk.

G y á r t a: WEISS MANFRED Acél-, Féművei R.-T., CSEPEL

Eladási központ: AGRÁRGLOBUS Mezőgazdasági Gépkereskedelmi R.-T.

Telefon: 126—681

Budapest, V., Szent István-körút 12

Sürgönycim: Agrobudapest

PESTEN

MEZENDŐK:

és juhoknál:

havasártér

és vásártér

Ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja Kelecsanában menővárosok tartását s eziránt a szükséges lépéseket megtette. A traktorok magas árará való tekintettel felirattal fordul a kormányhoz s csatlakozik a Szolnokvármegyei Gazdasági Egyesület hasonló feliratához.

AZ OMGE KÖZLEMÉNYEL

Felhívás

az OMGE tagsági díjak befizetésére.

A „Köztelek” mai számához egyesületünk tagjai részére postatakarépként lapot mellékelünk. Kérjük azokat a t. tagjainkat, akik a tagsági díjat eddig még nem fizették be, hogy az 1940. évi tagsági díjat annak felhasználásával befizetnek szíveskedjenek.

Az OMGE legjobban ismeri a gazdaközönség anyagi helyzetét, amely a legmesszebbmenő takarékosra készített. Ez a kényszerű takarékoság azonban nem érintheti a gazdák áldozatkészségét akkor, amikor az a mezőgazdaság létérdekeinek megvédése és érvényesítése céljából a magyar gazdák ösi intézményének, az OMGE-nek a fenntartását és megerősítését biztosítja. Az OMGE, ez a nagy multra visszatekintő és a gazdajövendőt teljes odaadással munkáló független gazdaszervezet hivatását csak úgy képes maradéktalanul ellátni, ha a magyar gazdaközönség az erkölcsi támogatáson kívül munkájához megfelelő anyagi alapot is biztosít. Ezért a tagdíjbefizetéssel járó áldozat meghozatalától senkinek sem szabad elzárkózni. A mezőgazdaság jobb jövőjéért küzdő OMGE joggal számít a magyar gazdák megértő áldozatkészségére és lelkes együttműködésére és ebben a meggyőződésben kéri a tagsági díjak befizetését.

1940. évi tagsági díj:

	200 holdig	15 P
	500 „	30 „
Földbirtokosok, bérlők,	1000 „	60 „
uradalmak részére	2000 „	90 „
	3000 „	120 „
	3000 holdon felül	150 „
Részvénytársaságok, szövetkezetek, vállalatok		90 „
Egyéb tagok részére		10 „
„Köztelek” lappótdíj 1 évre		20 „
„ „ „ 1/2 „		11 „
„ „ „ 1/4 „		6 „

Igazgató.

Felhívás

az országos mezőgazdasági kiállítás és tenyészállatvásár különböző csoportjaiban való részvételre.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület március 30—április 7. napján rendezti az ezévi országos mezőgazdasági kiállítást és tenyészállatvásárt Budapesten, az Országos Tenyész- és Haszonállatvásártelepen.

A kiállítás tenyészállatcsoportjában a bejelentési határidő január 6-án lejárt. További bejelentések nem fogadhatók el.

A tenyészállatkiállítást a rendezőbizottság most is különféle mezőgazdasági vonatkozású kiállítási csoportokkal egészíti ki, amelyek együttvéve bőséges anyagot tölthet meg az országos mezőgazdasági kiállítás keretei. Azokban a kiállítási csoportokban, amelyekben egyéni kiállítók is résztvehetnek (élelmiszeripari, borászati, háziipari, gép- és eszközkészítés stb.) a bejelentési határidő február 15-e.

A részletes tudnivalókat tartalmazó szabályzatokat és bejelentő íveket megkeresés esetén megküldi a rendezőbizottság és az esetleg felmerülő részlelkérdésekre is készséggel ad felvilágosítást. (Budapest, IX., Köztelek-utca 8. Telefon: 187—954.)

Az országos mezőgazdasági kiállítás és tenyészállatvásár rendezőbizottsága.

VEGYESEK.

A földművelésügyi miniszter a legkisebb gazdasági munkabérek megállapításáról.

Vitéz Teleki Mihály gróf földművelésügyi miniszter a folyó hó 16-án tartott pártértekezleten nyilatkozott a legkisebb gazdasági munkabérek megállapításáról. Bejelentette, hogy a képviselőház 17-i gyűlésén benyújtja a legkisebb gazdasági munkabérek megállapításáról szóló törvényjavaslatot, majd részletesen ismertette a törvényjavaslatot.

A javaslat célja — mondotta a miniszter — a gazdasági munkavállalók részére megfelelő bérszínvonalat és megélhetést biztosítani, amire a magyarság népi erőinek megóvása és gyarapítása érdekében elengedhetetlenül szükség van. Minden egyes vármegyében munkabérmegállapító bizottságot kell alakítani, amelynek munkaadó és munkavállaló tagjait egyenlő számban a vármegyei

mezőgazdasági bizottság saját kebeléből választja. Az elnököt és helyettesét a mezőgazdasági kamara jelöltjei közül a főispán nevezi ki. A munkabérmegállapító bizottság minden év januárjában köteles összeülni. Ezenfelül a javaslat számos fórum számára biztosítja a bérmegállapítás kezdeményezését. Legalább három bizottsági tag kívánságára az elnök bármikor köteles a bizottságot összehívni.

A földművelésügyi miniszter rámutatott arra, hogy jelenleg csak a napszám- és szakmánya-bérek legkisebb mértékének megállapítására van törvényes lehetőség, a javaslat törvényerőre emelkedésével azonban a munkabérmegállapító bizottság bármilyen munkabért minimálhat, így a cseléd-béreket és a részes-béreket is, sőt a földművelésügyi miniszter egyes munkabérmegállapító bizottságok megállapítást kötelezővé teheti. A munkavállaló a legkisebb munkabérré vonatkozó jogáról nem mondhat le. Ha kevesebbet kapott kézhez, a különbözetet utólag is követelheti. Aki a legkisebb munkabérről kevesebbet fizet, kihágást követ el.

A javaslat értelmében országos munkabérmegállapító bizottságot is kell alakítani. Ennek feladatai: a vármegyei munkabérmegállapító bizottság határozata ellen beadott előterjesztés elbírálása, a vármegyei bizottság esetleges mulasztásának pótlása, a földművelésügyi miniszter jóváhagyásával a munkabérmegállapításra kötelező irányelvek megállapítása. Az országos munkabérmegállapító bizottságba az országos mezőgazdasági kamara, valamint más érdekképviseleti szervek küldenek — ugyancsak a paritásos elv figyelembevételével — munkaadó és munkavállaló tagokat. A földművelésügyi miniszter jelöli ki az elnököt és az elnökhelyettesét és ezen felül négy érdektelen tagot is nevez ki a bizottságba.

A vármegyei munkabérmegállapító bizottságok hatásköre kiterjed a törvényhatósági jogú városokra (Budapestre) is, de a földművelésügyi miniszter megokolt esetben elrendelheti külön városi munkabérmegállapító bizottság szervezését.

A gazdasági felügyelőség ellenőrzi, hogy a munkaadók a munkavállalóknak a legkisebb munkabéreket valóban megfizetik-e. E célból a vármegyei gazdasági felügyelőségek személyzetét — a törvényerőre emelkedett javaslat végrehajtásával párhuzamosan — kiegészítik. A legtöbb felügyelőséghez külön munkautógi felügyelő kerül s az így megerősített vármegyei gazdasági felügyelőség feladata lesz más gazdasági munkavédelmi törvények végrehajtásának ellenőrzése is.

Kinevezés. A m. kir. földművelésügyi miniszter a földművelésügyi minisztérium központi fogalmazási személyzetének létszámába Koppányi Miklós dr. tb. városi főjegyzőt, Pálissy Emil dr. tb. vármegyei másodfőjegyzőt, vitéz Nádújfalu József OTI segédtitkárt, Répássy László dr. és Szabó Jenő dr. vármegyei aljegyzőket, valamint Mihály Béla dr. tb. főszolgabíró és Gaál Dezső dr. városi fogalmazót miniszteri segédtitkárokká nevezte ki.

Jószágigazgatói megbízás. Boór Emil, a Wooster Frankné (azelőtt Fould-Springer báróné) pusztaszabolcsi gazdaságának tisztartója, kiváló gyakorlati gazdáink egyik megbízást nyert az uradalom összes magyarországi gazdaságainak irányítására és vezetésére.

Határozás. Erdődy Sándor gróf es. és kir. kamarás, Varasd vármegye örökös főispánja, a Magyar Pórendház örökös jogú és a Felsőház tagja, földbirtokos január 15-én hosszas szenvedés után, 75 éves korában Vépén elhunyt.

Ez évben is lesz kedvezményes tenyészállatbeszerzési hitel a mezőgazdasági kiállításon. Az OMGE felterjesztésben kérte a földművelésügyi minisztert, hogy a tenyészállatokat beszerezni kívánó, de érthetően a tavasz folyamán legkevesebb forgatókével rendelkező gazdák vásárlásainak megkönnyítése érdekében — figyelemmel a mai rendkívül nehéz hitelviszonyokra — újból engedélyezzen kamatmentes tenyészállatbeszerzési hitelt. Ezáltal azoknak a gazdáknak is lehetővé válik az országos mezőgazdasági kiállítás nagy választéka és kiváló minőségű színvonalát által nyújtott előnyök kihasználása, akik a tavaszi időszak pénztelensége miatt ezt a lehetőséget különben nem használhatnák ki. Az OMGE kérelme kiterjedt ezzel kapcsolatban arra is, hogy a tenyészállatbeszerzési hitelkezdés a visszacsatolt Felvidék és Kárpátalja gazdáira is vonatkozzon, mert e vidék állattenyésztése jóval elmaradottabb a csonka országnál és így leginkább rászorul mind azokra a kedvezményekre, amelyeknek állattenyésztésük fejlesztése a célja. Értesülésünk szerint a földművelésügyi miniszter teljesen magáévá tette az OMGE kérését és a fennálló nehézségek ellenére biztosítani fogja a szokásos tenyészállatbeszerzési hitelt mind a csonka ország, mind pedig a visszacsatolt részek gazdái részére. Ezt a hitelkezdést újból az Országos Központi Hitelszövetkezet bonyolítja le, most már a visszacsatolt Felvidékre is kiterjeszkedő szövetkezeti hálózatával segítségével. Lapunk legközelebbi számában remélhetően módunkban lesz már a kedvezményes tenyészállatbeszerzési hitel részletes feltételeit és igénybevételeinek módjait közölni.

A vetések állása és a mezőgazdaság állapota

A földművelésügyi minisztérium január 13-án kiadott jelentése szerint a legutóbbi hivatalos vetésjelentés közzététele óta eltelt négyhetes időszak első felében nagyjából az évszaknak megfelelő, második felében pedig igen hideg időjárás uralkodott. A csapadék országszerte kevesebb volt az átlagosnál s az ország nagy részén az átlag egynegyedét és sok helyen egytizedét sem érte el. A nappali hőmérséklet az első két héten legtöbb helyen az olvadáspont fölé emelkedett, majd igen erős fagyok léptek fel. A januári kisebb havazások folytán az ország legtöbb vidéke kapott hótakarót, a hótakaró vastagsága azonban az időszak utolsó napján is a Dunától keletre és északra a sík vidékeken csak kevés helyen haladja meg az 1—2 cm-t, így főleg a Tiszántúli északi és keleti részein, ahol a hóvastagság helyenkint meg van fagyva, s az ország többi vidékein is legalább 3 cm, a Dunántúl nagy részén azonban 5—8 cm-es hóréteg fekszik a földeken. A Felvidéken a Dunától északra s a Duna-Tiszaköze északi felében nagyon kevés a hó, Kárpátalja legnagyobb részén azonban a völgyekben is 20—30 cm-t tesz ki a hótakaró vastagsága. A nagy hidegben a Dunának Budapestig terjedő felső szakasza kivételével az összes folyók vastagon befagytak. A talaj az ország északi megyéiben és a Dunántúl déli felében 50 cm-nél mélyebben meg van fagyva, s az ország többi vidékein is legalább 40 cm-t tesz ki a fagyott réteg vastagsága. A legutolsó hivatalos vetésjelentés kiadása óta eltelt négy héttől az első két hét fagymentes volt, ami elősegítette az őszi vetések megerősödését: a második két héten azonban a vetések a legtöbb helyen hótakaró nélkül lévén, az igen erős hideget sok helyen kisebb-nagyobb mértékben megsínylítették. A jelentési időszak végén azonban a Dunántúl nagy részén, a Tiszántúli északi és keleti részein, az Alföld déli részén és a Felvidék keleti részein már 3—8 cm-es, a Kárpátalján 20—30 cm-es hótakaró védi a vetéseket. A gazdasági munkálatok közül, míg enyhé volt az időjárás, a belvizek levezetését, az őszi mélyszántásokat igyekeztek a gazdák elvégezni, a fagy beállta után a trágyahordás és teregetés, kukoricaszár behordás, fakitermelés, jégválasztás és hordás, nádválasztás és hordás, dohányásítás, kukoricamorzsolás és a szokásos majori munkák elvégzésére szorítkoztak. Az őszi vetések közül a koraiak jól megbokrosodva és megerősödvé mentek a télbe. A hótakaró nélküli vetésekben az erős fagyok valószínűleg már is kárt okoztak, különösen a késői vetésekben, amelyek nem tudtak kellően megerősödni az erős fagyok beálltáig. Egyes vármegyékben, különösen a szikes és sűrű összetételű talajokon, ahol még az erős hidegek beállta előtt a víz foltokban állt a vetéseken, a fagy máris komoly károkat okozott. Más vármegyékben az erős fagyok helyenkint teljesen leperzseltek a vetéseket, vagy kifagyás veszélye fenyegette. A fagy által okozott károk mérvét azonban csak a hideg megszűnése s a tavaszi vegetáció megindulása után lehet megállapítani. A repcevetések helyenkint leperzselődtek, más helyeken azonban komolyabb fagykárt szenvedtek. Sopron és Szentmár vármegyékben az őszi vetésekben — főként az évelő takarmányokban — az egerek kisebb-nagyobb károkat okoztak. Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok és Heves vármegyékben a rendelkezés őszi időjárás miatt kimaradt őszi vetésterület pótlására (kb. 10—20%) a folyó évben természetesen a szokottnál nagyobb mennyiségben fognak tavasziakat vetni. A takarmánykészlet takarékos beosztással is csak szűkösben lesz elegendő, sőt egyes vidékeken már fogytán van s az állatoknak csak török, tavaszi szalma és kukoricaszár felhasználásával tudják takarmányozni. A jószág egészségügyi állapota a szörvénnyosan fellépő sertésmegbetegedésektől és a még helyenkint előforduló enyhe lefolyású száj- és körömfájástól eltekintve, kielégítő. A legközelebbi hivatalos vetésjelentést február 10-én teszik közzé.

A falvak kongresszusa és a közigazgatás egyszerűsítése. A Községek Országos Kongresszusára, amelyet március 7-én és 8-án tartanak Budapesten, az Újvárosháza helyiségeiben, az előkészületek a befejezéshez közelednek. A magyar falvak képviselői a világháború óta ezúttal harmadikban jönnek össze megállapítani a községi élet fejlesztésére irányuló szakjavaslatokat. A kongresszus szakszerű jellegének megfelelően a legkiválóbb előadók által kidolgozott javaslatokat öt szakbizottságban tárgyalja meg. Különös érdekfűzőt kelt a községek körében a közigazgatás bejelentett egyszerűsítésével kapcsolatban a községi igazgatás módosításának a kérdése, továbbá a községi önkormányzat fokozatos visszaállítása pénzügyi viszonylatban is. A tanyai központok közigazgatási fejlesztésére ugyancsak időszerű és keresztülvihető javaslatok készülnek. Mindezeket a kérdéseket Baresay Ákos, Pest vármegye főispánja és Weis István miniszteri osztályfőnök elnökléte alatt a kongresszus első szakbizottsága tárgyalja. A gazdasági, kulturális, szociálpolitikai és egészségügyi szakbizottságok programjának előkészítése folyamatban van. A „Faluk” Magyar Gazda és Földműves Szövetsége (Budapest, Báthory-utca 24.) a jövő héten küldi szét a kötelezőbe tartozó közel három ezer községnek a kiküldött bejelentésére szóló meghívókat.

A megalk...
különös...
rész a...
megalak...
általano...
adatkör...
hanem...
kiterjesz...
egyesüle...
és baro...
Az egye...
érdeklőd...
jelenség...
ami egy...
állatteny...
Az alak...
főispán...
megyei...
Farkas...
alelnöke...
tenyészt...
Mészáros...
ségi igaz...
létesítő...
eredmeny...
völgyi G...
átlagos...
A legjobb...
166 napo...
fej és eb...
éves eg...
dalom...
fej- és...
eredmeny...
János ip...
3145 kg...
szalatt...
és ebben...
tagok szá...
és 136 k...
ben orsz...
eredmeny...
beszámol...
felügyelő...
Artúr dr...
könyvelő...
egyesület...
állatteny...
szarvasm...
Pécsy Ró...
és Horvá...
ügyelő...
a tovább...
totta me...
m. kir. g...
igazgatój...
Megalk...
kezet. A...
zottabb...
alakított...
termelési...
a szövetk...
zók támo...
számban...
a nyersa...
sítése és...
való rész...
külöz közz...
Ferenccé...
tagok kö...
Zsindely...
vitéz Ric...
Az alaku...
után Rad...
megválas...
vitéz Bor...
István le...
pont term...
Tanfoly...
járásnál...
művelés...
térium...
földbirtok...
sági felü...
tartanak...
sával kap...
felülleik...
éseit, így...
ési eljár...
lanokra...
külön a g...
adás tárg...
talanítá...
tartozások...
nak kérd...
letekre...
A tanfoly...
résztvesz...
állal terv...
földbirtok...
szerűen és

mezőgazdaság állapota
 január 13-án kiadott
 hivatalos vetésjelentés
 és időszak első felében
 felelő, második felében
 alkodott. A esapadék
 átlagosnál s az ország
 gyedét és sok helyen
 hali hőmérséklet az első
 olvadáspont fölé eme-
 dt. Az éjszakai lehülés
 erős fagyok léptek fel.
 ytán az ország legtöbb
 hótakaró vastagsága
 napján is a Dunától
 keletre csak kevés helyen
 gy főleg a Tiszántúl
 hóvastagság helyenkint
 azonban 5-8 cm-es.
 Felvidéken a Dunától
 északi felében nagyon
 yvobb részén azonban
 tesz ki a hótakaró
 Dunánál Budapestig
 vel az összes folyók
 ország északi megyéi-
 50 cm-nél mélyebben
 bi vidékein is legalább
 vastagsága. A legutolsó
 óta eltelt négy hétfő
 volt, ami elősegítette
 a második két héten
 nyen hótakaró nélkül
 ilyen kisebb-nagyobb
 lenti időszak végén
 n, a Tiszántúl északi
 részén és a Felvidék
 es, a Kárpátalján
 vetéseket. A gazdasági
 az időjárás, a belvizek
 ásokait igényezték a
 lta után a trágya-
 ár behordás, fakiter-
 ádvágás és hordás.
 ás és a szokásos
 oritkozta. Az ősi
 bokrosodva és meg-
 takaró nélküli veté-
 n már is kárt okozta,
 amelyek nem tudtak
 yok beállítáig. Egyes
 ik és sűrű össze-
 erős hidegek beállta
 éseken, a fagy máris
 rmegekben az erős
 rzeltek a vetéseket.
 A fagy által okozott
 ideg megszűnése s a
 tán lehet megállapí-
 leperzselődtek, más
 agyaktól szenvedtek.
 n az ősi vetésekben
 kban — az egerek
 . Bihar, Jász-Nagy-
 kben a rendellenes
 ősi vetésterület
 ő évben természet-
 ennyiségben fogak
 nykészet takarékos
 legendő, sőt egyes
 llatokat csak törek-
 használásával tudják
 állapota a szörv-
 ásektől és a meg-
 ású száj- és köröm-
 közlelbi hivatalos
 k közzé.

közigazgatás egy-
 os Kongresszusára,
 tanak Budapesten,
 előkészületek a be-
 falvak képviselői
 fizben jönnek össze
 lesztésére irányuló
 zakszerű jellegének
 k által kidolgozott
 n tárgyalja meg.
 tek körében a köz-
 sével kapcsolatban
 a kérdése, továbbá
 visszaállítása pénz-
 rőzpontok közigaz-
 szerű és keresztül-
 zeket a kérdéseket
 őispánja és Weis
 klete alatt a kon-
 kja. A gazdasági,
 égügyi szakbizott-
 folyamatban van.
 dmyes Szövetség
 ó heten küldi szét
 omezer községnek
 megbírókat.

A Bars-Hontvármegyei Állattenyésztő Egyesület megalakulása. Január 16-án alakult meg a Bars-Hontvármegyei Állattenyésztő Egyesület Léván. A közgyűlésnek különös jelentőséget adott az a körülmény, hogy egy részt a visszacsatolt Felvidéken ez volt az első megalakuló egyesület, másrészt, hogy az egyesület általános állattenyésztő testületként alakult meg. Feladat körét tehát nemcsak a szarvasmarhaállomány, hanem a többi állattenyésztési ág fejlesztésére is kiterjeszti. Ennek a célkitűzésnek megfelelően az egyesületnek egyúttal a szarvasmarha-, sertés-, juh- és baromfitenyésztő szakosztályai is megalakultak. Az egyesület alakuló közgyűlése igen nagyszámú érdeklődő jelenlétében folyt le. Különösen öröndetes jelenség volt a kistenyésztők nagyszámú részvétele, ami egyben a bars-hontvármegyei kistenyésztők nagy állattenyésztési készségét és lelkesedését is igazolta. Az alakuló közgyűlésen megjelentek Koczor Gyula főispánnal és Sáska Dezső alispánnal az élen a vármegyei közigazgatás vezető tisztviselői is. Inárcsi Farkas Ferenc, az Országos Törzskönyvelő Bizottság alelnöke és a szervezést végző Alföldi Szarvasmarhatenyésztő Egyesületek Szövetségének elnöke elnökölt. Mészáros József dr. szarvasmarhatenyésztő szövetségi igazgató ismertette a szövetség felélesztendő tejesellenőrzési és törzskönyvelési tevékenységének szép eredményeit. Különösen elismerésre méltó a Garamvölgyi Cukorgyár tehenészetében 180 nap alatt elért átlagos 2415 kg tejhozam és 90 kg tejszírhozam. A legjobb kisgazdaállomány Egeg községben van, ahol 166 napos ellenőrzés alatt az átlagos tejhozam 1529 kg tej és ebben 57,2 kg tejszír volt. A legjobb fél-éves egyedi uradalmi eredményt a Schoeller uradalom „Matild 10” nevű tehene érte el 4349 kg tej- és ebben 148 kg tejszírhozammal. De igen szép eredményeket értek el a kistenyésztők is. Így Fábrián János ipolyisági kisgazda „Mandula 6” nevű tehene 3145 kg tej- és ebben 120 kg tejszír-, Kocsis József szalatnyai kisgazda tehene „Róza 7” 2899 kg tej- és ebben 102,7 kg tejszírhozamat ért el. Az egyesületi tagok száma a megalakulás időpontjában 13 uradalom és 136 kistenyésztő, ami különösen utóbbi tekintetben országos viszonylatban is igen elismerésre méltó eredmény. Mészáros József dr. szövetségi igazgató beszámolója után vitéz Ottó Ernő m. kir. gazdasági felügyelő a földművelésügyi minisztérium, Horn Artúr dr. s.-titkár az OMGE és az Országos Törzskönyvelő Bizottság nevében üdvözölték a megalakult egyesületet, kiemelve a vármegye gazdáinak nagy állattenyésztő érzékét, amelyet már az ipolymenti szarvasmarhatájtajkikenyésztése során is beigazoltak. Pécsy Rudolf fogalmazó a Kisalföldi Kamara nevében és Hornáth Aladár vármegyei m. kir. gazdasági felügyelő üdvözölték még az egyesületet. A közgyűlés a továbbiak során Sáska Dezső dr. alispánt választotta meg az egyesület elnökévé és Kórácz József m. kir. gazdasági felügyelőt az egyesület ügyvezető igazgatójává.

Megalakult az Országos Magyar Háziipari Szövetkezet. A Magyar Háziipari Központ céljainak fokozottabb szolgálata érdekében országos szövetkezetet alakított, hogy a magyar háziipar és népművészet termelési és értékesítési lehetőségeit megteremtse. A szövetkezet alapítását az illetékes kormánytényezők támogatják és alapításában a háziiparosok nagy számban vesznek részt. A szövetkezet célja elsősorban a nyersanyagbeszerzés, szövetkezeti raktárak létesítése és fenntartása, valamint a közszállításokban való részvétel megszervezése, stb. A szövetkezet alakuló közgyűlését most tartotta vitéz Keresztes-Fischer Ferencné dr.-né elnöklésével. A közgyűlésen az alapító tagok közül jelen voltak: Zichy Rafaelné grófné, Zsindelyné Tüdös Klára, Kruhina Károly báró dr., vitéz Ricósy-Uhrik Béla dr. és még sokan mások. Az alakuló közgyűlés az alapszabályok elfogadása után Radnóti István ügyvezető-alelnök javaslatára megválasztotta az igazgatóságot, amelynek elnöke vitéz Bonczos Miklósné dr.-né és alelnöke Szukováti István lettek. A szövetkezetet mint a Háziipari Központ termelő és értékesítő szerve fog működni.

Tanfolyamon képezik ki a földbirtokpolitikai eljárásnál közreműködő gazdasági felügyelőket. A földművelésügyi miniszter rendelkezése folytán a minisztérium birtokpolitikai osztályának főtisztviselői a földbirtokpolitikai eljárásoknál közreműködő gazdasági felügyelők részére előadásokat, ismertetéseket tartanak a földbirtokpolitikai törvények végrehajtásával kapcsolatos eljárási kérdésekről. Az előadások feljellelik a gyakorlati földbirtokpolitika összes kérdéseit, így az átengedésre kötelezési, helyszíni becslési eljárás, mégpedig külön a mezőgazdasági ingatlanokra, külön a szőlők, kertek és gyümölcsösök és külön a gazdasági épületek tekintetében; külön előadás tárgya továbbá az átengedésre kötelezettek kártalanítása, a vonatkozó telekkönyvi szabályok, a köztervezések és vagyonviszágok földben való lerovásának kérdése, valamint a felvidéki és kárpátaljai területekre vonatkozó földbirtokpolitikai jogszabályok. A tanfolyam hallgatói gyakorlati bemutatások is részt vesznek. A tanfolyam célja, hogy a kormány által tervezett fokozottabb ütemű és szélesebb körű földbirtokpolitikai tevékenység egyöntetűen, szabályszerűen és minél eredményesebben lefolytatható legyen.

A Tejtermelők Szövetségének oktató munkássága. A karácsonyi és újévi ünnepek után a Tejtermelők Szövetsége tovább folytatta a kisebb gazdák tejjgazdaságtani és kapcsolatos mezőgazdasági ismereteinek bővítését célzó oktató munkásságát. Az elmúlt hetekben a visszacsatolt Felvidék nyugati részén volt két egyhetes ismeretterjesztő tanfolyam, egyik Nagypakán, Komárom megye somorjai járásának közsegeiből egybehívott kis tejtermelők számára, míg a másik tanfolyam Érsekújváron volt, Nyitra-Pozsony vármegye kisgazdái számára. A Nagypakán tartott tanfolyam jelentőségét fokozta az a körülmény, hogy ebben a községben az OMTK az elvesztett pozsonyi piac pótlására, nagyobb feldolgozó képességű tejgyűjtő és feldolgozó üzemet létesített és így ezen a vidéken a tejtermelés fokozódását megfelelő értékesítési lehetőség is biztosítja. A tanfolyamon száznál jóval több kis tejtermelő vett részt, akik nagy érdeklődéssel hallgatták a szövetség által felkért kiváló szakembereket: Gratz Ottó dr. és Zajtay Artúr dr. ny. m. kir. kísérletügyi főigazgatók, Sperlágh Elemér szarvasmarhatenyésztő szövetségi igazgató, Nagy Sándor, az OMTK cégvezetője és más szakelődők szarvasmarhatenyésztési, állategészségügyi, takarmánytermelési, takarmányozási, tejjgazdasági, tejszövetkezeti és értékesítési előadásait. Ezenkívül a hallgatók gyakorlati bemutatók során oktatást nyertek a szarvasmarha küllemének megítélésére vonatkozóan, a helyes fejésről, megtanulták a tejszír és savfok meghatározást és szakszerű magyarázatok mellett megtekintették a helyi tejüzemet. A tanfolyam megnyitását megjelent Barfal Iván ny. főispán, a vármegyei gazdasági egyesület elnöke, Elekcs Imre m. kir. főfelügyelő, a Tejtermelők Szövetsége részéről Heródeks Sándor dr. előadó, a mezőgazdasági kamara és a szarvasmarhatenyésztő egyesület képviselői és meglátogatta a tanfolyamot Ruzsika Károly földbirtokos, a Kisalföldi Mezőgazdasági Kamara elnöke is. Az elmúlt héten Érsekújváron tartott tanfolyamon közel száz kisgazda vett részt Nyitra-Pozsony vármegyéből és a szomszédos Komárom megye ógyallai járásából. A megnyitáson megjelent Jaross Vilmos főispán, a gazdasági egyesület elnöke, Majthényi József báró alispán, Öbvedy János polgármester, vitéz Csenkey Géza tábornok, vízei székkapitány, a Tejtermelők Szövetsége részéről Heródeks Sándor dr. előadó, továbbá a megyebeli közigazgatás és a gazda társadalom vezetői nagy számban. A földművelésügyi minisztérium tejjgazdasági ügyosztálya részéről meglátogatta a tanfolyamot Pozdr Géza dr. m. kir. gazdasági felügyelő. E tanfolyam hallgatói is nagy érdeklődéssel és odaadással kísérték az előadásokat. A tanfolyammal kapcsolatban megállapítást nyert, hogy e vidék tejtermelésén nagyot lendíthetne egy tejjfeldolgozó üzem létesítése. A közeljövőben a szövetség még Kassán, Jászberényben és Budapesten tart tejjgazdasági tanfolyamot. A Tejtermelők Szövetsége az egyhetes tanfolyamokon kívül oktató munkásságának minél szélesebb körökben való kiterjesztése céljából tisztviselői és felkért előadók közreműködésével az ország különböző helyiségeiben egy napos tejjgazdasági ismeretterjesztő előadásokat is rendez.

A Sopronvármegyei Szarvasmarhatenyésztő Egyesület Sopronban a tagok igen szép számú érdeklődése mellett megtartott rendes évi közgyűlését Losonezy Elemér nagybirtokos elnökölte. A közgyűlésen az OMGE és az Országos Törzskönyvelő Bizottság képviselőiben Baranyovits Rezső hercegi gazdasági tanácsos jelent meg. A közgyűlés sajnálatlalt vette tudomásul Elekcs Imre m. kir. gazdasági főfelügyelő bejelentését, hogy az egyesületnél viselt ügyvezető-alelnöki állásáról Sopronból való áthelyeztetése és másirányú nagymértékű elfoglaltsága miatt lemondott. Eddigi értékes támogatásáért és az egyesület érdekében kifejtett őnzetlen munkásságáért egyhangú lelkesedéssel mondták neki jegyzőkönyvi közönetet a közgyűlés. Ugyancsak lemondott az egyesület ügyvezető-igazgatója, Sperlágh Elemér m. kir. gazdasági felügyelő is, akit a földművelésügyi miniszter a Felsődunántúli Szarvasmarhatenyésztő Egyesületek Szövetségének igazgatójává nevezett ki. A közgyűlés meleg szerencsekívánatai mellett sajnálatlalt búcsúzott el Sperlágh Elemértől, aki tizenhárom évet töltött az egyesület kötelékében, amely idő alatt igen nagymértékben hozzájárult fejlődéséhez kiváló szakértelmével. Ügyvezető-alelnökké Sipos Gábor dr. m. kir. gazdasági felügyelő, ügyvezető-igazgatóvá Bakó János hivatalosi felügyelőt választotta meg az egyesület. A tizenegyedik működési évről szóló beszámoló szerint az utolsó üzemi évben 4897 tehén állott ellenőrzés alatt, 575 darabbal több, mint az előző évben. Az uradalmi éves tehenészetek átlagos tejhozama 3453 kg tej volt, 3,69% zsírral, a népies tehenészeteké 2619 kg tej, 3,70% zsírral. Legnagyobb tehenészetit átlagot ért el ez évben Mesterházy Ernő dr. nagygerendi tehenészet 5086 kg-os átlagos tejhozammal. A népies tehenészetek közül első helyen áll a Sopron városi népies tehenészet 4762 kg átlaggal. Legjobb eredményt ért el az uradalmi tehének közül: Szapáry Györgyné grófné buki tehenészetének „Nyalka” nevű telivér szimmentáli tehene 9627 kg tej-, 3,6% zsírhozammal, a kisgazda tehének közül Tengelyes József és Béla rábacsanaki kisgazdák „Virág” nevű telivér szimmentáli tehene: 7013 kg tej- és 3,7% zsír-

hozammal. Az országos mezőgazdasági kiállításon az egyesület tagjai 9. első, 7. második, 7. harmadik díjat, valamint 10. elismerő oklevelet nyertek. Az országos tejelezi és tenyésztési díjazáson pedig 1938-ban 2. első, 3. második, 2. harmadik, 1. negyedik, 1. ötödik és 1. hatodik díjat, 1939-ben pedig 3. első, 1. második, 3. harmadik díjat nyertek az egyesület tagjai. Részletesen beszámolt az egyesület hivatalosi szakosztálya működéséről, amely szerint a vármegyéből az üzemi év alatt összesen 7569 hízott szarvasmarhát szállítottak ki külföldre, ezeknek 85%-át kisgazdák hizlalták.

Testvér a testvérért. A Magyar Finn Társaság és a 8 Órai Ujság gyűjtést indított a finn vöröskereszt javára. A gyűjtés a társadalom legszélesebb rétegeiben nagy visszhangra talált, amit bizonyít az eddig elért szép eredmény is. Meggyőződésünk, hogy a magyar gazdaközönség körében is szívesen fogadták a talált ez az akció és bizonyára már sokan járultak hozzá adományokkal a mozgalom támogatásához. Hogy a gyűjtés eredményét a magunk részéről is előmozdítsuk és megkönnyítsük, közöljük lapunk olvasóival, hogy a gyűjtés céljára szolgáló adományokat a 10.900. számú, „Testvér a testvérért, Budapest” című postai csekk számlára kell befizetni. Akiknek nem áll rendelkezésre nyomtatott címezsel ellátott csekklap, azok az összeget legcélszerűbben a postán beszerezhető üres (bianco) csekklap felhasználásával juttathatják el a mozgalom céljaira. Lapunk szerkesztője is készséggel vállalkozik az adományok közvetítésére, vagy kívánságra csekklapot küld a gyűjtésben részt venni óhajtok részére. A begyűlt pénz teljes egészében a finn vöröskeresztnek jut, mert az adminisztrációs költségeket a 8 Órai Ujság viseli.

A gazdasági továbbképző tanfolyam. A Magyar Gazdatisztek Országos Egyesülete által rendezendő gazdasági továbbképző tanfolyam vezetősége lapunk útján közli az érdekeltekkel, hogy a tanfolyam részletes tudnivalóit minden jelentkezőnek a jövő hét folyamán megküldi a vasúti kedvezményes igazolvánnyal együtt. Mivel a tanfolyamra több mint kétszáz gazdasági jelentkező, további jelentkezőket a magas létszám miatt nem vehetnek figyelembe. A tanfolyam megnyitása a közzgazdasági egyetem aulájában február 2-án délelőtt 10 órakor lesz.

A száj- és körömléj elleni védőoltás eredményei Dániában. A dániai szérumkísérleti intézet az év végén tette közzé jelentését a száj- és körömléj elleni védőoltás eredményéről. A jelentés szerint 1938 novemberétől 1939 júliusig 22.464 udvarban beoltottak 385.600 szarvasmarhát. Az oltások legnagyobb része a január-júniusi időszakra esett, ezidő alatt 19.294 udvarban 310.000 marhát láttak el riemi szérumos védőoltással. Az oltások kitény hatását bizonyítja az a tény, hogy a megbetegedések száma csak 2% volt. Az oltás mellékhatásai: láz, gyulladásk, stb. egyáltalában nem voltak vesélyesek.

Munkát keresnek az Országos Gazdasági Munkaközvetítő Iroda nyilvántartása szerint: 1. Trenka Ferenc munkavezető, Eger, Darvas-út 55. szám, 209 pár munkással, 2. Gyenes Mihály munkavezető, Felsőtárkány, 50 pár munkással, 3. Sági Gábor szakvizsgázott gazda, Monostorpályi, Bihar vm. 4. Cserynyik Ferenc csoportvezető, Nagyréde, Heves megye. Munkát keresnek: 1. Barbert Albert kertész, Budapest, Ganztelep, Kárpát-út 17. sz. keres egy Niu-celliért és 4 permetezni tudó munkást, 2. Kapitánymajori gazdaság, Tápószéle, keres 10. férfit és ugyanannyi nőt mezőgazdasági munkára.

Mezőgazdasági gépközlelő és traktor-tanfolyamok. A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara február 5-i kezdettel Debrecenben és február 19-i kezdettel Szolnokon mezőgazdasági gépközlelő tanfolyamokat rendez. A tanfolyamok tartama három hét, egész napi oktatással. A tanfolyamok hallgatója lehet minden 18 évesnél idősebb egyén. A hallgatók felvételi kérvényét a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamarához kell küldeni (Debrecen, Hunyadi-ú. 5). A Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara január 22-től február 13-ig Cegléden, a M. Kir. Állami Felsőipariszkolán mezőgazdasági gépközlelő tanfolyamot rendez. A tanfolyam hallgatója lehet minden 18. életévét betöltött egyén, aki a cseplőgépj üzemi karbantartásával és vetőmagtisztító gépek, valamint traktorok kezelésével és vezetésével kíván foglalkozni. A tanfolyamra személyesen vagy írásban, 15 pengő beiratási és tandíj egyidejű befizetésével lehet jelentkezni a kamaránál (Kecskemét, Rákóczi-út 17/19.), vagy az Állami Felsőipariszkolán (Szeged, Kálvária-ter 5.). A Kisalföldi Mezőgazdasági Kamara a Felsődunántúli Mezőgazdasági Kamarával karöltve január 29-i kezdettel rendezi második traktortanfolyamát a győri M. Kir. Fém- és Textilipari Szakiskolában. Jelentkezni lehet a kamaránál (Komárom, Vársor-ú. 2.).

A magyaróvári M. Kir. Gazdasági Akadémia hallgatója január 16-án tartotta ez-é első szakülését. A gyűlésen megjelent Világhy Károly tanárelnök, Szabó József akadémiai tanár és a hallgatóság nagy számban. Az egyik felolvasás tárgya a nemesfűz telepítésének jelentősége a magyar mezőgazdaságban volt, amelyet Pákozdi Zoltán III. éves hallgató dolgozott ki. A felolvasó főleg olyan területek betelepítését ajánlja, ahol a talaj nedvességénél fogva egyebet termelni csaknem képtelenség lenne. Mindössze a kezdeti telepítés igényel nagyobb tökélet s a későbbi megmunkálás szinte szük-ségtelen s csupán az évenkénti 1-2-szeri gyomlálásba merül ki. Ezzel szemben a tiszta hozadék elég magas, főként ha az értékesítés lehetősége megfelelő. A felolvasáshoz Rácz Imre III. éves hallgató és Világhy Károly tanárelnök szót hozzá. Ezután Szakácsy László III. éves hallgató „A ribizsketermélés gazdasági jelentősége” címen tartott előadást. A felolvasó bőven ismertette a termelés körülményeit, s számszerű adatokkal szolgált a termelés hasznosságára vonatkozólag. Szabó József tanár hozzászólásában a ribizsketermészetének kifizető voltát főként a Budapest környéki falvak-

ban látja helyénvalónak, bár egyéb úton való értékesítése távolabbi helyeken is lehetséges (konzervgyártás, export, stb.).

Az 1940. évi ünnepnapokra eső heti állatvásárok határnapjainak áthelyezése és az országos lóvásárok határnapjainak megállapítása. Budapest székesfőváros polgármestere az 1940. évben a székesfővárosban tartandó azoknak a heti állatvásároknak a határnapját, amelyek ünnepnapokra esnének, a következő hétköznapokra helyezte át: 1. A minden csütörtökön tartott heti vágómarhavásárok közül a május 2-ára eső vásár határnapját május 1-ére, a május 23-ára eső vásár határnapját május 22-ére, az augusztus 15-ére eső vásárt augusztus 14-ére, a december 26-ára eső vásárt december 24-ére. 2. A minden hétfőn tartott heti pótvágómarhavásárok közül a március 25-ére eső vásár határnapját március 26-ára, az április 1-ére eső vásárt április 2-ára, a május 13-ára eső vásárt május 14-ére. 3. A minden kedden és pénteken tartott heti borjúvásárok közül a február 2-ára eső vásár határnapját február 1-ére, a március 15-ére eső vásárt március 14-ére, a március 22-ére eső vásárt március 21-ére, az augusztus 20-ára eső vásárt augusztus 19-ére, a november 1-ére eső vásárt október 31-ére. 4. A minden hétfőn tartott heti juhvásárok közül a március 25-ére eső vásár határnapját március 26-ára, az április 1-ére eső vásárt április 2-ára, a május 13-ára eső vásárt május 14-ére. 5. A minden kedden és pénteken tartott heti pótlóvásárok közül a február 2-ára eső vásár határnapját február 1-ére, a március 15-ére eső vásárt március 14-ére, a március 22-ére eső vásárt március 21-ére, az augusztus 20-ára eső vásárt augusztus 19-ére, a november 1-ére eső vásárt október 31-ére. 6. A minden csütörtökön tartott heti lóvásárok közül a május 2-ára eső vásár határnapját május 1-ére, a május 23-ára eső vásárt május 22-ére, az augusztus 15-ére eső vásárt augusztus 14-ére, a december 26-ára eső vásárt december 24-ére. 7. Az országos lóvásárok határnapjait pedig a következőképpen állapította meg: a jószeffnapit vásárt március 17-én, a medárdnapit vásárt június 2-án, a jánosfejtelenapi vásárt augusztus 25-én és a lipótnapi vásárt november 10-én tartják.

Mezőgazdasági. A Műegyetemi Mezőgazdasági Hallszék Egyesülete folyó hó 25-én a Gellért-szállóban rendezti a Mezőgazdasági Bált. A bál legfőbb védnökségének majdnem valamennyi tagja, előlök Telegdi Pál gróf miniszterelnökkel és Telegdi Mihály gróf földművelésügyi miniszterrel bejelentette a bálban való részvételét a rendezőségnek, amely minden erejével arra törekszik, hogy a Mezőgazdasági Bált egy egyetemi bál keretén túl az egész magyar gazdaságszolgálat összefogásával szerveztesse ki. Minden remény megvan arra, hogy a gazdák munkáját siker koronázza. Felvilágosítással szolgál az Egyesület irodája: (Budapest, VIII. Eszterházy-u. 3. Telefon: 144-550.)

NYILTÉR.

(E rovatban foglalkoztunk nem vállal felelősséget a szerkesztéséért.)

SZIVOGÁZMOTOROK
CSUTKA ÉS FA-
TÜZELESRE.
MOTOR ÉS GÉPGYÁR
MARTOS ÉS HERZ
Bp. XIV. Erzsébetkirályné-útja 87.

TŐZSDE ÉS KERESKEDELEM.

A gabonapiac helyzete.

Az árutőzsde kenyérmagpiacán e héten mérsékelt volt a forgalom, az árakban változás nem történt. A termelői kínálat azonnali szállítási bázisból a rendkívül hideg időjárás, majd a bekövetkezett nagy havazás következtében alaposan csökkent, úgyhogy az árutőzsde üzleti forgalma nem haladta meg a napi 2-3 kocsiarányt. A 80 kg-os fajsúlyú búza ára e hó végéig 21-05, a minőségárú 21-30 pengő. Február 1-től kezdve — mint ismeretes — 10 fillérrel emelkednek az árak. Miután a fővárosi nagymalmok sem az árutőzsde, sem a vidéki gabonapiacokon nem tudják kellő mennyiségben fedezni kenyérmag szükségleteiket, a Futura R.-T. által a malomérdeklőségeknek rendelkezésre bocsátott kontingensből kötnék le tetteket. Ezenkét vételi érdeklődést mutatnak az őrlőüzemek, azonban az uradalmak és gazdaságok még értékesítésre váró minőségbúza iránt is és szívesen megfizetik a 25 filleres ártöbbletet, mert aránylag kevés ilyen tétel áll rendelkezésre és a különleges minőségű búzáért kivételre is keresik.

A búzákivétel terén különösebb említésre méltó esemény nem történt. A svájci kontingens terhére a helvét malmok februári szállítási ismét keresik a minőségbúzákat, amelyért 17-50—17-75 svájci frankot fizetnek Buchs paritsában. Márciusra inkább csak „faq”-szókványminőség iránt érdeklődnek. A szerződésben biztosított mennyiséget természetesen át fogják venni. Másfelől búzákivétel nem volt.

A nemzetközi gabonapiacra is jól tartott az irányzat. Rövid ideig tartó lánynaság után a tengerentúli ismét meghaladta a határidős búza ára a bushelnekint 1 dollárt. Chicagóban a májusi búza 102 cent volt, ami megfelel a magyar minőségbúza értékesítési árának. A májusi kukorica 58 cent, a májusi rozsa 72 cent volt. A winniepi határidős búza a májusi és a júliusi búzákat 87 centtel jegyezték. Newyorkban az ősi kemény búza 125 cent. Buenos Ayresben a határidős búza február 7-92, márciusra 8—pezo volt. A gabonabevételre szoruló államok állandóan evőként szerepelnek a nemzetközi gabonapiacokon és bármennyire is hangszólózzák, hogy „elegendő” készlettel rendelkeznek, a háború elhúzódásával számolva folytonosan újabb vásárlásokkal egészítik ki készleteiket. Érdekes bizonyítéka ennek például Svájc hivatalos statisztikája az elmúlt hónapok gabona- és terménybeviteléről, amely az előző esztendő behozatali adatait ismertetve a következő (10 tonnas vagonokban):

1939 1939 1939 1938
IX. X. XI. XI.

Búza	4571	5643	5850	3701
Rozs	61	148	40	208
Zab	427	1481	1630	815
Árpa	329	2075	2422	884
Kukorica	555	1442	1613	659

A világháború kitörése óta tehát állandóan fokozta Svájc kenyérmag- és terménybevitelét az egyetlen rozsa kivételével, amelynek bevitelét egyébként sem volt sohasem számított. Szeptembertől novemberig a búzabevétel növekedése majdnem meghaladta a 25 százalékot, az előző esztendővel szemben pedig 45 százalékos a bevételi többlet. A termény- és takarmánycikk hiányára jellemző, hogy a múlt évi importtal szemben 100—300 százalékos emelkedés állapítható meg. A decemberi adatok még egyelőre nem állnak rendelkezésre, de a behozatal — szakkörök becslése szerint — ekkor is növekedett.

A rozspiacon az általános helyzet nálunk nem változott. Hat hét óta a forgalom oly csekély az árutőzsde, hogy a jegyzések inkább névelgeseknek mondhatók, mert tényleges eladás, illetve vétel — eltekintve néhány kocsiaránytól — már második hónapja nem volt. Ezidőszent 16-15 pengő a rozsa átvételi ára, amely február 1-től kezdve 30 fillérrel emelkedik, azonban a termelők részéről alig akad eladó, a közraktári készletek pedig egészen elenyészőek. Még mindig aránylag lealacsonyabbra van értékelve a rozsa, figyelembe véve az e b kalászosok árát és így akinek volna is feleslege, egyelőre nem adja el. A Délvidéken és Zalában vár még értékesítésre talán valamelyes mennyiségű rozsa, azonban ezeken az államokon az Árelenőrzés Országos Kormánybiztossága nem állapította meg az átvételi árakat, úgyhogy nem is tudják további értékesítésre megvenni a tetteket.

Az árpapiacra a múlt hét óta a helyzet nem változott. A sörminőségeket a gyárak és malomüzemek mind megvásárolják és az elsőrendű minőségűeket a legmagasabb: 22-55 pengős árat térítik. A gyengébb minőségűek inkább elhanyagoltak és aránylag olcsóbb áron is csak nehezen értékesíthetők. A takarmányárpa helyzete hetek óta változatlan. A hivatalos 17-30—18-05 pengős jegyzés csak névelges, mert a gazdák nem adják el készleteiket és a sörgyárak is egyelőre visszatartják a kiostalt árpát.

A kukorica irányzata továbbra is szilárd. Néhány napig arra a hírre, hogy a Futura R.-T. kormányengedély alapján 500 vagon kukoricát hoz be Romániából, ellenyhultak az értékesítési árak és a vidékről is megjelentek a kínálat, azonban a hét végén a rendellenes időjárás következtében a 80—90 filleres árcsésből egyegyed rész már újból megtérült. A tiszaí kukorica azonban 21-50, a más származású 21—pengő, míg február átlagban felpengővel magasabb áron értékesíthető minden felajánlott mennyiség. Márciusra még további 30—40 filleres ártöbbletet térítenek a vásárlók.

A zabpiacra a forgalom mérsékelt. Az irányzat szilárd és a szokványminőségű árúkat a vevők az Árelenőrzés Országos Kormánybiztossága által engedélyezett legmagasabb árat, 20-15 pengőt is szívesen megfizetik, csakhogy készáruhoz jussanak.

Állatpiaci szemle.

A budapesti sertésvásárra jelentésünk hetében is rendkívül nagy mennyiségű sertés érkezett, azonban ennek ellenére a vásár irányzata megelégnék. Az egyes vásári napokon a sertéseket az utolsó darabig eladták és habár a nehéz uradalmi sertések árszintje alig változott, különösen a hússertéseké, és a jobb szedett sertéseké áremelkedést lehetett megállapítani. A vásár megelégnék a magyar árut, hogy a külföldre irányuló vágottsertés kivételünk mintegy 10,000 darabra emelkedett fel hetenkint, úgyhogy a budapesti sertésvásár felesleges is lehetett volna amellet, hogy a vidéki vágóhidak is résztvehettek már a vágottsertés-kivételben. Remélhető, hogy ez a nagyarányú vágottsertés kivétel a hasonló mennyiségű elősértés kivétel mellett kedvezően fogja éreztetni hatását és komolyan hozzájárul a jelenlegi torlódás mielőbbi levezetéséhez. Nem érdektelen megemlíteni, hogy a vidéki városok közül a következők vesznek részt a vágottsertés-kivételben: Debrecen, Miskolc, Szeged, Kecskemét, Hódmezővásárhely, Cegléd, Pécs, Szekszárd, Mohács, Kalocsa, Zalamegyés, Kaposvár, Veszprém, Pápa, Székesfehérvár, Győr, Kapuvár, Szombathely, Újpest. A vágottsertés-kivétel úgy szabályozták, hogy az egyes városok részére kontingens állapítottak meg, amely kontingens az illető város jogosított húsiparosai használhatnak ki elsősorban. Amennyiben az illetékes ipartestület tagjai nem tudnak megegyezni a vágásban való részesedés tekintetében, úgy a szóbanlévő város polgármesterei hivatala az illetékes mezőgazdasági kamarával egyetértően állapítja meg az egyes húsiparosok vágási arányát. Fennmarad azonban jog az illetékes mezőgazdasági kamara részére, hogy attól a húsiparostól a szállítási lehetőséget megvonja és helyette mást jelöljön ki, aki esetleg nem tartaná be a fennálló rendelkezéseket, vagy pedig másképpen sértene meg a jogos gazdaérdekeket.

A vágottsertés-kivétel ki van kötve, hogy csakis attól a húsiparostól vesznek át vágottsertést, aki legalább 1—pengőt fizet elősúlykilogrammonként az illető vágóhídon átadott olyan minőségű sertésért, amelyik legalább a vágott és kihűtött állapotban (kettéhasítva, belek nélkül) 101 kg-ot nyom. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy a kivételre alkalmas sertéseknek így legalább 120 kg-ot kell nyomniuk. Amennyiben nem a gazda szállítja be a vágóhídra sertéseit, úgy a vásárló húsiparos írásban tartozik igazolni, hogy a gazda milyen méltányos összegű fuvarlevonásba egyezett bele. A 128 kg-nál nehezebb hasított sertésekről az előbb említett minőségért fizetett 134 fillér helyett 140 fillért kap a húsiparos akkor, ha azt igazolja, hogy a szóbanlévő sertést a vágóhídon átadva legalább 1-10 pengőért vásárolta, a 145 kg vágott súlyú sertésekről pedig 1-44 pengőt kap a húsiparos, ha a fentebbi módon legalább 1-14 pengős vételárat igazol. A szóbanlévő feltételek mind Budapestre, mind vidékre egyaránt érvényesek. Amennyiben egyes gazdák sertéseiket exportvágás céljaira kívánják eladni s a fentebb felsorolt városok húsiparosaival nem tudnának megegyezni, úgy ajánlatos, hogy panaszaiukat vagy kívánásaikat az illetékes mezőgazdasági kamarához fordulnak, mert a szóbanlévő kamarák befolyást gyakorolhatnak a körzetükbe eső exportvágásoknál a húsiparosokra, hogy melyik sertéstételét vásárolják meg elsősorban.

A budapesti sertésvásárra érkező nehézsértések jobb értékesíthetése céljából ugyancsak intézkedések történtek. Ennek alapján már folyó hó 22-től kezdődően a Budapestre felhajtott elsőrendű fiatal hizottsertéseknél darabonként 14—pengő árkiegészítést kap a gazda akkor, ha a sertés legalább 170 kg-ot nyom a budapesti eladáskor. Azok a sertések, amelyek legalább 150 kg-ot nyomnak Budapestre és elsőrendű hizott minőségűek, valamint igazoltan szedett sertések (kiszáradk által hizalt sertések) darabonként 10—pengő térítésben részesülnek. Az állatok minőségét az árkiegészítés szempontjából a Sertésértékesítési Bizottság albizottsága fogja felülvizsgálni. Amennyiben nem gazdák, hanem kereskedők hozzák a budapesti piacra a sertéseket, úgy igazolni kell a járulteleveken a kereskedőknek, hogy a 150 kg-nál nehezebb megfelelő minőségű szedett sertésekről legalább 98 fillért, a 170 kg-nál nehezebb sertésekről pedig legalább 106 fillért fizettek annak a sertés tulajdonosnak vagy gazdának ab gazdaság, aki legalább három hónapig volt értékesítés előtt a sertés tulajdonosa. A térítés kizárása a Keresztény Állatkereskedők Országos Egyesületén, illetve a bizományosokon keresztül történik és a bizományosok az árkiegészítés megfelelő helyre való eljuttatásáért felelősséggel tartoznak.

A vágómarhaértékesítésünk tovább is zavartalanul folyik, úgyhogy a felbőveléssel ellátott marhák jóformán két héten belül kivételre kerülhetnek. Remény van arra, hogy a közeljövőben háskivétel alakjában a gyengébb minőségű állatokra is piacot lehet találni.

A Külkereskedelmi Hivatal piaci helyzetjelentése.

1940 január 17.

Baromfi. A hideg időjárás miatt a felhozatal mérsékelt. Mind kivételre, mind belső fogyasztásra megfelelő érdeklődés mellett átlagosan kg-kint 10 fillérrel a minimális árak felett vásárolnak. Kivételünk Angliába, Németországba, Olasz- és Svédországba irányul. Nagyobb piacokon kialakult árak (elsőhelyben kg-kint): Békéscsabán: Csirke 1-42—1-45, tyúk 1-15—1-17, liba 1-28—1-30, kacska 1-30—1-32, gyöngyös 1-35, Hódmezővásárhelyen: Csirke 1-45—1-48, tyúk 1-10—1-15, liba 1-25—1-28, kacska 1-20—1-22, gyöngyös 1-45—1-50; Kiskunhalason: Csirke 1-35—1-40, tyúk 1-05—1-10, liba 1-10—1-20, kacska 1-15—1-25, pulyka 1-20—1-30; Kiskunfélegyházán: Csirke 1-40—1-50, tyúk 1-12, liba 1-20—1-25 pengő. Az érvényben lévő minimális exportárak elsőhelyben kg-kint a következők: csirke 1-35, tyúk 1-02, liba 1—, kacska 1-12, pulyka 1-15, gyöngyös 1-31 pengő. A minimális árak elő baromfiira vonatkoznak, exportörök és megbízottak csak elő baromfiit vásárolhatnak és vehetnek át.

Tojás. Az erős hideg miatt csekély a felhozatal. A minimális ár felett és belföldi fogyasztásra vásárolnak. Az Országos Tojásmegállapító Bizottság által megállapított minimális ár 1-30 pengő kg-kint. Kivételünk szünetel. Fontosabb piacainkon a következő árak alakultak ki: Hódmezővásárhelyen 2—, Lajosmizén 2-20, Orosházán 1-80, Kiskunhalason 1-85 pengő kg-kint.

Vad. Németországi kiszállításaink élénk ütemben folynak. A körvadászatok egymást követik. A nyúl iránti kereslet nagy. A vásárlók a megállapított minimális áránál jóval többet fizetnek. Az Országos Vadarmegállapító Bizottság által megállapított minimális exportárak a következők: Fogoly (fiatal) 1-10, öreg —50 pengő darabonként. Nyúl (Hegyeshalomtól számított 200 km-en körzeten belül) —70, (Hegyeshalomtól számított 200 km-en körzeten kívül) —68, szarvas (Hegyeshalomtól számított 200 km-en körzeten belül) —62, (Hegyeshalomtól számított 200 km-en körzeten kívül) —60 pengő kg-kint. Fácánkakas 2-30, fácantyúk 1-60 pengő darabonként. A lőtt nyúlra megállapított minimális ár csak a 2½ kg-os, vagy ennél nehezebb súlyú nyulakra vonatkozik.

Toll. A tollfelhozatal csekély. A vásárlók a megállapított irányáraknál mindenütt többet fizetnek. Németországi és nemes valutájú országokba irányuló kivételünk élénk ütemben folyik. A belföldi átvételi irányárak a következők: Iaa Rupf 7—7-20, IIa Rupf 5—5-20, IIIa Rupf 3-80—4—, IIIa Rupf 2-50—2-60, hizott toll 3-85—4—, Ia foszott toll 5-20—5-30, IIa foszott toll 2-90—3—, Ia pehely 11-40—11-50, IIa pehely 8-50—8-60, fehér kacska 3-85—3-90, szürke kacska 2-10—2-20, tarka csirke —27—35 pengő kg-kint.

Gyümölcs és zöldség. Gyümölcskivételünk teljesen befejeztnek tekinthető. Burgonyakivételünk úgyiszőlvan teljesen szünetel. Vöröshagymakivételünk az idénynek megfelelően bonyolódik, főleg a Németbirodalomba, de szállítunk az Északi Államokba, valamint Svájc felé is. Fokhagymából csak igen kis mennyiséget viszünk külföldre.

Bor. A borpiac a karácsonyi nagy forgalom után meglehetősen üdültelen, amit a kereslet hiánya és a gazdák tartózkodása egyaránt előidéző. Ennek megfelelően az árakban sem észlelhető változás. Megjegyzendő azonban, hogy ez az átmeneti üdültelenség nem jelenti a piac ellenyhulását, hanem ez a karácsony után minden évben megismétlődő rövid szünettel magyarázható. Az exportban a helyzet hasonló, ami az előbbi okokon kívül az évkezdettel változó árak, új kontingensek életbeléptetése és általában ilyenkor mindig megváltozó feltételekkel is magyarázható.

Termény- és takarmányiék.

Gabonamétek. (A Budapesti Áru- és Értéktőzsde hivatalos árjegyzése.) 1940 január 18. I. Készára. Az árak budapesti paritsában, 100 kg-kint, készpénzben, aranypengő értékben, azonnali szállítandó árura vonatkoznak. Búza: 77 kg-os 20-05, 78 kg-os 20-55, 79 kg-os 20-85, 80 kg-os 21-05. Rozs pestvidéki 15-70—15-95, más származású 15-90—16-15. Sár-árpa 20-25—20-50, elsőrendű 21-25—21-55, kiváló 22-25—22-55. Takarmányárpa elsőrendű (65—66 kg-os) 17-80—18-05, középmínőségű 17-30—17-55. Zab középmínőségű 19-90—20-15. Kukorica tisztított állomásokról 21-30—21-50, egyéb állomásokról 20-80—20-95. A készáruipiacon költött tényleges ügyletek. Búza: 450 q 80 kg-os, budapesti paritsában 21-05. Árpa: 900 q, 100 q sörminőség, mintá szerint, budapesti paritsában 22-55. Kukorica: 150 q budapesti paritsában (dunántúli) 21—; 300 q budapesti paritsában, február 19-re, Szolnokon át 21-90; 150 q budapesti paritsában, február 20-ra, Szolnokon át 21-90; 100 q budapesti paritsában, február második

felére, S. február márciusi...
Liszt...
1940 janu...
kásos m...
zsákra...
og, 01 3...
34-88, 5...
20-38, 9...
30-05—3...
18-65, fe...
Budap...
Szövetke...
Árak mel...
13-25, bo...
pogácsa...
repcépegy...
szület 12...
16-50, me...
Bajato...
1940 janu...
métermáz...
Kifőző...
és Értékt...
paritsában...
készpénzbe...
vonatkozó...
egyéb 30...
lizált* Vil...
lencse st...
27—33...
dunai 30...
országi 29...
füzj 33—...
lucerna...
bárcais, le...
mag nyers...
legalább...
65—75...
39—42...
magú* 18...
8-as búzá...
tényleges...
paritsában...
állomason...
más 75—...
fehérbárca...
pest 320—...
ban 275—...
szertint, bu...
ak Léva 2...
Lóheremag...
15 q mintá...
állomás 16...
Magpiac...
nak jelenlé...
néten esen...
mind a luc...
árak nem v...
büköny a...
azonban a...
íránt van...
külföldi ért...
magvak pia...
a borsó iránt...
tak. A máj...
zott. Árak...
szertint: luc...
mag, fehérb...
mag, nyers...
budapesti p...
75—, szősz...
42—, köles...
vörösm, budá...
laposmag 1...
Expresszbor...
sterilizált 36...
33—, lencse...
ványbáb 30...
dalmi kék...
Budapest...
igazgatóság...
állatvásárra...
IIIa 12, ök...
IIa 148, ös...
Eladatlanul...
magyar IIIa...
IIIa —34...
—48, tarka...
Ia —67...
dék —38...
Január 12...
érkezett, 1-20...
Budapesti...
gatóságának...
szopos borjú...
Árjegyzés...
IIIa —40...
Tenyészma...
Állatérték...
földi jármos...
Ia belföldi...
—50—56...
tehen —75...
Juhárak...
jelentése.) 1940

amarák befolyást gyakorol-
vágásoknál a húsparosokra,
ják meg elsősorban.
érkező nehézsétek jobb
nak intézkedések történtek.
től kezdődően a Budapestre
zottsértéseknél darabonként
a gazda akkor, ha a sertésé
pesti eladások. Azok a sert
ot nyomon Budapest és
valamint igazoltan szedett
sértések) darabonként 10-
állatok minőségét az árkieg
kesítési Bizottság albizott.
nyben nem gazdák, hanem
ara a sertések, úgy igazolni
ék, hogy a 150 kg-nál nehezebb
ehért legalább 96 fillért, a
ty legalább 108 fillért fizettek
jának ab gazdaság, aki leg
és előtt a sertés tulajdonosa.
és Állatkereskedő Országos
nyokon keresztül történik
ítés megfelelő helyre való
nak.

bb is zavartalanul folyik,
marhák jóformán két héten
ny van arra, hogy a közel
engőbb minőségű állatokra

piaci helyzetjelentése.

17.
tatt a felhozatal mérsékelte,
tásra megfelelő érdeklődés
rel a minimális árak felett
Nemetszárba, Olasz-
piacokon kialakult árak
n: Csirke 1-42—1-45, tyúk
1-30—1-32, gyöngyös 1-35,
1-148, tyúk 1-10—1-15,
22, gyöngyös 1-45—1-50,
40, tyúk 1-05—1-10, liba
nyka 1-20—1-30; Kiskun-
tyúk 1-12, liba 1-20—1-25
nalis exportárak előtűnyben
35, tyúk 1-02, liba 1-—,
s 1-31 pengő. A minimális
sértőrtők és megbízottait
vethetnek át.
y a felhozatal. A minimális
vásárlások. Az Országos
megállapított minimális
nitet. Fontosabb piacain
ki: Hódmezővásárhelyen
zán 1-80, Kiskunhalason

nk élénk ütemben folynak.
A nyúl iránti kereslet
minimális áránál jóval többet
lapító Bizottság által meg
vetkezők: Fogoly (fiatal)
al. Nyúl (Hegyeshalomtól)
l) —70, (Hegyeshalomtól)
l) —68, szarvas (Hegyes
zetten belül) —62, (Hegyes
zetten kívül) —60 pengő
k 1-60 pengő darabonként,
nalis ár csak a 2 1/2 kg-os,
ra vonatkozik.
A vásárlók a megállapított
zethetnek. Nemetszárba és
k kivételnek élénk ütemben
a következők: Ipa Ruff
Ipa Ruff 3-80—4—, Ila
—, a fosztott toll 5-20—,
Ia a penhely 11-40—11-50,
3-85—3-90, szürke kaesa
35 pengő kg-ként.
kivételnek teljesen befeje
lünk úgyszólván teljesen
az igénynek megfelelően
bomba, de szállítunk az
elé is. Fokhagymából csak
side.

ny forgalom után meghele
nyja és a gazdák tartózz
megfelelően az árakban
elő azonban, hogy ez az
piac ellanyhulását, hanem
gen megisméltető rövid
zedten a helyzet hasonló,
zedettel változó arak, új
talában ilyenkor mindig
zható.

nyúl- és sertésárak.

nyúl- és sertésárak.
Készárú. Az árak buda
zásban, aranypengő érték
koznak. Dúza: 77 kg-os
85, 80 kg-os 21-05, Ross
zású 15-90—16-15. Sár
—21-55, kiváló 22-25—
—86 kg-os) 17-80—18-05,
középmínőségű 19-90—
ról 21-30—21-50, egyéb
piacon kötött tényleges
apesti paritásában 21-05.
minta szerint, bueapesti
 Budapesti paritásában
paritásában (dunántúli)
február 19-re, Szolnokon
an, február 20-ra, Szol
tásban, február második

fele. Szolnokon át 21-90, 150 q budapesti paritásában,
február (kiszállított) 21-25; 300 q budapesti paritásában,
márciusra 22-10; 300 q budapesti paritásában, márciusra 22-30.
Lisztpiac. (A budapesti lisztárjegyű bizottság árjegyzése.)
1940 január 12. Az árak aranypengőben, 100 kg-ként, a szo
kásos malmi feltételekkel, helyt Budapestben, legalább 60
zsákra értendő. Búzaliszt: búzadara 38-48—39-48, Ögg
og, Of 37-48—38-48, 2gg, 2g, 2f 36-13—36-63, 4-es 33-88—
34-88, 5-ös 31-63—32-63, 6-os 26-63—28-63, 7-es 19-38—
20-38, egységes kenyérliszt 32-10—33-10. Rozsliszt: 0-ás
30-05—32-05, 0-1 27-30—29-05, I. 21-30—23-05, II. 17-65—
18-65, fehérliszt 27-25—29—, kenyérliszt 21-25—23—.

Budapesti abraktermények. (A Magyar Mezőgazdák
Szövetkezte gabonaosztályának jelentése.) 1940 január 19.
Árak méterezsáknként, kicsinyben, Budapestben: árpkorpa
13-25, borsóhéj 18-25, búzakarpa 13-50—13-80, napraforgó
pogácsa 14—, lenmagpogácsa 16—, tökmagpogácsa 16—,
repepogácsa 11—, kókuszpogácsa 14-50, szarított repa
szélet 12-60, rozskorpa 14—, búzatarományliszt 15-50—
16-50, melász 10—, halliszt 45— pengő.

Balaton haliszt. (A Balaton Halászati R.-T. jelentése.)
1940 január 15. A balatoni halliszt Siófokon vagy Fonyódon
méterezsáknként 42— pengő.
Különböző termények és vetőmagvak. (A Budapesti Ár-
és Értéktársaság árjegyzése.) 1940 január 18. Az árak budapesti
paritásában, a *-gal jelöltek ab feladólomások, 100 kg-ként,
kiszáraztatva, aranypengő értékben, azonnal szállítandó árura,
vonatkoznak. Kéles fehér 32—35—, vörös 31—31-50,
egyéb 30-50—31—, kék mák* 130—135—, borsó sterilizált*
Viktória 46—52—, zöld (expressz) 42—46—,
lencse sterilizált* nagyszemű 36—47—, középszemű
27—33—, kisszemű 23—26—, bab* fehér szokvány
dunai 30-50—31-25, dunántúli 26-25—29-77, felsőmagyar
országi 29-25—29-75, gömbölyű fűz 33—35—, hosszú
fűz 33—35—, barna 31—35—, tarka 26-50—28—,
lucerna nyers, arankás* 250—275—, olomzárólt, fehér-
bárca, legalább 10 q, ab Budapest 315—320—, löher-
mag nyers, arankás* 145—165—, olomzárólt, fehér-
bárca, legalább 10 q, ab Budapest 205—210—, bíborheremag*
65—75—, muharmag* 39—43—, bukköny* tavasz-
39—42—, szöszös 52—58—, csillagfűrt, fehér, lapos-
magú* 18—19—, finom búzakarpa zsákostól 14-10—14-35,
8-as búzaliszt zsákostól 16-30—17—.

A készáruipacokon kötött
tényleges ügyletek. Repce: 100 q, minta szerint, budapesti
paritásában 49-50. Csillagfűrt: 50 q laposmagú, dunántúli
állomáson 19-75. Bíborheremag: 25 q minta szerint, ab állom
ás 75—; 80 q alj, ab állomás 10—.

Magpiac. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezte Magosztályá
nak jelentése.) 1940 január 19. A magpiaci forgalom az elmúlt
hétven csendes maradt. A heremagvak piacán mind a löher-
mind a lucerna iránt megcsappant az érdeklődés és hogy az
árak nem változtak, annak oka a csekély kínálat. A szöszös-
bukköny a hét elején szilárdan irányzatot mutatott, amely
azonban a hét vége felé ellanyhult. A köles- és a muharmag
iránt van érdeklődés, az árak szilárdak. A csillagfűrt ára
külföldi értékesítési lehetőség hírére emelkedett. Az olajos-
magvak piacán ninc változás. A hüvelyesek közül csupán
a borsó iránt mutatkozik érdeklődés, az árak tartottak marad-
tak. A mák jegyzése szórványos kötések mellett nem válto
zott. Árak helyt vidéki vasúttállomáson, 100 kg-ként, minőség
szerint: lucernamag, nyers, arankás 250—275—, lucerna-
mag, fehérbárca, budapesti paritásában 315—320—, löher-
mag, nyers, arankás 145—165—, löheremag, olomzárólt,
budapesti paritásában 205—210—, bíborheremag 65—
75—, szöszösbukköny 52—58—, tavaszbuukköny 39—
42—, köles, fehér, budapesti paritásában 32—35—, kéles,
vörös, budapesti paritásában 31—31-50, csillagfűrt, fehér,
lajosmagú 18—19—, Viktóriaborsó, sterilizált 46—52—,
Expresszborsó, sterilizált 42—46—, lencse, nagymagú,
sterilizált 36—47—, lencse, középmagú, sterilizált 27—
33—, lencse, kismagú, sterilizált 23—26—, dunai szok
ványbáb 30-50—31-25, gömbölyű fűz 33—35—, urad
almi kék mák 130—135— pengő.

Budapesti takarmányvásár. (Budapest székesfőváros vásár-
igazgatóságának jelentése.) 1940 január 16. Árak méter-
ezsáknként pengőben: Réti széna Ia 8-80— Ila 7-50—
8-50, IIIa 6-50—7-20, muharszéna 9—12—, lucerna-
széna 11-30—13—, lucernaszalma 6-50—, rozszalma 3-50—
4—, búzaszalma 3-40—4—. A felhozott 52 kocsi takar
mányból 43, a 16 kocsi számból 9 kocsival kelt el.

Állatok és állati termékek.
Budapesti vágómarhavásár. (Budapest székesfőváros vásár-
igazgatóságának jelentése.) A január 18-án megtartott vágó-
állatvásárra felhajtott vágómarhák: Bika Ia 31, Ila 63,
IIIa 12, ökör Ia 3, Ila 85, IIIa 63, tehén Ia 35, Ila 140,
IIIa 148, összesen 580. A vásár irányzata vonatott volt.
Eladatlanul visszamaradt 9 drb. Árjegyzés előtűnyban: Bika
magyar IIIa —36, tarka Ia —61—66, Ila —48—60,
IIIa —34—47, ökör magyar Ila —50—61, IIIa —35—
—48, tarka Ila —57—84, IIIa —36—55, tehén, tarka
Ia —67—78, Ila —48—66, IIIa —33—47, növen-
dek —38—70, kicsontozni való —20—32 P kg-ként,
Január 12—18-ig közvetlen a vágóhídra 303 szarvasmarha
érkezett, 1-20—1-04 pengő kg-kénti beesési áron.
Budapesti borjúvásár. (Budapest székesfőváros vásár-
igazgatóságának jelentése.) 1940 január 16. Felhajtás 684 darab
szopós borjú, mind elkelt. A vásár irányzata lanyha volt.
Árjegyzés előtűnyban: Ia —64—67, Ila —54—63,
IIIa —40—53 P kg-ként.
Tenyészmárhák és jarmosokörök. (A Magyar Mezőgazdák
Állatértékesítő R.-T. jelentése.) 1940 január 19. Árak: Ia bel-
földi jarmosokör (tarka) és beállított való tinó —56—60,
Ia belföldi jarmosokör (fehér) —60—65, 1 1/2 éves üsző
—50—56, 1 1/2 éves tinó —50—56, fiatal, friss fejős-
tehen —75—95 P kg-ként.
Juhárk. (A Magyar Mezőgazdák Állatértékesítő R.-T.
jelentése.) 1940 január 19. Belföldi javított anyabírka —30—

—34, belföldi ürü —36—40, német exportra páronként
90 kg-os prima minőségű ürü —55—60, német exportra
anyabírka —45 P kg-ként, ürüknek és bárányoknak a gazdaság
ban való mérlegelésénél drb-ként 3 kg szokásos súlylevonással.
Budapesti sertésvásár. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezte
sertésfeltelepének jelentése.) 1940 január 19. A csütörtöki ferenc
városi nyílt és zárt vásárra a felhajtás 6052, ebből angol
2591 darab volt. Eladatlanul nem maradt. Élénk irányzat
mellett a következő árakat jegyezték: Ia urasági 340 kg-on
felül 1-10—1-14, 340 kg-on alul 1-02—1-10, Ia szedett —94—
1-02, közép —85—91, könnyű jobb —70—82, öreg
urasági —90—96, öreg szedett —80—88, angol sonka-
malac Ia —92—1-03, Ila —82—90, hús 1-38—1-44, zsír
1-68—1-72, szalonna 1-50—1-53, hasított felsértés 1-38—1-44,
angol lókesértés —96—1-04, kivételesen 1-05 P kg-ként.
A beállítani való sovány sertés darabonként 50—60 kg-os
súlyban —85—95 P kg-ként.

Budapesti lóvásár. (Budapest székesfőváros vásárigazgató-
ságának jelentése.) A január 18-án tartott heti lóvásáron a
forgalom közepes volt. Felhajtottak 332, eladtak 161 darabot.
Árak: Könnyebb kocsiló (hiútos és jukker stb.) 550—
725—, igás kocsiló (nehéz, nyugati faj) 460—800—, igás
kocsiló (könnyű, nyugati faj) 280—360—, alárendelt minő
ségű ló 25—240—, vágó ló 30—160—. Fővárosi vágóra
46, vidéki vágóra 24 darabot vásároltak.

Tej és tejtermékek. (Budapest székesfőváros vásárigazgató-
ságának jelentése.) A nagyvásártelepen és a vásárcsarnokok
ban 1940 január 8—13-ig jegyzett árak aranypengőben:
Teljes tej (kicsinyben) literje —30, lefelőzött tej (kicsinyben)
literje —10—12, tejszín (kicsinyben) literje 1-80—2-20,
tejfel literje —90—1—, edes tejszínből készült teavaj
(tömb) kg-ja 3—, pasztörözött teavaj (tömb) kg-ja 3-20—
3-30, főzövaj kg-ja 2-60, tehéntúró kg-ja —80—85, sovány
tehéntúró kg-ja —50—56, jahtúró kg-ja 1-50—1-60,
Trappista sajt kg-ja zsíros 1-70—2-20, sovány 1-30, Emmen-
táli sajt kg-ja 2-40—3—. A forgalom közepes, az árak válto
zatlanok.

Tej- és vajpiaci szemle. A budapesti tejiacian az előző hét-
tel szemben lényeges változás nem történt. A piac a termelők
részére az árkormánybiztos által engedélyezett 2 filléres
emelés hatása alatt áll. A felhozatal az előző héttel szemben
2%-kal csökkent, a kiszállítás 3%-kal emelkedett. A múlt év
azonos hetével szemben a termelés 5%-kal, a fogyasztás 7%-kal
emelkedett. A vialatokatál az ünnep utáni tejfeleslegnek
lassan fogyóban vannak. A vajexport egyelőre még szűneltel,
bár a külföldi szilárd árak hatása alatt a magyar vaj iránti
érdeklődés erősödik. A dán exportvált hivatalos árat 2 koron
ával 286-ról 284-re szállították le. (T. Z.)

Baromfi és tojás. (Budapest székesfőváros vásárigazgató-
ságának jelentése.) A nagyvásártelepen és a vásárcsarnokok
ban 1940 január 8—13-ig jegyzett árak kg-ként aranypengőben.
Élő baromfi: Csirke, rántani való 1-60—2-10, sütni való
1-40—1-80, tyúk 1-35—1-50, ruca hizott 1-50—1-60, liba,
hizott 1-50—1-65, pulyka 1-60—1-80. Leölt baromfi: tyúk,
Ia 1-40—2—, Ila 1—1-50, csirke, rántani és sütni való
Ia 1-80—2-60, Ila 1-20—1-90, ruca, hizott, Ia 1-40—1-70,
II a 1-30—1-55, liba, hizott, Ia 1-30—1-70, Ila 1-20—1-40,
libamáj, kicsinyben, nagy 5—8—, kicsi 3—6—,
pulyka, hizott, Ia 1-60—2—, Ila 1—1-40. A forgalom
közepes, az árak ingadoznak. Tojás, ládnáru, eredeti 2-10—
2-20, ládnáru kiolvasva 2-20—2-40. A tojásforgalom közepes,
az árak csökkentek.

Különbélek.

Zöldség és gyümölcs. (Budapest székesfőváros vásárigazgató-
ságának jelentése.) A nagyvásártelepen és a vásárcsarnokok
ban 1940 január 8—13-ig jegyzett árak q-ként arany-
pengőben. Zöldség: karotta, nagy 12—25—, sárgarépa
Ia 14—22—, Ila 10—15—, petrezselyem Ia 50—
58—, Ila 40—50—, zeller Ia 26—32—, Ila 24—28—,
karalábé 12—26—, karfiol, tisztított Ia 70—140—,
Ila 60—75—, vörshagyma, makói 10-50—15—, közön
séges Ia 9—12—, csemege, kék 20—24—, fokhagyma
Ia 22—30—, Ila 18—22—, cékla Ia 16—25—,
IIa 12—18—, fejes káposzta Ia 28—38—, Ila 25—
32—, kelkáposzta Ia 30—48—, Ila 24—38—, vörös
káposzta Ia 50—60—, Ila 30—52—, torma, nemesi-
tett Ia 70—75—, Ila 40—60—, erös 25—35—,
burgonya, nyári róza 11-85, Ella 9—10-50, Krüger 8-40—
9-40, Wohlmann 8-40—9-40, Champignon gomba Ia 140—
300—, Ila 120—280—, fekete retek Ia 12—20—,
IIa 10—12—, sáto lók 8—12—, paraj, tisztított 95—
300—. A forgalom közepes, az árak emelkedtek. Gyümölcs:
Alma, elsőrendű nemes fajta Ia 40—100—, Ila 35—65—,
másodrendű nemesfajta Ia 47—75—, Ila 40—55—,
közönséges, válogatott Ia 30—40—, Ila 14—30—,
körte, elsőrendű nemes fajta Ia 70—100—, Ila 60—70—,
másodrendű nemesfajta Ila 40—50—, közönséges, válo
gatott Ia 30—40—, dió 85—110—. A forgalom közep-
es, az árak emelkedtek.

Egyéb mezőgazdasági termények és termékek. (Budapest
székesfőváros vásárigazgatóságának jelentése.) A nagy vásár-
telepen és a vásárcsarnokokban 1940 január 8—13-ig jegyzett
árak aranypengőben. Paprika, csemege édesnemes 4-20,
édesnemes 3-80, felédes gulyás 3-30—3-40, erös 1-60 P nagy-
ban kg-ként. Mész, pergetett 1-70—2— P kicsinyben, kg-ként.

Budapesti vadpiac. (Budapest székesfőváros vásárigazgató-
ságának jelentése.) A vásárcsarnokokban 1940 január 8—13-ig
jegyzett árak kg-ként, aranypengőben: Szarvascomb (ki-
csinyben) kg-ja 2-40—2-60, özomb (kicsinyben) kg-ja 2-40—
2-80, vaddisznócomb (kicsinyben) kg-ja 1-80—2-40, nyúl,
börben (nagyban) kg-ja —95—1—, facán (nagyban) darabja
1-90—2-60.

Budapesti halpiac. (Budapest székesfőváros vásárigazgató-
ságának jelentése.) A nagyvásártelepen és a vásárcsarnokok
ban 1940 január 8—13-ig jegyzett árak kg-ként, aranypengőben:
Ponty, élő, nagyság szerint, nagyban 1-20—2—, jegelt,
nagyság szerint, nagyban 1—1-70, harcsa, élő, nagyság
szerint nagyban 2-40—3—, jegelt, nagyság szerint kicsiny-
ben 2—4—.

Borpiac. (A Magyar Szőlősgazdák Országos Borértékesítő
Szövetkezetének jelentése.) 1940 január 17. A borpiacian a hideg
ellenére is kifejlődött némi forgalom. A borok mindenhol az
intervenciós áron felül kelnek el. Csongrádon 12%-os kadarka-
borok ára seprösen 2-3 fillér, Bácsalmáson a gyengébb boroké
2-3 fillér, az erősebb boroké 2-6 fillér, Soltvadkerten a 10%-os

2-3 fillér, a 11—12%-os 2-4 fillér, a 12%-on felüli 2-5—2-6
fillér, Kecskeméten a közepes jöminőségű 2-5 fillér Malligand-
fokunkint. A korcsmárosok Tiszakürtön 10%-os borokat
28—30 fillérről, Bácsalmáson a jöminőségűt 32—35 fillérről
veszik literenkint.

Szesz. Az egyedáruságúai az összes szeszféleségekben
e héten is élénk volt a forgalom változatlan árakon.
Gyümölcspálinka. Valamivel csendesebb forgalom mellett
e héten az összes gyümölcspálinkafélék tartott árakon kerül-
tek forgalomba. A törkölypálinka 3-70—3-80, a seprőpálinka
3-70—3-80, az eperpálinka 4-20—4-40, a barackpálinka minő
ség szerint 5—5-50, a borpálinka magasfokú 5-20, alacsony
fokú 5—, avinálási célokra 3-40 pengőig terjedő áron kelt el
10,000 literfokunkint III. táblázat szerint + 3% forgalmi adó.

Országos állatvásárok. 1940 január 22-től 28-ig. Nem egy-
szer megtörtént, hogy valamelyik vásárt különféle okok
miatt nem tartják meg. Ajánlatos emnélfogva az illető község
előjáróságához fizetett választás kérdés intézni, hogy tar-
tanak-e vásárt és hogy állatfelhajtás lesz-e? Január 22-én:
Baktalórántháza, Bódszentihály, Érsekvadkert, Heves,
Kötelek, Kunmadaras, Mátészalka, Nagybarsany, Nemesvid,
Örkeuy, Szecseny, Szigetvár, Tállya, Vámosgyörk, Január
23-án: Bicske, Gesztely, Kadarkut, Január 24-én: Zalaszent-
lászló, Január 25-én: Csököly, Kapuvár, Marcaltó, Nemes-
sándorháza, Január 26-án: Makó, Szentes, Január 27-én:
Szekszárd, Szentes, Vasvár, Január 28-án: Szalkszentmárton.

Borsótermelési szerződések
kötését megkezdttük, kedvező feltételekkel.
Hernfeld Magnemesítő kft.
Budapest, III., Szemlőhegy-u. 35. sz.
Telefonszám: 156-534

BELVÁROSI PENSIO
Tulaj.: cs. Mártly E.-né, Budapest, IV., Feres Pálné-utca 10.,
féleml-iet, Apponyi térenél. Telefon: 282-565. Központi 1816.,
Éldeg-melég folyóvia. Diétás konyha is. Úri társaság. 2467

Kertészüveg üvegtetőcserép
dróthétes üveg, padlás és istálló megvilágításához.
Ifj. Weiss Gyula
Budapest, V., Vadász-utca 29. szám.
Telefon: 110-114* 2435 „Üvegház”

Dió- és nyárfarönköt magas áron
szőlőkarót, talpfát, bogrúrfát, tűzifát
előnyös árban szállítunk.
Löwy Sándor és József fatermelők
Budapest, V., Szent István-körút 15. Telefon: 118-317

Ha mentesülni akar az olajbeszerzés
gondjaitól, csökkenteni akarja az olaj-
számláját és növelni autója vagy egyéb
gépei élettartalmát, szerezzen be eredeti
„OLTISZ”
szab.
olajregeneráló
készüléket.
Gyártja:
KOCH
JENŐ
Budapest, VI.,
Szondy-utca 53.
Telefon: 120-869,
és 120-485.
Referenciák
egész Európából.
Óvakodjunk a silány
utáztatóktól!
252

"OVILLA"

a legjobban bevált, legolcsóbb
birkajelzőfesték

Ára
kg-kint **3** pengő

Szállítja:
a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Budapest, V., Alkotmány-utca 29.

és kirendeltségei:
Debrecen, Szombathely, Győr, Szolnok, Lepsény, Nyíregyháza,
Komárom, Mátészalka.

Minden gazda a „Köztelek Gazdasági Könyvtár“-t olvassa!

Az OMGE Ingatlanforgalmi Osztályának hirdetései
Budapest, IX., Köztelek-utca 8. szám. Telefon: 181-040

Eladó:

Pestől délre 60 holdas, örökös.
Pestől északra, Duna mellett, 56 holdas,
8 szobás, modern kastélyal.
Pest megyében: 63 holdas, szőlő, gyümölcsös, malom.
Nógrádban: 400 holdas, fele erdő.
Nógrádban: pestől vidéken 500 holdas, emeletes kastélyal.

Hontban: 500 holdas.
Gyöngyös mellett 60 holdas, szőlővel, gyümölcsösökkel.
Veszprémben: 550 hold szántó.
Veszprémben: 476 holdas, szőlővel, erdővel.
Felső-Tisza mellett 136 holdas.

Bérbeadó:

Gömböcön: 300 hold szeszgyáras birtok azonnalra.
Budapest közelében 700 holdas, szeszgyáras.

Abadiban: 1000 holdas szeszgyárral.
Jászszabán: 420 holdas, részben öntözhető.
Esztergomban: 460 holdas.

Eladó birtokokat keresünk:

Pestkönyvi főútvonal mellett 50-100 holdas, 5-6 szobás házzal.
Pestől 100 km körzetben 50 holdas, földművelésű.
Pestől 80 km-ig 80-100 holdas.
Gyöngyös közelében szőlőt vagy gyümölcsösöt, 30 ezer lefizetéssel.

Kunszentmiklós vagy Mórvidék közelében jót, 30 ezer lefizetéssel.
Budapest-Baja közt, Duna mellett, 80 ezer pengő értékben.
Nagyobb város közelében 3-400 holdasat.

Bérleteket keresünk:

Győr, Komárom, Székesfehérvár közelében 5-500 holdat.
Székesfehérvár-Enying közt 4-700 holdat.
Szolnok, Békés, Csanádban 5-700 holdat.

Miskolc környékén 150-250 holdig.
Felső-Dunántalon 4-600 holdig.
Dunántúl, Pesthez közel 6-700 holdat.
Szabolcsban 2-300 holdat.
1900-1900 holdat, jóművelésűt.

A használt olaj érték!

Regeneráltassa vagy adja el az
„OLEA“ OLAJTISZÍTÓ IPARI
KFT.-nél
5033/b
Budapest, IX., Soroksári-út 45. Tel.: 137-681

Jugoszláviában

legeredményesebben hirdethet az
Allattenyésztés és Mezőgazdaság

Tierzucht und Landwirtschaft
Stacarino i Poljoprivreda
három nyelven megjelölt
mezőgazdasági szaklapban.
Szerkesztőség: Sombor, Kr. Petra ul. 43.
7064

Igásókor

fém és montafoni,
pirostarka és montafoni
tehen
hasas és borjas, napi
12-20 liter tejhozammal
a legolcsóbb áron
a legjobb kiszolgálással
k. photo

Keszler Miksa
marhakereskedő.
Ungvár,
Drageh-ter 19.
378

Bérhizlalásra

szarvasmáj-hát bármilyen
mennyiségben kedvező
feltételekkel beállítok.
Szalmai, takarmányt
minden mennyiségben nyuszok,
nyulak, csirkék, tyúkocskák
318 * jelű alatt kérek.
118

Darálókövek,

Malomkövet,
természkövi és önélelező
m. d. kövek ből.
függőleges kövű
darálók
új és használt állapotban,
csipatrieurók

KANN és HELIER
RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL
BUDAPEST,
V., Vilmos császár-út 62.

Raktáromon tároló alkalmi árú új és használt traktóreszközök

BERHARDT TRAKTOROK: 3-vasú Castor 3-vasú
betéttel, 3-vasú Polmar, 4-vasú Fax (csak 45 HP traktor-
hoz), két dró 10-vasú Rapid tartóházzal, 17-vasú „C”
Nemzetl. vetőgépek, alkalmi gépek, daráló, stb.
TÁRSASÁGUNK 30, 32, 35 levelek.

Gazdasági gépek:

Ásványi sztrépek, Csall tengerimorzsoló, fekvő tenger-
torzsoló, láncfalas traktor, 3-vasú löthető vasbengerek,
burgonyabizsáló, Lanz óriás-szecsavágó, 17-vasú „C”
Nemzetl. vetőgépek, alkalmi gépek, daráló, stb.
BARNA LÁSZLÓ okl. gépészmérnök
Budapest, V., Báthory-utca 9. Telefon: 126-925

Ízig-vérig magyar és a leg-
elterjedtebb vadászlap a

Magyar Vadászujság

a vadászat, vadtenyésztés, vadászati jog,
fegyver- és löszertechnika, vadász-
tenyésztés nélkülözhetetlen szaklapja.
Megjelenik minden hó 5-én, 15-én, 25-én.

A havi 3 szám negyedévi előfizetési díja ..... 3- pe gő.
Havi 1 önálló szám évi előfizetése ..... 4- pengő.

Kérjen mutatványszámot, díjtalanul küld a kiadóhivatál, Bpest, VIII., Baross-u. 34.

GŐZEKESZÁNTÁSHOZ:

SALGÓ-BRIKETT DOROGI-BRIKETT

Dorogi
Baglyasaljai
Salgótarján-Pálfalvai
Mizserfai (csibaji)
Kisterenyeyi
Mátranovák-Bárnai

darabos-és
kockaszén

Szívógázmotorokhoz:
Mizserfai generátor-szén

SALGÓ-TARJANI KÖSZÉNBÁNYA R.-T.

V., Arany lánc-utca 25. Telefon: *125-284, *110-858, 115-352.

11

MÁZSÁS ÖNSÚLYA

kiválóan alkalmassá teszi
szántásra, kultivátorozásra,
tárcsázásra és kombinált
vetőgépek vontatására.

MAGYAR WAGGON ÉS GÉPGYÁR RT

KÖZPONTI IRODA ÉS MINTARAKTÁR: BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 12. TEL.: 125-210

Patria Irodalmi Vállalat és Nyomdai Részvénytársaság nyomása, Budapest, IX. kerület, Olló-út 25. szám. (Köztelek) — 400232 — Felelős vezető: Magyar István

MAGYAR
Budapest,
Kirendeltség
Lepsény,

Mai számun